

﴿عليكم بسنتي و سنتي الخلفاء الراشدين﴾
رواه الترمذي

عليكم بسنتي

په شپه او ورځ کې له ۱۰۰۰ څخه
د زیاتو سنتونو مستنده مجموعه

جمع او ترتیب

عبد الجلیل خندان

Ketabton.com

"عليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين" (الترمذي)

عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي

په شپه او ورځ کې له ۱۰۰۰ څخه
د زیاتو سنتونو مستنده مجموعه

جمع او ترتیب

مولوي عبدالجلیل آخندزاده

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : **عليکم بسنتي**

جمع او ترتيب : **مولوي عبدالجليل "آخندزاده"**

د چاپ کال : **ربيع الأول - ۱۴۳۵ هـ**

چاپ : **څلورم - تصحيح شوې نسخه**

د چاپ شمير : **۳۰۰۰ ټوکه**

يادونه : **د تغير او تبديل پرته د دعوت او اصلاح په موخه**

د چاپ او خپرولو حقوق ټولو مسلمانانو ته خوندي دي

اعلاء السنن خير ندويه اداره

د افغانستان اسلامي اديتوب د پوهنتون

د موضوعاتو فهرست

لومړی باب	۱۵
له فرض لمانځه نه وروسته اذکار	۱۵
د سهار او ماښام له لمانځه وروسته ځانګړي اذکار	۲۵
دوهم باب	۳۰
د سهار او ماښام اذکار	۳۰
اذکار	۳۲
درېم باب	۵۲
د ورځني ژوند مهم اذکار او سنتونه	۵۲
د خوب نه وړاندې سنتونه	۵۲
د قیام الیل (تهجد) سنتونه	۶۳
د خوب څخه له ویښېدو وروسته سنتونه	۶۶
مسواک	۶۸

- ۷۰ د پایزار اغوستلو سنت طریقه
- ۷۱ تشناب ته دننوتلو او بیرته وتلو سنتونه
- ۷۲ داوداسه سنتونه
- ۷۷ د لباس سنتونه
- ۸۲ د آذان سنتونه
- ۸۶ کور نه د وتلو او ننوتلو سنتونه
- ۸۶ ۱- له کور نه د وتلو دعا
- ۸۸ ۳- کور ته دننوتلو دعا ویل
- ۹۰ د مسجد اړوند سنتونه
- ۹۰ ۱- مسجد ته پر وخت تلل
- ۹۰ ۲- مسجد ته د تلو په وخت دعا
- ۹۱ ۳- په آرامه او وقار سره تلل
- ۹۱ ۴- مسجد ته پیاده تلل
- ۵- مسجد ته دننوتلو په وخت لومړی ښی پښه دننه کول
- ۹۲ ۶- مسجد ته دننوتلو دعا ویل

- ۷- لومړي صف ته وړاندې کيدل ۹۳
- ۸- تحية المسجد لمونځ کول ۹۳
- ۹- مسجد نه د وتلو پر مهال لومړی چپه پښه بهر اېښودل ۹۴
- ۱۰- مسجد نه د وتلو دعا ويل ۹۴
- په لمانځه کې مسنون اذکار او دعاگانې ۹۵
- ۱- د تکبير تحریمه نه وروسته اذکار ۹۸
- ۲- درکوع اذکار ۹۹
- ۳- درکوع نه د پورته کيدو اذکار ۱۰۱
- ۴- د سجدې اذکار ۱۰۳
- ۵- د دوو سجدو تر مينځ اذکار ۱۰۶
- ۶- د تلاوت د سجدې ذکر ۱۰۶
- ۷- د سلام نه مخکې دعاگانې ۱۰۸
- په لمانځه کې قولې او فعلې سنتونه ۱۱۰
- قولې سنتونه ۱۱۰
- فعلې سنتونه ۱۱۰

- ۱۱۱ د سهار لمانځه سنتونه
- ۱۱۲ دو تر لمانځه سنتونه
- ۱۱۵ په شپه او ورځ کېنې نفلي لمنځونه
- ۱۱۵ ۱- د فرض لمنځونو سره سنت لمنځونه
- ۱۱۵ ۲- د اشراق لمنځ
- ۱۱۶ ۳- د خابست (ضحی) لمنځ
- ۱۱۷ ۴- د ماز دیگر لمنځ نه وړاندې څلور رکعت
- ۱۱۷ ۵- د ماخوستن نه وړاندې نفل لمنځ
- ۱۱۷ ۶- نفل لمنځونه په کور (استوگن ځای) کې کول
- ۱۱۹ د سترې طرف ته لمنځ کول
- ۱۲۰ د سترې بعضې مسائل
- ۱۲۱ د سترې فوائد
- ۱۲۱ د استخاري دعا او لمنځ
- ۱۲۶ د خاصو ورځو ځانگړي سنتونه
- ۱۲۶ د جمعې دورځي سنتونه
- ۱۲۷ د دوشنبې او پنجشنبې دورځي روژه نیول

- ۱۲۸..... دایام بیض روژې نیول ۱۲۱
- ۱۲۸..... دعا شورا (۱۰ دمحررم) روژه نیول ۱۲۱
- ۱۲۸..... د عرفات دورځې روژه نیول ۱۲۱
- ۱۲۹..... د جهاد اړوند دعا گانې ۱۲۱
- ۱۲۹..... ۱- د حکمران له ظلم نه د ځان ساتنې دعا ۱۲۱
- ۱۳۱..... ۲- د دښمن ته بشپړا کول ۱۲۱
- ۱۳۱..... ۳- د دښمن سره مخامخ کیدو دعا ۱۲۱
- ۱۳۲..... ۴- د کوم قوم نه چې ویره لري دا دعا به وایي ۱۲۱
- ۱۳۲..... ۵- د جنگ پر مهال دعا ۱۲۱
- ۱۳۳..... ۶- د دښمن له محاصرې نه د وتلو دعا ۱۲۱
- ۱۳۳..... ۷- د دښمن د نظر نه د ځان ساتنې او پټیدو اذکار ... ۱۲۱
- ۱۳۷..... ۸- د جنگ له میدان نه د بیرته راتلو دعا ۱۲۱
- ۱۳۹..... د خلکو سره د لیدو کتو سنتونه ۱۲۱
- ۱۳۹..... ۱- سلام اچول ۱۲۱
- ۱۴۰..... ۲- په ورین تندي او خندا سره مخامخ کیدل ۱۲۱
- ۱۴۱..... ۳- مصافحه یا لاس ورکول ۱۲۱

- ۴- نيکه او ښه خبره کول ۱۴۱
- ۵- د مجلس دعا ۱۴۱
- ۶- د مجلس کفاره ۱۴۲
- د ډوډۍ خوړلو سنتونه ۱۵۰
- د ډوډۍ نه وړاندې او د خوړلو پر مهال سنتونه ۱۵۰
- د ډوډۍ خوړلو نه وروسته سنتونه ۱۵۲
- د څښلو سنتونه ۱۵۶
- د سفر اړوند اذکار ۱۵۷
- ۱- د سپريدو دعا ۱۵۷
- ۲- د سفر دعا ۱۵۸
- ۳- د مقيم دعا مسافر ته ۱۶۰
- ۴- د مسافر دعا مقيم ته ۱۶۱
- ۵- په سفر کې تکبير او تسبيح ۱۶۱
- ۶- د سهار په وخت د مسافر دعا ۱۶۱
- ۷- په سفر يا پرته له سفر نه په يو ځای کې د کوزيدلو او
ودرېدلو دعا ۱۶۲

- ۸- بازار ته دنوتلو دعا ۱۶۲
- ۹- کلي يا ښار ته دنوتلو دعا ۱۶۳
- ۱۰- د خره د هنگاري په وخت دعا ۱۶۴
- ۱۱- د چرگ د آذان په وخت دعا ۱۶۴
- د موسم اړوند اذکار او دعاګانې ۱۶۵
- ۱- د نوې مياشتې لیدو دعا ۱۶۵
- ۲- د موسم اولنۍ میوې لیدو دعا ۱۶۵
- ۳- د باد الوتلو په وخت دعا ۱۶۶
- ۴- د تالندې دعا ۱۶۷
- ۵- د استسقاء لپاره خوا دعاګانې ۱۶۸
- ۶- د آسمان شین کیدو دعا ۱۶۹
- ۷- د باران وریدو په وخت کې دعا ۱۶۹
- ۸- د باران وریدلو نه وروسته دعا ۱۶۹
- په اهل او اولاد پورې اړوندې دعاګانې ۱۷۰
- ۱- واده کونکي ته دعا ۱۷۰
- ۲- د خپلې ښځې (میرمنې) لپاره دعا ۱۷۰

- ۳- دخپلې ښځې سره کوروالي نه مخکې دعا ۱۷۱
- ۴- مور او پلار ته د اولاد مبارکي ورکول ۱۷۱
- د خفګان او غم دعاګانې ۱۷۴
- ۱- چاته چې یو کار مشکل شي د هغه دعا ۱۷۴
- ۲- د پريشانۍ او غم ليرې کولو دعا ۱۷۴
- ۳- د بې قراري دعا ۱۷۶
- ۴- د قرض نه د خلاصیدو دعا ۱۷۷
- ۵- د شيطان د وسوسې لرې کولو دعا ۱۷۸
- ۶- د بد شګومۍ بد ګڼلو دعا ۱۷۸
- ۷- د دجال له فتنې نه ځان ساتل ۱۷۹
- د مرض اړوند دعاګانې ۱۸۰
- ۱- په بدن کې د درد احساسولو دعا ۱۸۰
- ۲- د مريض پوښتنې په وخت هغه ته دعا ۱۸۰
- ۳- د ژوند نه د ناامیده مريض ځان ته دعا ۱۸۱
- د مرګ اړوند دعاګانې ۱۸۳
- ۱- د مري دسترګو پټولو په وخت دعا ۱۸۳

۱۸۳	۲- د جنازې د لمانځه دعا	۱۷۱
۱۸۴	۳- د جنازې د لمانځه نورې دعاگانې	۱۷۱
۱۸۶	۴- د ماشوم د جنازې دعا	۱۷۱
۱۸۷	۵- د مړي وارثانو ته د تسلي دعا	۱۷۱
۱۸۷	۶- د مړي ښخولو په وخت دعا	۱۷۱
۱۸۸	۷- د مړي ښخولو نه وروسته دعا	۱۷۱
۱۸۸	۸- د قبرونو د زیارت کولو دعا	۱۷۱
۱۸۹	د شپې په پیل کې بعضې نیک آداب	۱۷۱
۱۸۹	بعضې عمومي اذکار	۱۷۱
۱۸۹	۱- استغفار او توبه	۱۷۱
۱۹۰	۲۰- تسبیح	۱۸۱
۱۹۱	۳- الله ﷻ او رسول الله ﷺ ته خوښې کليمې	۱۸۱
۱۹۳	۴- الباقيات الصالحات	۱۸۱
۱۹۳	۵- د جنت د خزانو نه یوه خزانه	۱۸۱
۱۹۴	۶- په نبي ﷺ باندې په کثرت سره درود ویل	۱۸۱
۱۹۶	هر د میاشت د قرآن کریم ختم	۱۸۱

خلورم باب ۱۹۷

د قرآن او مسنونہ اذکارو په ذریعہ علاج ۱۹۷

شرعي رقیة (دم) ۱۹۹

د سحر (جادو) علاج په شرعي طریقہ سره ۲۰۵

هغه څه چې د سحر (جادو) نه ځان پرې ساتل کیږي ۲۰۵

که چیرته په چا سحر وشي نو هغه (مريض) دلاندې لاره

اختیار کړي: ۲۰۷

د نظر (سترگو) علاج ۲۱۰

له نظر لگیدونه وېرې تدابیر ۲۱۰

د نظر لگیدونه وروسته د هغې علاج ۲۱۱

د موضوعاتو فهرست ۲۱۲

بسم الله الرحمن الرحيم

سريزه

الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره، ونعوذ بالله من
شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله فلا مضل
له، ومن يضلل فلا هادي له، وأشهد أن لا إله إلا الله
وحده لا شريك له وأشهد أن سيدنا محمداً عبده ورسوله
صلى الله عليه وسلم تسليماً كثيراً.

أما بعد:

قدر منو لوستونكو!

په انساني ټولنه کې د فساد خپرولو او ترویج تر شا د انسان ازلي
دښمنان نه ستړي کیدونکي کوششونه کوي. او دا دښمنان الله ﷻ انسان
ته ور په گوته کړي، ترڅو چې انسان پر هغوی برلاسی تر لاسه نه کړي د

اصلاح او تربيت هر كوشش ناکام دى. ځكه خو ويل كيږي چې د دښمن پيژندنه د برلاسي لومړي شرط دى. د انسان دښمنان په لاندې ډول دي:

لومړى د انسان خپل نفس: الله ﷻ فرمايي: "إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ". (يوسف: ۵۳)
ژباړه: "بې له شكه نفس په بدې امر كوتكى دى مگر دا چې زما رب پر چارحم وكړي بې له شكه زما رب بښونكى او مهربان دى".
دويم دښمن شيطان دى. الله ﷻ فرمايي: "وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ". (البقرة: ۱۶۸)
ژباړه: "د شيطان پيروي مه كوي بې له شكه هغه ستاسې ښكاره دښمن دى".

اوبني ﷺ فرمايي: "إِنَّ الشَّيْطَانَ يَجْرِي مِنَ الْإِنْسَانِ مَجْرَى الدَّمِّ". (البخاري)

ژباړه: "بې له شکه شيطان د انسان په رگونو کې د وينې په خير خفلي"
 دريم دښمن د انسان لپاره هغه منافقين دي چې په انساني ټولنه کې يې
 په ظاهره د اسلام جامې په تن وي او د انسانانو په زړونو کې د اسلام
 مفاهيم شکمن يا هم تحريفوي او کفري غير شرعي مفاهيم ورته
 بنایسته کوي. معروف ورته منکر او منکر ورته معروف، اصلاح ورته
 فساد او فساد ورته اصلاح معرفي کوي.

څلورم دښمن کفار دي کوم چې د انسانانو د فساد لپاره شپه او ورځ
 لگيادي او انساني ټولنې ته د فساد اسباب مهيا کوي.
 که د انسان پورتنیو دښمنانو ته ځير شونو و به گورو چې دهغو له منځه
 وړل د انسان لپاره خورا لوی گواښ دی، لومړي درې دښمنان نفس،
 شيطان او منافق داسې دښمنان دي چې په سترگو نه ښکاريږي نو د هغو
 له منځه وړل به څنگه انسان ته ممکن وي او څلورم دښمن چې کفار دي
 په مادي وسائلو دومره مسلح دي چې په عالم اسباب کې پر هغوی
 برلاسی ناشونی بریښي، خو له دې سره سره بیا هم الله ﷻ خپلو بندگانو
 ته پر هغوی د برلاسي حکم کړی، او پدې لړ کې يې د برياليزی او وعده

صرف خپلو نیکو او نژدې دوستانو او وليانو ته ورکړې او الله ﷻ وعده خلافې نه کوي.

الله ﷻ فرمايي: "أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" (يوس ۶۲)

ژباړه: "آگاه اوسئ چې د الله ﷻ په دوستانو به نه ډار وي او نه به دوی غمگین شي."

اوس سوال دادی چې د الله دوستان او اولیا، څوک دي؟ هغوی الله ﷻ مونږ ته داسې راپه گوته کوي: "الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ. هُمْ

الْبَشَرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ" (يوس ۶۳-۶۴)

ژباړه: "(د الله ﷻ اولیا) هغه کسان دي چې ایمان یې راوړی او تقوی یې اختیار کړې. دوی ته د دنیا او آخرت په ژوند کې زیږی دی. د الله ﷻ خبرې نه تبدیلیږي. او دا تر ټولو ستره کامیابي ده."

او څوک چې هم دا صفت په څار، کې پيدا کړي نو الله ﷻ بيا ورته د
دښمنانو پر خلاف داسې ډاډگيرنه ورکوي "وَإِنْ تُضِرُّوْا وَتَتَّقُوْا لَا
يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ." (آل عمران: ۱۲۰)
ژباړه: "که چيرې تاسې صبر وکړئ او تقوی اختيار کړئ نو د دوی
(دښمنانو) زور او قوت به تاسې ته هيڅ زيان ونه رسوي، بې له شکه
الله ﷻ د دوی (دښمنانو) په کارونو باندې احاطه کونکی (برلاسی)
دی."

اوس پوښتنه دا ده چې انسان د الله ﷻ ولي يا دوست څنگه جوړيږي؟
ددې ځواب الله ﷻ پدې آيت کې فرمايي: "قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّوْنَ اللَّهَ
فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ."
(آل عمران: ۳۱)

ژباړه: ووايه (ای محمد ﷺ) که چيرې تاسې له الله ﷻ سره محبت کوی
نو زما پيروي وکړئ، الله ﷻ به له تاسې سره محبت وکوي او ستاسې
گناهونه به معاف کړي او الله ﷻ ښوونکی او مهربان دی"

گويا د الله ﷻ محبت او ولايت ترلاسه کولو لپاره د ايمان او اسلام د ارکانو او واجباتو له ادا کولو څخه وروسته د نبی ﷺ اتباع شرط ده. اتباع د پته وايي چې انسان د نبی ﷺ په قدم قدم کېږدي. په شپه او ورځ کې ټول هغه افعال او اقوال په خپل وخت او ځای عملي کړي کوم چې د نبی ﷺ له سیرت نه ثابت شوي وي.

کله چې انسان د نبی ﷺ اتباع په مواظبت او دوام سره شروع کړي نو یو وخت داسې راځي چې دا انسان د الله ﷻ ولايت او دوستی ته رسیږي او څوک چې هم دې مقام ته ورسیږي نو الله ﷻ خپل دې ولي او دوست ته بیا لاندې عظیم نعمتونه ورکوي:

لومړی: الله ﷻ په آسمانونو کې ملایکو ته اعلان کوي چې زه له فلان سره محبت کوم تاسې هم ور سره محبت وکړئ.

دویم: په ځمکه کې الله ﷻ ور ته مقبولیت ورنصیب کوي بیا د دنیا مخلوقات هم محبت ور سره کوي.

له ابوهریره ؓ څخه روایت دی چې نبی ﷺ فرمایي: إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ الْعَبْدَ قَالَ لِجِبْرِيلَ قَدْ أَحْبَبْتُ فُلَانًا فَأَحْبِبْهُ فَيُحِبُّهُ جِبْرِيلُ ثُمَّ

يُنَادِي فِي أَهْلِ السَّمَاءِ إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَبَّ فَلَانًا فَأَجِبُوهُ فَيُجِبُهُ
أَهْلُ السَّمَاءِ ثُمَّ يُوضَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي الْأَرْضِ. (مسند أحمد، موطأ)

ژباړه: الله ﷺ چې کله له خپل بنده سره محبت وکړي نو جبریل علیه السلام ته
و فرمائي چې زه له فلان سره محبت کوم ته هم ورسره محبت وکړه، نو
جبریل علیه السلام هم ورسره محبت کوي بيا د آسمانونو د مخلوقاتو په
وړاندې اعلان وشي چې الله ﷺ د فلان سره محبت کوي تاسې هم ورسره
محبت وکړئ نو د آسمانونو مخلوقات هم ورسره محبت وکوي او بيا

(الله ﷺ) ورته په دنيا کې مقبوليت ورنسيب کړي.

دريم: کوم دښمنان چې د الله ﷺ له دې دوست سره دښمني کوي نو
الله ﷺ د هغوی پر خلاف د جنگ اعلان کوي او خپل ولي پر هغوی
برلاسی کوي.

الله ﷺ په قدسي حديث کې فرمائي: "من عادى لي وليا فقد آذنته

بالحرب" (البخاري)

ژباړه: "چا چې زما له دوست او ولي سره دښمني وکوله نو به له شکه ما دهغه پر خلاف د جنگ اعلان وکړ"

څلورم: الله ﷻ د خپل دغه ولي او دوست جوارح د یته نه پرېږدي چې له هغو څخه گناه او فساد صادر شي، او هميشه ورته د نيکۍ توفيق ورکوي.

پنځم: د الله ﷻ دا ولي (دوست) چې کله هم له الله ﷻ څخه څه وغواړي نو الله ﷻ يې سوال قبلوي او دعايې نه رد کيږي.

الله ﷻ په قدسي حديث کې فرمايي "... وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّىٰ أُحِبَّهُ فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا وَإِنْ سَأَلَنِي لِأَعْطِيَنَّهُ وَلَئِنْ اسْتَعَاذَنِي لِأُعِيذَنَّهُ.." (البخاري)

ژباړه: "...زما بنده ماته هميشه د نوافلو په ذريعه را نژدې کيږي تر دې چې زه ورسره محبت وکوم، او کله چې زه ورسره محبت وکوم نو بيا زه دهغه غوږونه جوړيږم په کومو چې هغه اوريدل کوي او زه دهغه سترگې جوړيږم په کومو چې هغه ليدل کوي او دهغه لاس جوړيږم په

کوم چې هغه نيول کوي او زه د هغه پښې جوړېږم په کومو چې هغه تگ کوي، او که چيرې له ما څخه غوښتنه (سوال) وکړي نو خامخا به يې ورکړم، او که په ما سره له څه نه پناه و غواړي خامخا به له هغه څخه ورته پناه ورکړم "

دبنده د غوږونو، سترگو، لاسونو او پښو جوړيدو نه مراد دادی چې دا جوارح به دالله ﷻ درضا تابع گرځي او نوربه په هغه څه کې استعمالېږي چې دالله ﷻ خوښېږي. (فتح الباري، فيض الباري)

قدرمنو لوستونکو!

پورتنیو الهي او نبوي ارشاداتو ته خیر شئ چې الله ﷻ خپلو دوستانو او وليانو ته څنگه د هغوی په ازلي دښمنانو برلاسی ورکوي. کفار او منافقین چې د انسان ازلي دښمنان دي د هغوی پر خلاف د جنگ ذمه الله ﷻ پر ځان اخلي. انسان چې گناهونه په جوارحو ترسره کوي او دپته يې شیطان او نفس اماره بالسوء هڅوي. نو ولایت ته له رسیدو وروسته الله ﷻ د هغه ټول جوارح په خپل قدرت کې اخلي د هغه نفس اماره

بالسوء په نفس مطمئنه بدل شي او جوارح يې د شيطان له ولکې نه ووځي او پدې ترتيب په ټولو د بسمانانو برلاسی تر لاسه کړي.

په پورتنیو الهي او نبوي ارشاداتو کې د فرد، کورنۍ او ټولنې د اصلاح واضحه او مختصره تګلاره مونږ ته را په گوته شوه او د اصلاح لپاره دا هغه لار ده د کومې په ذریعه چې نبي ﷺ د جاهلیت د زمانې له سخت زړو او بې لارې انسانانو څخه د بشریت خواخوږي او لارښوونکي جوړ کړل، او د هدایت او اصلاح لپاره همدا نبوي نسخه د هر زمان او مکان لپاره تر ټولو غوره وسیله ده.

امام مالک رحمه الله فرمائي " د دې امت وروستی نسل به اصلاح نشي مګر په هغه څه چې د دې امت لومړی نسل پرې اصلاح شوی وو "

د دې امت د لومړي نسل تربیت او اصلاح د نبي ﷺ سنتونو په اتباع سره شوې وه او د راتلونکي نسلونو لپاره هم د نبي ﷺ آخري وصیت هم دادی: عریاض ﷺ فرمائي چې رسول الله ﷺ یوه ورځ د سهار له لمانځه وروسته داسې وعظ وکړو چې له سترگو او ښکې تویې شوې او زړونه پرې ولږ زیدل نو یو کس عرض وکړو چې ای د الله ﷻ رسول له داسې ښکاري چې دا الوداعی (آخري) وعظ دی. نو مونږ ته څه وصیت کوې؟

(رسول ﷺ) وفرمایند: "أَوْصِيَكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ ، وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ ، وَإِنْ كَانَ عَبْدًا حَبَشِيًّا ، فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ بَعْدِي فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا ، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ ، تَمَسَّكُوا بِهَا ، وَعَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ ، فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٌ ، وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ." (مسند أحمد)

ژباړه: زه تاسې ته له الله ﷻ نه ډویریدو، او د (امیر) د خبرې په اوریدو او اطاعت کولو وصیت کوم، اگر که حبشي هم وي، ځکه که ستاسې څخه څوک زما نه وروسته پاتې شول نو ډیر اختلاف به وگوري، نو زما په سنتونو او هدایت شوو خلفاء راشدینو په سنتونو عمل وکړئ او پر هغې ټینګې منګولې ولګوئ، او (په دین کې له) نوو امورو پيدا کولونه ځان وژغورئ بې له شکه چې (په دین کې) هر نویدا امر بدعت دی او هر بدعت گمراهي ده.

ستاسي په لاس کې دا مختصره کتابچه "عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي" د همدې
نبوي وصيت يوه مختصره مجموعه ده چې پدې موخه ترتيب شوې چې
ددې په ذريعه مونږ د خپل ځان، کورنۍ او ټولنې اصلاح وکړو. په
نوموړې کتابچه کې د نبی ﷺ د ورځني ژوند لوی او مهم حرکات او
سکنتات، افعال او اقوال را ټول کړای شوي دي، د نبی ﷺ د ژوند ټول
مبارک حرکات پدې وړه او مختصره کتابچه کې را ټولول نه ممکن دي
او نه مطلوب، د پراخه مطالعې لپاره د د سیرت معتبرو کتابونو ته
مراجعه وشي.

قدرمنو لوستونکو!

دې خبرې ته هم باید متوجه وو چې اصلاح او تربیت محض د کتاب په
لوستلو او مطالعه نه کیږي بلکه اصلاح او تربیت د مسلسل عمل نوم
دی. د تربیت علماء فرمایي چې تربیت د انسان په حرکاتو او عاداتو کې
په مسلسل ډول قدم په قدم تغیر راوستلو ته وایي، او دا کار په تش
لوست نه ترسره کیږي بلکه د لوست نه وروسته تطبیق ته اړتیا لري، دا
کتابچه پدې موخه وړه او مختصره ترتیب کړای شوې چې هر کس یې

هر وخت په سفر او حضر کې له ځان سره وساتلی شي او د ضرورت په وخت کې ورته رجوع وکړي او خپل هر حرکت د خوږ نبي ﷺ په طريقه او اتباع برابر کړي. پدې توګه به ان شاء الله لږه موده وروسته د کتابچې ټول محتويات ورته حفظ او د ژوند عملي برخه وګرځي او د الله ﷻ ولايت به پرې حاصل کړي او له هغو ټولو نعمتونو نه به بهر مند شي د کومو وعده چې الله ﷻ له خپلو دوستانو او وليانو سره کړې.

نوموړې کتابچه که مور او پلار په خپل اولاد، د مکاتبو او مدارسو استاذان په خپلو شاګردانو او د مجاهدينو اميران يې په خپلو مجاهدينو توزيع کړي او پر هغوی يې د عملي کولو اهتمام وکړي، نو ان شاء الله ډير زر به د نبي کریم ﷺ د دې مبارکو سنتونو عملي نمونې او برکات په خپل چاپيريال کې عملا وګوري.

کوشش شوی چې پدې کتابچه کې د سنتونو ترتيب له سهار نه تر بيګاه او له بيګاه نه تر سهاره د وخت په تسلسل سره ترتيب شي، خو د بعضو سنتونو او اذکارو په ورځني ژوند کې د بيا بيا تکرار له کبله هغې ته لومړی ځانګړي بابونه ترتيب کړای شوي ترڅو رجوع ورته آسانه وي.

په پای کې د الله ﷻ څخه غواړو چې دا مختصر عمل په خپل دربار کې قبول وگرځوي او د هغه قدرمنو مؤلفینو لپاره یې صدقه جاريه وگرځوي د چا له کتابونو څخه چې ددې کتابچې په جمع، ترتیب او ترجمه کې استفاده شوې او الله ﷻ دې یې د هغه چا لپاره هم صدقه جاريه وگرځوي څوک چې ددې کتاب په ترتیب، خپرولو کې برخه اخلي، آمین یا رب العالمین.

یادونه: پدې کتاب کې د احادیثو او فقهي مسایلو د توثیق لپاره د کتاب په نوم ذکر کولو سره بسنه شوې او د کتاب ټوک (جزء) او پاڼه نه ده ذکر شوې ځکه چې هر کتاب مختلف چاپونه لري او دهر چاپ پانې له بل چاپ سره توپیر لري. مطلوبې حوالې ته د رسیدلو په خاطر د «مکتبة الشاملة» ته رجوع وشي.

اللهم صل وسلم على سيدنا وحبيبنا محمد وآله وصحبه
أجمعين ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

عليكم بسنتي ١٥١ له فرض لمانحه وروسته اذكار

لومړی باب

له فرض لمانحه نه وروسته اذکار

الله عزوجل فرمايي : ﴿وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَارَ
الشُّجُودِ﴾ (ق: ٤٠)

ژباړه: «د شپې په يوه برخه کې، او له لمانحه وروسته هغه (الله ﷻ) په پاکۍ سره یاد کړه».

د پیغمبر ﷺ له سنتونو څخه یو هم دا دی چې مسلمان د هر فرض لمانحه څخه وروسته دالاندې اذکار (دعاگانې) ووايي:

① اَللّٰهُ اَكْبَرُ (يو ځل).

ژباړه: الله ﷻ ډیر لوی دی. (البخاري)

② اَسْتَغْفِرُ اللهَ (درې ځلې).

(مسلم)

ژباړه: له الله ﷻ نه بښنه غواړم.

③ اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا

الْجَلَالِ وَالْاَكْرَامِ. (مسلم)

ژباړه: الهي! ته له ټولو عیبونو څخه پاک یې، او سلامتیا ستا له جانبه ده، بابرکته ذات یې، ای دلوی، او عزت ورکولو څښتنه.

④ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ

الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اَللّٰهُمَّ لَا مَانِعَ لَنَا
اَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لَنَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ
الْجَدُّ. (البخاري، مسلم)

ژباړه: الله ﷻ نه پرته (سوا) بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه یو دی،
شریک نه لري، هغه لره (د کائناتو) ټولو اکي او پوره غوره ستاینه ده، او
هغه پر هر څه قادر دی. الهي! ته چې (چاته) څه ورکړې، د هغه

(خوک) بندوونکی نشته، او ته چې (له چانه) څه بند کړې، د هغه
(خوک) ورکونکی نشته، او ګټه نه کوي مالدار لره د هغه مال، ستا د
عذاب (په لرې کولو کې).

⑤ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ
الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا
بِاللَّهِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ
الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ
الَّذِينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ. (مسلم)

ژباړه: له الله ﷻ نه پرته (سوا) بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه یو دی،
شریک نه لري، هغه لره (د کائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاینه ده، او
هغه پر هر څه قادر دی، هیڅ طاقت او قدرت نشته (د ګناه نه د ځان
ساتلو او د نیکیو د کولو) مګر د الله ﷻ په مرسته سره، بې له الله ﷻ نه
بل د عبادت وړ معبود نشته، او بې له هغه نه د بل چا عبادت نه کوو،
نعمت او احسان د ده له جانبې دی، ټوله غوره ستاینه هغه لره ده، بې له

الله ﷻ نه بل د عبادت وړ معبود نشته، پداسې حال کې چې عبادت او بندگي مو خاص هغه لره ده، که څه هم کفارو ته خوښه نه وي.

⑥ سُبْحَانَ اللَّهِ (۳۳ ځله)

ژباړه: پاک دی الله ﷻ

الْحَمْدُ لِلَّهِ (۳۳ ځله)

ژباړه: ټوله ستاینه الله ﷻ لره ده.

اللَّهُ أَكْبَرُ (۳۳ ځله)

ژباړه: الله ﷻ ډیر لوی ذات دی.

دا ټول ۹۹ ځله کيږي او سلم ځل پدې لاندې دعا سره پوره کړئ:

❦ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ

الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

ژباړه: بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه یو دی، شریک نه لري، هغه لره (د کائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاینه ده، او همدې پر هر څه قادر دی.

فضیلت: له ابو هریره رضی الله عنه څخه روایت دی: هر څوک چې د لمانځه وروسته (۳۳) خَلِي سُبْحَانَ اللَّهِ (۳۳) خَلِي الْحَمْدَ لِلَّهِ (۳۳) خَلِي اللَّهُ اکبر، ووايي گناهونه یې بخښل کيږي اگر که د سمندر د څک په اندازه (زیات) هم وي. (مسلم)

④ اَللّٰهُمَّ اَعِنَّا عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ.

ژباړه: الهي! ما سره ستا په ذکر او شکر، او په ښه توګه ستا د عبادت کولو کې مرسته وکړه. (ابوداود)

⑧ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أُرَدَّ
إِلَى أَرْدَلِ الْعُمُرِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ فِتْنَةِ الدُّنْيَا وَأَعُوذُ بِكَ
مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ. (البخاري)

ژباړه: الهي! زه په تاسره له بې زړه توبه پناه غواړم، او په تاسره له دې
نه پناه غواړم چې تیر عمر ته ورسول شم، او په تاسره د دنیا له فتنې
څخه پناه غواړم، او په تاسره د قبر له عذاب څخه پناه غواړم.

⑨ رَبِّ قَتِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ. (مسلم)

ژباړه: ای زما پالونکیه! ما له خپل عذاب څخه په هغه ورځ وژغوره په
کومه ورځ چې ته خپل بندګان بیا راژوندي کوي.

⑩ آيت الكرسي: (له هر لمانځه نه وروسته يوځل).

(عمل اليوم والليلة)

«اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ
 لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ
 عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا
 يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ
 الْعَظِيمُ»

ژباړه: «الله ﷻ (هغه برحق معبود دی چې) بې له هغه نه بل د عبادت وړ
 معبود نشته. هغه هميشه ژوندی دی، (د کائناتو) تدبیرونکی دی، نه پر
 هغه پر کالي راځي او نه خوب، څه چې په آسمانونو او ځمکه کې دي ټول
 هغه لره دي، نشته څوک چې د ده په وړاندې بې د ده له اجازې نه (د چا
 لپاره) شفاعت وکړي، پوهیږي په هغه څه چې له هغوی نه وړاندې دي،
 او په هغه څه چې له هغوی نه وروسته دي، او (هغوی) د ده له علم نه په
 هېڅ شي احاطه نشي کولای، مکر کوم شی چې الله ﷻ وغواړي، کړسي

یې پر آسمانونو او ځمکې احاطه کړې ده، او د (آسمانونو او ځمکې)
ساتل هغه نه سترې کوي، او هغه لوړ او لوی دی.»

فضیلت: له ابو امامه الباهلي رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ
فرمایلي دي: «څوک چې دا (آیت کرسې) له هر لمانځه نه وروسته
ووایي جنت ته دده د داخلیدو مانع فقط ژوند دی (که وفات شي نو جنت
ته به داخل شي)». (النسائي)

⑪ آخرینې درې سورتونه تلاوت کول (له هر لمانځه نه وروسته)

وروسته یو ځل اودسهار او ماښام نه وروسته ۳ ځلې (ترمذي، ابوداود)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ
الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا
أَحَدٌ﴾

عليكم بسنتي [۲۳] له فرض لمانحه وروسته اذکار

ژباړه: «ووايه (ای محمده ﷺ): دا چې الله ايکي يو دی، الله بې نياز ه دی، نه يې څوک زيږولي، او نه له چانه زيږيدلی، او هيڅوک هغه لره سيال نشته».

❖ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ
❖ مِنْ هَرِّ مَا خَلَقَ ❖ وَمِنْ هَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ❖
❖ وَمِنْ هَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ❖ وَمِنْ هَرِّ حَاسِدٍ إِذَا
حَسَدَ﴾

ژباړه: «ووايه (ای محمده ﷺ): پناه غواړم په پالونکي د سهار سره، د هغه څه له شر نه چې ده پيدا کړي دي، او د تيارې شپې له شر نه چې کله تکه توره شي، او د پوکي کونکيو (جادوگرو) بنځو له شر نه چې پوکل کوي په غوټو کې او د حسد کونکي له شر نه چې کله حسد وکړي.

❖ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ
❖ مَلِكِ النَّاسِ ❖ إِلَهِ النَّاسِ ❖ مِنْ هَرِّ الْوَسْوَاسِ

الْحَقَّائِسُ ❖ الَّذِي يُوسِّسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ❖ مِنْ

الْجَنَّةِ وَالنَّارِ

ژباړه: «ووايه (ای محمده ﷺ): پناه غواړم د خلکو په پالونکي سره، د خلکو په ټولواک سره د خلکو په معبود سره، د وسوسه اچونکي، پتيدونکي (شیطان) له شر څخه، کوم چې د خلکو په سینو کې وسوسي اچوي، له پیریانو څخه وي، او که له انسانانو څخه».

⑫ دعا کول: د ابو امامه ؓ څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ څخه پوښتنه وشوه، کومه دعا ښه قبلیدونکې ده؟ ویې فرمایل: «د شپې په آخري برخه کې دعا کول، او له فرض لمانځه څخه وروسته».

(الترمذي)

شيخ الحديث و فقيه المحقق مولانا محمد انور شاه الكشميري الحنفي

رحمه الله فرمايى "واعلم أن السنة الأكثرية بعد الصلوات وكان في

الأذكار والأدعية كلُّ أمير نفسه، ولم تثبت شاكلة الجماعة فيها، كما هو

المعروف الآن. (فيض الباري شرح البخاري باب مكث الإمام في مُصَلَّاهُ بَعْدَ

السلام)

ژباړه : پدې پوه شه چې له (فرض) لمنځونو څخه وروسته به (د نبی علیه السلام په زمانه کې) عموماً سنت طریقه دا وه چې او د اذکارو او دعاؤ په ویلو کې به هر کس د خپل ځان امیر وو او په جماعت سره د هغې کول له سنتو څخه ندي ثابت لکه څنگه چې اوس رائج دي."

د سهار او ماښام له لمانځه وروسته ځانګړي اذکار یادونه: د سهار او ماښام له لمانځه څخه وروسته د د تیرو اذکارو سره لاندې اذکار هم ولوستل شي:

اللَّهُمَّ أَجِرْنِي مِنَ النَّارِ (اوه ځلې)

ژباړه: الهي! ما د دوزخ له اور څخه وساتې.
فضيلت: مسلم بن حارث التميمي ؓ څخه روايت دی چې رسول الله ﷺ هغه ته و فرمايل: کله چې د ماښام له لمانځه څخه فارغ شوې، اوه ځله دا دعا (اللهم أجرنی...) ووايه، که دا دې وويله او پدې شپه کې وفات شوې، د دوزخ له اور څخه به خلاصون ومومي، او همدا راز که دغه دعا د

سهار له لمانځه وروسته اوه ځله ووايي او په هماغه ورځ کې وفات شي نو د دوزخ له اور څخه به نجات حاصلوي. (ابوداود، احمد)

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ

الْحَمْدُ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (لس خلې)
ژباړه: بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه یو دی، شریک نه لري، هغه لره (د کایناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاینه ده، هغه ژوند ورکوي، او مړي راولي، او هغه پر هر څه قادر دی.

فضیلت: له ابو ایوب رضی الله عنه څخه روایت دی: چې رسول الله ﷺ و فرمایل: «څوک چې د سهار په وخت (له لمانځه وروسته) لس ځله دا ذکر (لا اله الا الله وحده لا شریک له....) ووايي، د هغه په عوض ورته لس نیکي ورکول کیږي، او لس گناهونه یې بخښل کیږي، او لس درجې یې لوړیږي، او د څلورو غلامانو د آزادولو ثواب یې په نصیب کیږي، او دی تر مابنام پورې د شړل شوي شیطان څخه ساتل کیږي، او همدا راز که

څوک د ماښام له لمانځه نه وروسته دا کلمات ووايي تر سهاره پورې
همدا فضيلت ورته حاصلېږي. (احمد)

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا طَيِّبًا وَعَمَلًا
مُتَقَبَّلًا. (ابن ماجه، احمد)

ژباړه: الهي! زه له تانه د ګټور علم، او پاک رزق، او قبول شوي عمل
سوال کوم. (د سهار لمانځه نه وروسته يوځل)

يادونه: که د هر لمانځه نه وروسته پورتنی اذکار ادا کړای شي
نو تقريباً له ۵۵ پنځه پنځوسو څخه زيات سنتونه کيږي او ددې سنتونو

ادا کول لاندې فايدي لري:

◀ د انسان لپاره په شپه او ورځ کې ۵۰۰ پنځه سوه صدقې

ليکل کيږي.

رسول الله ﷺ فرمايي: «هره تسبیح صدقه ده، او هر تکبیر

صدقه ده، او هر تحمید صدقه ده، او هر تهلیل صدقه

ده» (مسلم)

په شپه او ورځ کې انسان ته په جنت کې ۵۰۰ پنځه سوه

ونې لېږول کیږي.

رسول الله ﷺ یوه ورځ ابو هریره ؓ ولیدو چې ونه

کښېښوي، نو نبي کریم ﷺ وفرمایل: «ای ابوهریره ؓ آیا

زه تاته داسې کښېښول ونه ښایم چې له دې نه بهتره دي»،

ابوهریره ؓ وفرمایل: ولې ګه یارسول الله ﷺ، نبي کریم

ﷺ وفرمایل: ووايه سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا

إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، په دې هر ذکر تاته په جنت

کې یوه ونه کښېښول کیږي. (ابن ماجه)

◀ د هر لمانځه نه وروسته آيت الکرسي ويلو سره د انسان او جنت تر منځ صرف مرگ مانع گرځي.

◀ څوک چې دا اذکار له هر لمانځه څخه وروسته وايي د هغه گناهونه که د سمندر د څک برابر هم وي ورته بښل کيږي.

(مسلم)

⑬ د فرض لمانځه نه وروسته اذکار او دعاگانې د لمانځه پر ځای ويل.

⑭ د مسنون اذکارو شمير د بني لاس پر گوټو کول.

دوهم باب

دسهار او ماښام اذکار

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ﴾ (ق: ۳۹)

ژباړه «او په پاکی سره یاد کړه په ثنا ویلو خپل رب لره، مخکې د لمر ختلو او مخکې له لمر پرېوتو څخه».

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَادْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ﴾ (الأعراف: ۲۰۵)

ژباړه: «خپل رب له ځان سره په عاجزۍ او په پټه، او پرته له دې چې آواز دې جگ شي، د سهار او مابنام پر وخت یاد کړه، او له غافلو (بندگانو) مه کیږه».

له انس بن مالک رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ فرمایلي دي: «د هغه ډلې سره زما کښیناستل چې د سهار له لمانځه څخه تر لمر ختلو پورې د الله ﷻ ذکر کوي بهتر دی له دې چې د اسماعیل عليه السلام له اولادې څخه خلور غلامان آزاد کړم».

(أبو داود)

یادونه: د سهار اذکارو لپاره مستحب او افضل وخت د سهار له لمانځه وروسته تر لمر خته دی خو له هغې وروسته یې ویل هم جائز دي او د مابنام اذکارو لپاره د مازدیکر له لمانځه وروسته تر لمر لویدو پورې دی خو له هغې وروسته یې ویل هم جائز دي.

اذکار

❖ اَعُوْذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيْمِ

❖ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

① آیت الكرسي. (لومړي باب کې سره له ژباړې ذکر شوې).

فضيلت: د رسول الله ﷺ څخه روايت دی: «څوک چې د سهار وخت کې آیت کړسي ووايي. تر مابنام پورې به د جنیاتو (پیریانو) څخه محفوظ پاتې شي. او څوک یې چې مابنام ووايي نو تر سبا پورې به د پیریانو څخه په امن وي». (حاکم)

② آخريني درې سورتونه (درې ځلې) (لومړي باب کې سره

له ژباړې ذکر شوي).

فضيلت: رسول الله ﷺ فرمايي: «څوک چې دا سورتونه د سهار او مابنام په وخت (درې. درې ځلې) ووايي نو دا ورته له هر څه نه کافي او بس دي». (ابو داود، ترمذي)

يادونه: په لاندې اذکارو کې دسهار په وخت هغه الفاظ ويل کيږي چې لاندې خط ترې کش دی او د ماښام په وخت هغه چې د قوسونو په منځ کې دي.

③ أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ لِلَّهِ [أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى الْمَلِكُ لِلَّهِ] وَالْحَمْدُ لِلَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهُ [خَيْرَ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَخَيْرَ مَا بَعْدَهَا] وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ هَرِّ مَا فِي هَذَا الْيَوْمِ وَهَرِّ مَا بَعْدَهُ [شَرِّ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا] رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكَسَلِ وَسُوءِ الْكِبَرِ، رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابٍ فِي النَّارِ، وَعَذَابٍ فِي الْقَبْرِ. (يوخا). (مسلم)

ژباړه: صبا مو کړ او صبا کړ کائناتو [ماښام مو کړ، او ماښام
کړ کائناتو] پداسې حال کې چې پادشاهي ټوله الله ﷻ لره ده نشته
لاټق د عبادت مگر همدې چې یو دی او هیڅ شریک نه لري. هغه لره
پادشاهي ده. او هغه لره ستاینه ده. او هغه پر هر څه قادر دی. ای زما
پروردگاره! پدې ورځ کې [پدې شپه کې] چې څه خیر دی. او له
دې وروسته چې څه خیر دی. زه له تانه د هغه سوال کوم. او پدې ورځ
کې [او پدې شپه کې] چې څه شر دی. او له هغه نه وروسته چې
څه شر دی. له هغه څخه په تاسره پناه غواړم. ای زما پروردگاره! په تا
سره له تنبلۍ. او د اوږده عمر د بدوالي نه پناه غواړم. ای زما
پروردگاره! په تاسره د دوزخ او قبر له عذاب نه پناه غواړم.

④ اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا وَبِكَ أَمْسَيْنَا [أَمْسَيْنَا وَبِكَ أَصْبَحْنَا]، وَبِكَ نَحْيَا وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ النُّشُورُ [وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ] (يوخل). (ابوداود، ترمذي)

ژباړه: الهي! (ستا په حکم سره) مونږ سهار [ماښام] کېږو. او (ستا په حکم سره) مونږ [ماښام] سهار کېږو. او ستا (په حکم سره) ژوند کوو، او ستا (په حکم سره) مرو. او تالره بیا درتګ (ژوندي کیدل) دي.

⑤ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ، وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، وَأَبُوءُ بِذَنْبِي، فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. (يوخل).

ژباړه: الهي! ته زما پروردگار یې، بې له تانه بل د عبادت وړ معبود نشته. تازه پیدا کړی یم، او زه دې بنده یم، او زه د خپل توان سره ستا پر عهد او وعده ولاړ یم. زه پناه غواړم په تاسره د خپلو کړو له شر نه. زه ستا په هغه نعمت اقرار کوم چې ما ته دراکړی. او په خپله گناه اقرار کوم. نو ما ته بښنه وکړې، چې بې له تانه څوک گناه نشي بښلای.

فضیلت: د شداد بن اوس رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ وفرمایل: «سید الاستغفار دا دعا ده (اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي...) څوک چې دا دعا د ورځې په یقین سره ووايي، او په همدې ورځ کې وفات شي د جنتیانو څخه دی. همدا راز څوک چې دا په شپه کې په یقین سره ووايي، او د سهار څخه مخکې وفات شي جنت ته به ځي». (بخاري)

⑥ اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ [أَمْسَيْتُ] أَشْهَدُكَ، وَأُشْهِدُ حَمَلَةَ عَرْشِكَ، وَمَلَائِكَتَكَ، وَجَمِيعَ خَلْقِكَ، أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ
وَرَسُولُكَ. (خلور خلې) (پروانه)

(ژباړه: الهي! ما سهار کړو زمانه‌ام کړو | پداسې حال کې چې زه تا پدې شاهد گڼم. او شاهد گڼم پدې ستا دعرش پورته کونکي. او ستا فرېشتې، او ستا ټول مخلوقات. چې بېشکه ته الله ﷻ یې. بې له تاته بل د عبادت وړ معبود نشته. یو یې. شریک نه لري. او په رښتیا سره محمد ﷺ ستاینده او ستا پیغمبر دی.

فضیلت: له اتی څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ وفرمایل: «خوګ چې دا ذکر (الله یو) (الله یو) خلور خلې په سهار او ماښام کې ووايي. الله پاک یې له دوزخ څخه ساتي».

⑥ اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ [أَمْسَى] فِيَّ مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ قَرْنِكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ فَلَكَ الْحَمْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ. (يوخل)

ژباړه: الهي! کوم نعمت چې ماته، او ستا بل کوم مخلوق ته د سهار [د ماښام] په وخت رسيدلی، نو هغه يواځې ستا له طرفه دی. تالره شريک نشته. نو تالره ستاينه او شکر دی.

فضيلت: عبد الله بن غنام البياض رضي الله عنه روايت کوي چې رسول الله ﷺ وفرمايل: «خوک چې دا ذکر (اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ...) سبا ووايي نو د هغې ورځې شکريې پر ځای کړ، او خوک يې چې ماښام ووايي. د هغې شپې شکريې اداء کړ». (ابو داود، ابن حبان)

⑧ اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَدَنِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي سَمْعِي، اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. (درې ځلې) (ابوداود)

ژباړه: الهي! ماته په بدن کې روغتيا راکړې. الهي! ماته په غوږونو کې روغتيا راکړې. الهي! ماته په سترگو کې روغتيا راکړې. بې له تانه

بل د عبادت وړ معبود نشته. الهي! زه پناه غواړم په تا سره له کفر او فقر نه. الهي! زه پناه غواړم په تا سره د قبر له عذاب نه. بې له تانه بل د عبادت وړ معبود نشته.

⑨ ﴿حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ

الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾ (التوبة: ۱۲۹) (اووه خلې)

ژباړه: بس دی ما ته هغه الله ﷻ چې بې له هغه بل د عبادت وړ معبود نشته. پر هغه مې توکل کړی. او همدی د لوی عرش څښتن دی. فضیلت: هر څوک چې دا کلمات (حَسْبِيَ اللَّهُ...) اووه ځلې ووايي، الله پاک ورته د دنیا او آخرت له پریشانیو نجات ورکوي. (ابوداود)

⑩ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي، اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِي وَآمِنْ رَوْعَاتِي، اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ

يَمِينِي وَعَنْ هِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي، وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ
أُغْتَالَ مِنْ تَحْتِي. (ابو داود، ابن ماجه)

ژباړه: الهي! زه له تانه په دنيا او آخرت کې د معافۍ او سلامتۍ سوال
کوم. الهي! زه له تانه په خپل دين او دنيا کې او په خپل اهل او مال کې د
معافۍ او سلامتۍ سوال کوم. الهي! زما عیبونه پټ کړې. او ویره رانه
لرې کړې. الهي! ما د مخې نه. او د شانه. او د بڼې خوانه. او د چپې خوا
نه. او د پورته خوانه محفوظ کړې. او زه ستا په لویۍ سره له دې نه پناه
غواړم چې دلاندې خوانه ناخپه هلاک شم.

⑪ اللَّهُمَّ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ رَبِّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكُهُ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا
أَنْتَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَرِّ نَفْسِي وَمِنْ هَرِّ الشَّيْطَانِ وَهَرِّكَ
وَأَنْ أَقْتَرِفَ عَلَى نَفْسِي سُوءًا أَوْ أَجْرَهُ إِلَى مُسْلِمٍ.

(ترمذي، ابوداود)

ژباړه: الهي! ای په پتو او ښکاره عالمه! ای د آسمانونو او ځمکې پیدا کوونکيه! ای د هر شي پالونکيه او واکمنه! زه شاهدي ورکوم چې بې له تانه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، زه په تاسره د خپل نفس له شر نه، او د شيطان له شر نه او شرک نه پناه غواړم. او له دې نه پناه غواړم چې زه بدي وکړم، او يا (بل) مسلمان ته بدي ورسوم.

⑫ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ

وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّيِّعُ الْعَلِيمُ. (درې ځلې)

ژباړه: د هغه الله ﷻ په نوم، چې له نامه سره يې هېڅ شی په ځمکه او آسمان کې ضرر نه رسوي، او هغه ښه او ريدونکی، ښه پوه دی.

فضيلت: له عثمان بن عفان رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول الله ﷺ

فرمايلي: «هر بنده چې دا دعا (بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ....) د سبا او ماښام پر وخت درې ځلې ووايي، هېڅ شی ورته ضرر نه شي رسولی».

(ترمذي، ابو داود)

⑬ رَضِيتُ بِاللّٰهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا

(وَرَسُولًا) (درې ځلې).

ژباړه: زه د الله ﷻ په څښتن توب (کار سازی) او د اسلام په دین، او د محمد ﷺ په نبوت (اوپېغمبری) راضي شوم.

فضیلت: څوک چې دا ذکر د سهار، او ماښام په وخت درې ځلې ووايي نو په الله حق دی چې هغه به د قیامت په ورځ خوشحالي.

(ابوداود، ترمذی)

⑭ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ، أَصْلِحْ لِيْ شَأْنِيْ

كُلُّهُ، وَلَا تَكِلْنِيْ إِلَى نَفْسِيْ طَرَفَةً عَيْنٍ. (حاکم)

ژباړه: ای د کامل ژوند څښتنه! ای د کایناتو تدیرونکیه! ستا رحمت

سره فریاد کوم او مدد غواړم. زما ټول کارونه برار کړې او زما نفس (او

خواهشاتو) ته مې د سترگې درې په اندازه هم مه سپارې.

فضيلت: رسول الله ﷺ خپلې لور فاطمې ؑ ته فرمايلي وو چې دا دعا له ماڅخه زده کړه سهار او ماښام يې وايه.

⑮ أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ لِلَّهِ [أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى الْمَلِكُ لِلَّهِ] رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا الْيَوْمِ فَتَحَهُ، وَنَصْرَهُ، وَنُورَهُ، وَبَرَكَتَهُ، وَهُدَاهُ، [هَذِهِ اللَّيْلَةِ فَتَحَهَا، وَنَصْرَهَا، وَنُورَهَا، وَبَرَكَتَهَا، وَهُدَاهَا]، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ [مَا فِيهَا وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا] (ابوداود)

ژباړه: مونږ سهار کړو [مونږ ماښام کړو] او کائناتو هم الله لره سهار کړو [ماښام کړو]. چې پروردگار د مخلوقاتو دی. الهي! زه در نه د دې ورځې [د دې شپې] د خیر، کامیابی، نصرت، رهایی، برکت او هدایت سوال کوم. او په تاسره د هغې له شر نه، او د هغې نه وروسته شر نه پناه غواړم.

①۶ أَصْبَحْنَا [أُمْسَيْنَا] عَلَى فِطْرَةِ الْإِسْلَامِ وَعَلَى كَلِمَةِ
 الْإِخْلَاصِ، وَعَلَى دِينِ نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى مِلَّةِ أَبِيْنَا
 إِبْرَاهِيمَ حَنِيفاً مُسْلِماً وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ (يوخل).
 (احمد)

ژباړه: مونږ سهار کړو | مونږ ماښام کړو | په فطرت د اسلام. او په
 کلمه د اخلاص، او په دين د محمد ﷺ او په طريقه زمونږ د پلار
 ابراهيم عليه السلام چې حق ته مابل وو. او له مشرکانو څخه نه وو.

①۷ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ (سل خلې).
 ژباړه: پاک دی الله جل جلاله، او هغه لره غوره ستاينه ده.

فضيلت: څوک چې د سهار او ماښام په وخت (دا ذکر) سل خلې ووايي.
 هيڅوک به د قيامت په ورځ لده غوره عمل ونه لري، مگر هغه څوک چې
 د ده په اندازه او يا له هغه نه زيات يې دا ذکر ويلی وي. او د هغه ټول
 گناهونه به وبښل شي اگر که د سمندر د څک په اندازه (زيات) هم وي.
 (موطا، مسلم)

① لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ

الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (د سهار په وخت سل خلې).

ژباړه: بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته. یو دی، شریک نه لري. ده لره پادشاهي ده. او ده لره پوره ستاینه ده. او هغه پر هر څه قادر دی.

فضیلت: څوک چې دا ذکر په ورځ کې سل خلې ووايي، نو د لسو مریانو د آزادولو په اندازه (اجر) به ورکړل شي. او هغه لره به سل نیکی ولیکل شي. او سل گناهونه به ورته وبښل شي. او په هماغه ورځ به تر مابنام پورې له شیطان نه په امان وي. او هېڅوک به لده نه غوره عمل ونه لري. مګر هغه څوک چې د ده په شان یې عمل کړی وي. (بخاري، مسلم)

② سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ عَدَدَ خَلْقِهِ وَرِضَا نَفْسِهِ وَزِنَةَ

عَرْشِهِ وَمِدَادَ كَلِمَاتِهِ (درې خلې د سهار په وخت). (مسلم)

ژباړه: پاک دی الله ﷻ، او هغه لره غوره ستاینه ده، د ده د مخلوقاتو د شمیر په اندازه، او د ده د رضا (په اندازه)، او د ده د عرش د وزن په (اندازه)، او د ده د کلماتو د سیاهي (په اندازه).

④۰ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا طَيِّبًا وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا. (د سهار په وخت یوځل) (ابن ماجه)

ژباړه: الهي! زه له تانه د ګټور علم، او پاک رزق، او قبول شوي عمل سوال کوم.

④۱ أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ. (په ورځ کې سل ځلې) (بخاري، مسلم)

ژباړه: له الله ﷻ نه بښنه غواړم، او هغه ته توبه وباسم.

④۲ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّمَانِيَةِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ. (د ماښام په وخت درې ځلې)

ژباړه: د الله ﷻ په بشپړ کلام سره د هغه د مخلوقاتو له شر نه پناه غواړم.

فضيلت: څوک چې دا ذکر د ماښام په وخت درې ځلې ووايي. په هغه شپه کې به (د زهرناک خزنډه) زهر ورته څه ضرر ونه رسوي.

4

(ترمذي، ابن ماجه، احمد)

۲۳) په رسول الله ﷺ باندې درود.

يادونه: د درود مختلف الفاظ له رسول الله ﷺ څخه ثابت شوي دي. خو

تر ټولو غوره ابراهيمي درود دی.

❦ ابراهيمي درود: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ. اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى اِبْرَاهِيْمَ وَعَلَى آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ.
(لس ځلې). (مجمع الزوائد)

ژباړه: الهي! پر محمد ﷺ او د محمد ﷺ پر اهل و عيال درود وليږه. لکه څنگه چې دې پر ابراهيم ﷺ او د ابراهيم ﷺ پر اهل و عيال درود

لیرلی دی. په رشتیا سره ته ستایلی شوی یې. دلویی خاوند یې. الهي!
برکت نازل کړه پر محمد ﷺ او د محمد ﷺ پر اهل و عیال باندې. لکه
څنگه چې دې برکت نازل کړی دی پر ابراهیم عليه السلام، او د ابراهیم عليه السلام پر
اهل و عیال باندې. په رشتیا سره ته ستایل شوی، دلویی خاوند یې.

فضیلت: ابودرداء رضی الله عنه وایي: چې رسول الله ﷺ وفرمایل: هغه څوک چې د
سهار او مابنام پر وخت لس ځله پر ما درود واستوي. د قیامت په ورځ
یې زما شفاعت په نصیب کيږي. (الطبراني)

❀ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ. (لس خلې)

ژباړه: الهي! پر محمد ﷺ او د محمد ﷺ پر اهل و عیال درود ولیږه. (نسائي)

❀ اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ. (لس خلې)

ژباړه: الهي! زموږ پر پیغمبر محمد ﷺ درود او سلام ولیږه.

(مجمع الزوائد)

۴۳) د شرک نه د ځان ساتلو دعا.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَشْرِكَ بِكَ وَأَنَا أَعْلَمُ،

(احمد)

وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا أَعْلَمُ.

ژباړه: الهي! زه پناه غواړم په تاسره له دې چې شریک ونیسم له تاسره
پداسې حال کې چې زه پوهیږم، او بښنه غواړم په کومو چې نه پوهیږم.

۴۵) اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ وَأَعُوذُ بِكَ

مِنَ الْعَجْزِ وَالْكَسَلِ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ وَالْبُخْلِ

وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ غَلَبَةِ الدَّيْنِ وَقَهْرِ الرِّجَالِ. (یوخل)

ژباړه: الهي! زه پناه غواړم په تاسره له غم او پريشانۍ نه، او پناه غواړم

په تاسره له کمزورتیا (سستۍ) او لتۍ نه، او پناه غواړم په تاسره له

بخيلۍ او بې زړه توب نه، او پناه غواړم په تاسره له قرض زیاتیدو او د

سړو له غلبې موندلو نه.

فضيلت: ابو سعيد خدری ؓ فرمايي: چې يوه ورځ رسول الله ﷺ مسجد ته ننوت، د انصارو څخه يې يو سړی وليد چې ابو امامه نومیده، ورته يې وويل: «ای ابو امامه! د لمانځه له وخت نه پرته دې ولې په جومات کې وينم؟» ابو امامه ؓ وويل: یا رسول الله ﷺ! خفګان، غمونو، او قرض مجبور کړی يم. رسول الله ﷺ وفرمايل: «آيا داسې کلمات درته ونه ښایم چې کله هغه ووايې. الله پاک به دې خفګان لرې کړي، او قرضونه به دې خلاص کړي؟» ابو امامه ؓ وويل: ولې نه، یا رسول الله ﷺ! رسول الله ﷺ وفرمايل: «د سبا او ماښام پر وخت (اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ...) ووايه». ابو امامه ؓ وايي: همداسې مې وکړل. الله ﷻ مې خفګان او غم لرې کړ او قرض مې هم خلاص شو. (ابوداود)

②۶ سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.

(سل خلې). (ترمذي)

ژباړه: پاک دی الله ﷻ، پوره ستاينه الله ﷻ لره ده. نشته لایق د عبادت مګر یواځې یو الله ﷻ دی. او الله ﷻ ډیر لوی (ذات) دی.

فضيلت: عمرو بن شعيب له خپل پلار څخه. او هغه بيا د خپل پلار څخه روايت کوي چې رسول الله ﷺ فرمايلي دي: «څوک چې د سهار او ماښام پر وخت سل ځلې د الله تسبيح (سُبْحَانَ اللَّهِ) ووايي، داسې ده لکه چې سل ځلې يې حج کړی وي. او څوک چې سبا او ماښام سل ځلې (الْحَمْدُ لِلَّهِ) ووايي، داسې ده لکه چې سل آسونه يې د الله ﷻ په لاره کې تيار کړي وي. او يا يې داسې وفرمايل: سل ځلې د الله ﷻ په لاره کې وځنګړي. او څوک چې په سبا او ماښام کې سل ځلې تهليل (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ) ووايي، داسې ده لکه چې سل غلامان يې د اسماعيل عليه السلام له اولادې څخه آزاد کړي وي. او څوک چې په سبا او ماښام کې سل ځله تکبير (اللَّهُ أَكْبَرُ) ووايي. پدې ورځ به د عمل له لحاظه له ده څخه څوک زيات نه وي. مګر هغه څوک چې د ده په شان او يا يې له ده څخه زيات (دا ذکر) ويلی وي.»

(الترمذي)

درېم باب

د ورځني ژوند مهم اذکار او سنتونه

ام المؤمنین عایشه رضي الله عنها فرمايي: رسول الله ﷺ په خپل ټولو وختونو کې د الله ﷻ ذکر کاوه. (مسلم)

د خوب نه وړاندې سنتونه

۱- په وخت ویده کیدل

څوک چې غواړي خپل ژوند د رسول الله ﷺ په سنتو برابر کړي، کوښښ دې وکړي چې ناوخته ویده نشي، ترڅو د تهجد له ثواب، او د سهار له

برکاتو ټولې برخې نشي. ځکه چې رسول الله ﷺ فرمايي: «اللَّهُمَّ بَارِكْ

لَا مَتَّي فِي بُكُورِهَا» (أبو داود)

ژباړه: ای الله ﷻ! زما دامت په سبايي (سهار دوخته) کې برکت کيږده.

۲- د اودس په حالت کې ویده کیدل

له ابن عمر څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ فرمایي: څوک چې د اوداسه په حالت کې ویده شي نو یوه ملائکه هم ورسره شپه تیره وي او هر کله چې را پاڅیږي نو هغه ملائکه دعا کوي چې ای الله د خپل دې بنده مغفرت وکوه ځکه چې دی په اوداسه ویده شوی وو.

(مجمع الزوائد)

۳- د ویده کیدلو نه وړاندې خپله بستره څنډل

رسول الله ﷺ فرمایي: «ستاسې نه چې څوک خپلې بسترې ته لار شي نو هغه دې درې ځله وڅنډي ځکه هغه نه پوهیږي چې د ده له تېر نه وروسته هغې ته څه راغلي». (متفق علیه)

۴- په بني اړخ ویده کیدل

رسول الله ﷺ فرمایي: «کله چې د خوب اراده وکړې نو اودس وکړه او بیا په بني اړخ ویده شه» (بخاري، مسلم)

۵- بنی لاس تر بني مخ (رخسار) لاندې کول

حدیث شریف دی چې: کله به رسول الله ﷺ ویده کیدو نو بنی لاس به یې

تر بني رخسار لاندې کولو. (ابو داود)

۶- د ویده کیدونه وړاندې لاندې اذکار ویل

❖ آیت الکرسي (په لومړي باب کې ذکر شوې).

فضیلت: رسول الله ﷺ فرمایي: «خوک چې بسترې ته (د خوب لپاره)

ورشي او دا (آیت الکرسي) ووايي. د الله ﷻ له طرفه ساتندوی (محافظ)

ورته مقرر شي. او تر سهاره شیطان ورته نږدې کیدای نشي». (البخاري)

❖ د سورة البقرة دوه آخري آیتونه:

﴿عَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ

عَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ

مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ

الْمَصِيرُ ❁ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى

الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿البقرة: ۲۸۵-۲۸۶﴾

ژباړه: «پیغمبر ﷺ په هغه څه چې ده ته له خپل پرودگار څخه را نازل شوي دي یقین او باور لري، او مؤمنان هم (په هغه یقین لري). او ټولو ایمان راوړ په الله ﷻ، او د هغه په ملایکو، او د هغه په کتابونو، او د هغه په پیغمبرانو. (پداسې حال کې چې ټول وایي) د الله ﷻ د پیغمبرانو د هېڅ یو په مینځ کې فرق نه کوو، او (همدارنگه پیغمبر او مؤمنان) وایي: مونږ (د الله ﷻ حکم) واوریده، او (د هغه) اطاعت مو وکړ، ای پروردگار! ستانه بښنه غواړو، او تا ته (د ټولو مخلوقاتو) بیا درتگ

دی. الله ﷻ هیشوک د قدرت او طاقت نه زیات نه مکلف کوي. کوم (نیک) کار چې یې کړی د هغه (ثواب) همده لره ده. او کوم (بد) کار چې یې کړی د هغه (عذاب) پر همده باندې دی. ای زمونږ پروردگار! مونږه (په گناه) مه نیسه کله چې (ستا حکم) هیر کړو. او یا په خطا سره (گناه وکړو). ای پروردگار! او مه ایږده پر مونږ باندې دروند بار. لکه څنگه چې دې زمونږ نه مخکې کسانو باندې ایښې وو. ای پروردگار! او مه ایږده پر مونږ باندې هغه بار چې مونږ یې هیش طاقت نه لرو. او زمونږ د (گناهونو) نه تیر شه. او مونږ ته بښنه وکړه. او پر مونږ رحم وکړه. ته زمونږ مددگار یې. نو ته مونږ پر کافر قوم بریالي کړې».

فضیلت: له عبد الله بن مسعود رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ فرمایلي: «هر چا چې د شپې د سورة بقرې دوه وروستي آیتونه ولوستل نو (اجر، ثواب له لحاظه او آفتونو څخه د خلاصون لپاره) ورته کافي ده».

(البخاري)

❖ سورة الملك ﴿تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ...﴾

فضيلت: رسول الله ﷺ فرمايي: «خوک چې هره شپه (تبارک الذي...) يعنې د الملك سورت تلاوت کړي، الله ﷻ ورته د قبر د عذاب څخه نجات ورکوي». (نسائي باب عمل اليوم والفيلة)

صحابه کرام فرمايي: مونږ به د رسول الله ﷺ په وخت کې سورت الملك ته د قبر له عذاب څخه منع کوونکي (المانعة) سورت ويلو. (ترمذي)

❖ درې آخري سورتونه تلاوت کول (په لومړي باب کې ذکر شوي)

خپل لاسونه د را ټول کړي او پورتنی سورتونه د ولولي، او هغه د په لاسونو کې چف کړي. او تر کومه چې کولای شي په خپل بدن د لاسونه کش کړي (پدې ترتيب چې له سر او مخ څخه شروع وشي) دا د درې ځلې تکرار کړي، رسول الله ﷺ به هره شپه دا عمل کولو. (البخاري)

❖ سُبْحَانَ اللَّهِ (۳۳ ځلې)، الْحَمْدُ لِلَّهِ (۳۳ ځلې)، اللَّهُ أَكْبَرُ (۳۳ ځلې).

فضيلت: څوک چې دا اذکار دخوب په وخت کې ووايي نو دا هغه لره د يو خدمتگار څخه هم غوره دي. (البخاري)

❖ بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ أَمُوتُ وَأَحْيَا. (البخاري)

ژباړه: الهي! ستا په نوم سره مرم او ژوندي کيږم.

❖ اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ. (درې ځلې) (ابوداود)

ژباړه: الهي! ستا له عذاب نه مې په هغه ورځ وساتي، په کومه چې خپل بندگان بيا راژوندي کوي.

❖ بِاسْمِكَ رَبِّي وَضَعْتُ جَنِّي وَبِكَ أَرْفَعُهُ إِنْ أُمْسَكَتْ
نَفْسِي فَأَرْحَمَهَا وَإِنْ أَرْسَلْتَهَا فَأَحْفَظْهَا بِمَا تَحْفَظُ بِهِ
عِبَادَكَ الصَّالِحِينَ. (بخاري، مسلم)

ژباړه: الهي! ستا په نوم سره مې خپله ډډه ولکوله. او ستا (په نوم سره
يې) بیرته را پورته کوم. که دې زما روح قبض کړ نورحم پرې وکړه. او
که دې بیرته را ولیږه نو ساتنه یې وکړه. په هغه څه سره چې د خپلو
نیکو بندگانو (ساتنه کوي).

فایده: په حدیث شریف کې راغلي دي چې کله بستري ته راشي. نو
بستره وڅنډه. ځکه ته نه پوهیږي چې ستا په بستره کې څه پراته دي
بیا په ښي طرف ځمله او پورته دعا ووايه.

❖ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَكَفَانَا وَآوَانَا فَكُمُ
مَعْنَى لَا كَافِيَ لَهُ وَلَا مُؤْوِي. (مسلم)

ژباړه: ټوله ستاينه هغه الله ﷻ لره ده چې مونږ ته يې خوراک او خېناک راکړی، او له شر نه يې ساتلي یو، او مونږ ته يې د اوسیدو ځای راکړی. خومره ډیر خلک داسې شته چې دوی لره دشر نه ساتونکی، او د اوسیدو ځای ورکونکی نشته.

اللَّهُمَّ أَسَلْتُ نَفْسِي إِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ
وَوَجَّهْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً
وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنَاجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، أَمَنْتُ
بِكِتَابِكَ الَّذِي أُنْزِلَتْ، وَنَبِيِّكَ الَّذِي أُرْسِلْتُ.

ژباړه: الهي! ما خپل ځان تا ته تسليم کړ. او خپل کار مې تا ته و سپاره، او خپل مخ مې تا ته و ګرځاوه، او خپله شا مې تا ته تکیه کړه. پداسې حال کې چې ستا له عذاب نه ډار لرم. او ستا رحمت ته امید لرم. بېله تا نه بل هیڅ د نجات او پناه ځای نشته. ایمان مې راوړ ستا پر هغه کتاب چې تا نازل کړی، او ستا پر هغه پیغمبر ﷺ چې تا (مونږ ته) استولی دی.

فضيلت: براء بن عازب رضي الله عنه فرمايي: چې رسول الله ﷺ راته وويل: «کله چې دې وغوښتل د خوب بسترې ته لاړ شي د لمانځه د اودس په شان اودس وکړه. او بيا په بني خواخمله او دا دعا ووايه: (اَللّٰهُمَّ اَسَلْتُ نَفْسِيْ اِيْلَيْكَ)». بيا رسول الله ﷺ وفرمايل: «که له دې وروسته مړ شوې مسلمان مړ شوی يې». (البخاري)

۷- په خوب کې له يوې ډډې نه بلې ډډې ته د اوښتلو دعا
﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ، رَبُّ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ﴾ (حاکم)
ژباړه: بې له يو او غالب الله ﷻ نه بل د عبادت وړ معبود نشته. د آسمانونو
او ځمکې او د هغو په مينځ کې د مخلوقاتو پروردگار دی، د زور او غلبې
څښتن دی، ښونکی دی.

۸- په خوب کې د نا آرامۍ او ویریدلو دعا
﴿أَعُوْذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ،
وَهَرِّ عِبَادِهِ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ وَأَنْ يَحْضُرُونِ﴾.

(ابو داود)

ژباړه: زه پناه غواړم د الله ﷻ په بشپړ کلام سره. دهغه له غضب او عذاب نه، او د شیطانونو له وسوسونه، او له دې نه چې (شیطانان) ماته راشي.

۹- هغه څه چې د بد خوب لیدونه وروسته کول پکار دي:

درې ځلې چې خواته لاړې توکل.

درې ځلې له شيطان نه. او دهغه څه له شر نه چې په خوب کې يې ليدلي دي په الله سره پناه غوښتل.

خپل خوب چاته نه ويل.

پر بل اړخ اوښتل.

که وغواړي لمونځ دوکړي. (مسلم)

د قيام الليل (تهجد) سنتونه

5

۱- د شپې لمانځه غوره عدد يولس يا ديارلس رکعته (د

وتروسره) دی.

په حديث شريف کښې راځي چې: رسول الله ﷺ به د شپې يولس رکعته

لمونځ کولو. او په بل روايت کښې راځي چې: رسول الله ﷺ به د شپې

(البخاري)

ديارلس رکعته لمونځ کولو.

۲- د تهجد و لپاره تر وينيدو وروسته مسواک استعمالول

۳- د لمونځ پيل له دوه خفيفو رکعتونو نه کول

تر څو انسان له دې وروسته اوږد لمونځ ته تيار شي، رسول الله ﷺ

فرمايي: «ستاسې نه چې څوک د شپې لمانځه ته دريږي نو پيل دې له

(مسلم)

دوه خفيفو رکعتونو نه وکړي».

٤- د تهجد افتتاح له لاندې مسنونې دعا کول

اللَّهُمَّ رَبَّ جِبْرَائِيلَ وَمِيكَائِيلَ وَإِسْرَافِيلَ فَاطِرَ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ
تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ اهْدِنِي لِمَا
اخْتَلَفَ فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِكَ إِنَّكَ تَهْدِي مَنْ تَشَاءُ إِلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ (مسلم)

ژباړه: اى الله ﷻ! د جبرائيل او ميکائيل او د اسرافيل پروردگاره! د
ځمکې او آسمانونو پيدا کوونکيه! له ښکاره او پټو څخه خبره! ته د
خپلو بندگانو ترمنځ په هغه څه کې چې فيصله کوونکى يې چې په څه کېږي
هغوى اختلاف کولو، ما ته ددې اختلاف نه په خپل امر سره د هغه څه په
طرف هدايت وکړه چې حق وي، ته چې چاته وغواړې نېغې لارې ته يې
هدايت کوي.

۵- د شپې لمونځ (تهجد) اوږد کول

د رسول کریم ﷺ نه پوښتنه وشوه چې کوم لمونځ غوره دی؟ نو هغه ﷺ و

(مسلم)

فرمایل: «په کوم کې چې قیام اوږد کړای شي».

د تهجد لمانځه ته د پاڅېدو لپاره مرستندویه اسباب:

◀ د شپې پروخت ویده کیدل.

◀ د غرمې په وخت ویده کیدل (قیلوله کول).

◀ له گناهونو نه ځان ساتل.

◀ د نفساني خواهشاتو مقابله کول.

د خوب څخه له ویشیدو وروسته سنتونه

۱- د خوب آثار له خپلو سترگو او مخ څخه د لاسونو په واسطه لرې کول.
امام نووي او امام ابن حجر رحمهما الله فرمایي: چې دا کار مستحب دی ځکه چې په حدیث شریف کښې راځي چې: رسول الله ﷺ له خوب څخه راوینښ شو، او کښیناستو وروسته یې له خپل مخ څخه خوب د لاسونو په ذریعه مسحه کولو. (مسلم)

۲- له راوینښدو وروسته لاندې اذکار ویل

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَانَا بَعْدَ مَا أَمَاتَنَا وَإِلَيْهِ
النُّشُورُ. (البخاري)

ژباړه: ټوله ستاینه الله ﷻ لره ده، هغه چې مونږ یې پس له مرګه ژوندي کړي یو، او همدۀ ته بیا ژوندي کیدل او ور تګ دی.

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَاقَانِي فِي جَسَدِي، وَرَدَّ عَلَيَّ رُوحِي،
وَأَذِنَ لِي بِذِكْرِهِ. (ترمذي)

ژباړه: پوره ثنا او ستاينه هغه الله لره ده چې ماته يې په بدن کې روغتيا راکړې، او ماته يې زما روح بيا راکړ، او ماته يې د خپل ذکر اجازه (فرصت) راکړه.

۳- درې ځله لاسونه وينځل
رسول الله ﷺ فرمايي: «له تاسې چې هر څوک له خوب څخه وېش شي نو خپل لاس دې تر هغې د اوبو په لوبښي کښې نه غوټه کوي تر څو چې هغه درې ځله ووينځي». (متفق عليه)

۴- په پزه اوبه تيرول
رسول الله ﷺ فرمايي: «کله چې يو له تاسې څخه له خوبه وېش شي، نو په پزه د درې ځله اوبه تېرې کړي، ځکه چې شيطان د هغه په پزه کښې شپه تېروي». (متفق عليه)

۵- مسواک استعمالول

په حديث کښې راځي: رسول الله ﷺ به چې کله هم له خوبه وښښ شو نو خپله خوله به يې په مسواک سره وينځله. (متفق عليه)

مسواک

رسول الله ﷺ فرمايي: که زما په امت سخته نه تماميدای نو د هر لمانځه پر مهال به مې د مسواک وهلو امر ورته کړی وای. (متفق عليه)

په شپه او ورځ کښې يو مسلمان خوڅو څله مسواک استعمالوي مثلاً: د خوب څخه د را وښيدو پر مهال، پنځه ځله د فرض لمانځه لپاره، د چاشت لمانځه لپاره، د تهجد لمانځه لپاره، کور ته د ننوتلو پر مهال. عايشه رضي الله عنها فرمايي: نبي کریم ﷺ به چې کله کور ته ننوتلو نو مسواک به يې استعمالولو. (مسلم)

د قرآن کریم د تلاوت نه وړاندې، د خولې د بد مزګۍ په وخت. رسول الله ﷺ فرمایي: «مسواک د خولې، پاکۍ او د الله ﷻ د رضا سبب

(احمد)

دی».

د مسواک په استعمال سره دوه فایده ترلاسه کیږي:

◀ د الله ﷻ رضا.

◀ د خولې نظافت او پاکوالی.

یادونه: مسواک لاندې مفید مواد لري:

◀ د جراثیمو ضد مواد.

◀ د پاکوالي مواد.

◀ د غاښونو د پاکولو او سپینوالي مواد.

◀ د خولې لپاره د خوش بویی او تازه والي مواد.

د پايزار اغوستلو سنت طريقه

رسول الله ﷺ فرمايي: «کله چې له تاسو څخه څوک پايزار پر پښو کوي نو له ښې پښې دې شروع کوي، او کله چې پايزار اوباسي نو له چپې پښې نه دې شروع کوي، يا خو د دواړه پر پښو کوي، او يا دې دواړه لرې کوي (يعنې په يوه خپلۍ کښې دې نه ګرځي)». (مسلم)

پورتنی سنت په شپه او ورځ کې ډير ځله تکرار يږي:

◀ حمام ته د ننوتلو او راوتلو پر مهال.

◀ جومات ته د تلو راتلو پر مهال.

◀ کور نه د وتلو او ننوتلو پر مهال.

لنډه دا چې په شپه او ورځ کښې انسان ډير ځله د پايزار پښو کولو او ايستلو ته اړ کيږي که هر ځل دا کار په سنت طريقه وکړي او د سنت د اتباع نيت پکښې ولري نو خورا عظيم اجر او ثواب تر لاسه کيږي.

تشناب ته د ننوتلو او بیر ته وتلو سنتونه

۱- د ننوتلو په وخت کښې چپه پښه وړاندې کول

۲- د ننوتلو پر مهال دا دعا ویل:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ. (متفق عليه)

ژباړه: الهي! زه په تاسره له چټلي او چټلو (ناولو) نه پناه غواړم.

الخبث والخبائث: د جني شیطانونو نارینه او ښځینه ته وايي د دې ذکر

په ویلو سره انسان د هغوی له شر څخه خوندي پاتې کیږي ځکه

تشنابونه د جني شیطانونو استوګنځایونه دي.

۳- د وتلو په وخت کښې ښی پښه وړاندې کول

۴- د وتلو پر مهال دا دعا ویل: «غُفْرَانُكَ» زه ستانه بښنه

(ترمذي، ابوداود، ابن ماجه)

غواړم.

یادونه: په دې ډول انسان حمام ته په شپه او ورځ کښې ډېر ځله ځي

راځي او په وتو ننوتو کښې دوه سنتونه د ننوتلو او دوه هم د وتلو پر مهال

پرځای کوي.

د اوداسه سنتونه

۱- اودس په کور کې کول

رسول الله ﷺ فرمايي: «کوم کس چې په خپل کور کې اودس وکړي، او بيا د فرض لمونځ لپاره د جومات پخوا روان شي، نو يو قدم سره د هغه يوه گناه معاف کيږي، او په بل ورته يوه درجه لوړيږي». (مسلم)

۲- د اوداسه په پيل کې بسم الله ويل (ابو داود)

۳- په چپ لاس پزه پاکول

۴- په خوله او پزه اوبه تېرولو کې مبالغه کول

يعنې په ټوله خوله اوبه تېرول تردې چې حلق ته ورسېږي، او په ټوله پزه اوبه تېرول تردې چې د پزې تر آخره ورسېږي.

نبي کریم ﷺ فرمايي: «په پزه اوبه تېرولو کې مبالغه وکړئ، مگر دا چې تاسې روژه په خوله وئ». (ترمذي، نسائي، ابن ماجه)

يادونه: روژه لرونکی انسان به دخولي او پزې په وينځلو کې له مبالغې نه ډډه کوي.

۵- د خولې وینځلو پر مهال مسواک استعمالول
رسول الله ﷺ فرمایي: که زما په امت سخته نه تمامیدی نومابه دوی ته
امر کړی وو چې دهر اوداسه پر مهال مسواک استعمال کړي. ۹-۱۰
(احمد، النسائي)

۶- د کښې بږیرې خلالول
یعنې د مینځلو پر مهال په بږیره کښې د لاس ګوتې تیږول، "رسول
الله ﷺ به د اوداسه پر مهال خپله بږیره خلالوله". (ترمذي)

۷- د سر مسحه په دې ډول کول چې له تندي نه یې شروع کړي
او تر خټ پورې لاس په سر کش کړي، او بیا له خټ نه تر تندي بیرته
په سر لاس کش کړي. (متفق علیه)

یادونه: که مسحه له پورته ډول نه پرته په بله طریقه وشي، فرض خوبه
ادا شي، خو په سنت به عمل ونشي.

۵- د خولې وینځلو پر مهال مسواک استعمالول
رسول الله ﷺ فرمایي: که زما په امت سخته نه تمایدي نومابه دوی ته
امر کړی وو چې دهر اوداسه پر مهال مسواک استعمال کړي. (احمد، النسائي)

۶- د گڼې ږیرې خلالول
یعنې د مینځلو پر مهال په ږیره کښې د لاس گوتې تیرول، "رسول
الله ﷺ به د اوداسه پر مهال خپله ږیره خلالوله". (ترمذي)
۷- د سر مسحه په دې ډول کول چې له تندي نه یې شروع کړي
او تر خټ پورې لاس په سر کش کړي، او بیا له خټ نه تر تندي بیرته
په سر لاس کش کړي. (متفق علیه)

یادونه: که مسحه له پورته ډول نه پرته په بله طریقه وشي، فرض خوبه
اداشي، خو په سنت به عمل ونشي.

۸- په اوداسه کې وينځل کيدونکو اعضاوو باندې د وينځلو پر مهال او يا له هغه وروسته لاس راتيرول

۹- د اوداسه لپاره کمې اوبه استعمالول

"رسول الله ﷺ به په يوه مډ اوبو اودس کولو." (متفق عليه)

يادونه: يو مډ تقريباً نيم ليتر کيږي.

۱۰- په اوداسه کې اسباغ کول

يعني اودس په دې ډول کول چې هر اندام په پوره توگه ووينځل شي.

۱۱- د اوداسه نه وروسته مسنون اذکار ويل

رسول الله ﷺ فرمايلي دي: «څوک چې له اوداسه وروسته لاندې دعا

ووايي، د جنت آته دروازې ورته خلاصيږي، له هرې يوې چې خوښه يې

وي داخل دې شي.» (ابو داود)

﴿أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ

أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ.﴾ (ابو داود)

ژباړه: شاهدي ورکوم چې بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه یو دی، شریک نه لري، او شاهدي ورکوم چې محمد ﷺ د الله ﷻ بنده او پیغمبر دی.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَهْتَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ. (نسائي عمل اليوم والليله)

ژباړه: الهي! تا په پاکی سره یادوم، او ستا ستاینه کوم، زه شاهدي ورکوم چې بې له تانه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، له تانه بېسته غواړم، او تاته توبه اوباسم.

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ. (ترمذي)

ژباړه: الهي! له توبه ويستونکو او پاکو بندگانو څخه مې وگرځوه.

۱۲- د اوداسه نه وروسته دوه رکعتہ نفل (تحية

الوضوء) لمونځ کول

رسول الله ﷺ فرمايلي: «چاچې زما د اوداسه په څېر اودس وکړو،
اوبيايې دوه رکعتہ لمونځ وکړو، او په هغې کې يې له ځان سره خبرې
وتکړې نو د هغه تېر گناهونه وبښل شول». (متفق عليه)

فضيلت: اودس په دې ډول کول چې پورتنی سنتونه پکې تطبيق شي
انسان له گناهونو څخه پاکوي.

رسول الله ﷺ فرمايي: «څوک چې په ښه توگه اودس وکړي نو د هغه له
بدن څخه گناهونه، ان تردې چې د هغه دنوکونو نه لاندې گناهونه هم
وځي». (مسلم)

په بل روايت کې رسول الله ﷺ فرمايي: «ستاسې نه که يوکس په ښه
توگه اودس وکړي، بيا دوه رکعتہ لمونځ په دې ډول ادا کړي، چې د

زړه حضور يې پکې برابر وي، هغه ته جنت واجب شو او مغفرت يې

وښو». (مسلم)

د لباس سنتونه

د لباس اغوستلو او ويستلو کار هم په شپه او ورځ کښې دېر ځله تکرار يږي، د جامو اغوستلو او ويستلو سنتونه په لاندې ډول دي:

۱- د جامو ويستلو او اغوستلو په وخت بسم الله ويل

۲- د اغوستلو په وخت لاندې دعا ويل

رسول الله ﷺ چې به کله جامې يا خادر او يا هم پگړۍ اغوسته نو دا دعا به يې ويله:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا هُوَ لَهُ، وَأَعُوذُ

بِكَ مِنْ شَرِّهِ وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ. (ابوداود، ترمذي)

ژباړه: الهي! زه د دې (جامې) خیر، او د څه لپاره چې جوړه شوې ده هغې خیر غواړم، او زه پناه غواړم په تاسره د دې له شر نه، او د هغه څه له شر نه چې ورته جوړه شويده.

❦ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا (الثَّوبَ) وَرَزَقْنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ.

ژباړه: پوره ثنا او ستاينه هغه الله ﷻ لره ده چې ما ته يې دا جامه را واغوستله، او بې له کوم طاقت او قوت (خرچ کولو) نه يې ما ته را کړه.

(ابو داود، ترمذي، ابن ماجه)

فضيلت: په حديث کې راغلي دي چې کوم کس د جامو اغوستلونه وروسته دا دعا ووايي، نو مخکني گناهونه به يې وبښل شي.

(ابو داود، المستدرک، مسند ابي يعلى)

۳- دنوو جامو اغوستلو دعا

❖ (بِسْمِ اللَّهِ) اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ، أَنْتَ كَسَوْتَنِي،
أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِ وَخَيْرِ مَا صُنِعَ لَهُ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهِ
وَشَرِّ مَا صُنِعَ لَهُ. (ابوداود، والترمذي)

ژباړه: بسم الله يا الهي! تا لره پوره ستاينه ده، تا ما ته (دا جامه) را
واغوستله. زه دهغې د خير، او د څه لپاره چې جوړه شويده دهغه د خير
سوال درنه کوم، او پناه غواړم په تا سره دهغې له شر نه او دهغه څه له
شر نه دکوم لپاره چې هغه جوړه شويده.

۴- چاچي نوې جامې واغوستلې هغه ته دعا

❖ تُبْلِي وَيُخْلِفُ اللَّهُ تَعَالَى.

ژباړه: دا جامه (په ځان) زړه کړې، او الله دې دهغه په ځای نورې جامې
درکړي. (ابوداود)

❖ الْبَسَ جَدِيداً وَعِشْ حَمِيداً وَمُتْ شَهِيداً. (ابن ماجه)

ژباړه: نوې جامې واغونډې، او ستایلی و اوسیرې او د شهادت په مرګ
مړ شي.

۵- د جامو اغوستلو په وخت له بني اړخ او ويستلو په وخت
له چپ اړخ څخه شروع کول

عائشه رضي الله عنها فرمايي: رسول الله ﷺ به په هر څه کې شروع له
بني اړخ څخه خوښوله. (ابن حبان)

۶- د تکبر له جامې او د ښځو نه د هغې له ښکته کولو
ډډه کول

ابو سعيد الخدري رحمه الله فرمايي: ماله رسول الله ﷺ څخه اوریدلي چې
فرمايل يې: «د مؤمن پاڅامه دهغه د پنديو تر نيمايي پورې وي، او د
پنديو او ښځو تر منځ هم ګناه نه لري، که له دې (ښځو) لاندې شي
په جهنم کې به وي، که له دې (ښځو) لاندې شي په جهنم کې به وي،
الله ﷻ د قيامت په ورځ هغه شخص ته نظر نه کوي چا چې خپله پاڅامه
د تکبر له امله (ښکته) څښولې وي.» (الموطأ)

ابودر رحمه الله له نبي کریم ﷺ نه روايت کوي چې فرمايل يې: درې کسان
داسې دي چې نه به الله ﷻ په ورځ د قيامت له دوی سره خبرې وکړي او

ابن عمر رضي الله عنه فرمايي چې رسول الله ﷺ فرمايي: چاچې له پاچامې، قميص او پگړۍ څخه څه شي د کبر له امله و څښول الله به ورته د قيامت په ورځ نظر نه کوي. (النسائي)

يادونه : په پورته احاديثو کې دوه مختلفې سزاگانې ذکر شوې، چاچې له کبر پرته جامې له ښکرو ښکته وڅښولې نو د هغه ښکري او قدمونه به د جهنم په اور کې وي، او چاچې دا کار د کبر له امله وکولو نو دهغه لپاره به په قيامت کې پورته درې سزاگانې وي، دوه مختلفې سزاگانې يوه عمل ته ذکر کول پدې دلالت کوي چې دا عمل دوه صورته لري، لهدا له ښکرو ښکته د جامو څښولو ممانعت په دواړو صورتونو کې ثابت دی البته د هر صورت سزا ځانگړې ده.

۷- د کفارو له جامو څخه ډډه کول

عبدالله بن عمرو بن العاص رضي الله عنه فرمايي چې رسول الله ﷺ زه په عصفر سره رنگ شوو جامو کې وليدم نو راته يې وفرمايل: «داد کفارو جامه ده دامه اغونده». (مسلم)

د آذان سنتونه

د آذان پنځه سنتونه دي چې امام ابن قيم رحمه الله په زادالمعاد کښې ذکر کړي او په لاندې ډول دي:

۱- د آذان ځواب ورکول

د آذان اوریدونکی به هماغه الفاظ تکراروي چې مؤذن يې وايي پرته له حي على الصلاة او حي على الفلاح د دې په ځواب کښې به لا حول ولا قوة الا بالله وايي.

ژباړه: نشته (د گناه څخه د لرې کیدو) توان او (نه د اطاعت او عبادت

(متفق عليه)

کولو) قوت، مگر د الله ﷻ په توفیق سره.

فضيلت: هر څوک چې د آذان ځواب ورکړي د هغه لپاره جنت واجب کيږي. (مسلم)

۲- د آذان نه وروسته دا ذکر ويل:

﴿وَأَنَا أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِمُحَمَّدٍ رَسُولًا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا﴾. (مسلم)

ژباړه: اوزه هم شاهدي ورکوم چې بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ معبود نشته، او محمد ﷺ د الله پيغمبر دی، د الله ﷻ په څښتن والی، او د محمد په پيغمبري، او د اسلام په دين راضي یم.

فضيلت: په حديث کې راځي چا چې د آذان اوریدلو نه وروسته دا دعا وويله، نو الله ﷻ به يې گناهونه معاف کړي. (مسند احمد)

۳- د آذان نه وروسته درود شریف ویل:

در رسول الله ﷺ ارشاد دی: کله چې تاسې د مؤذن آواز اوری، نو تاسې هم داسې وایئ لکه هغه یې چې وایي، او بیا پر ما درود ووایئ، او چا چې پر مایو ځل درود وویلو نو الله تعالی به پر هغه لس ځلې درود ووایي (مسلم). یادونه: تر ټولونه غوره درود، ابراهیمي درود دی کوم چې په لمانځه کېږي ویل کیږي، خو له دې نه علاوه په نورو ثابت شوو الفاظو اگر که مختصر وي ویل یې جواز لري.

۴- له درود نه وروسته دا دعا ویل:

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةُ الثَّامَّةُ وَالصَّلَاةُ الْقَائِمَةُ

آي مُحَمَّدَانِ الْوَسِيْلَةُ وَالْفَضِيْلَةُ وَابْعَثْهُ مَقَاماً مَحْمُوداً

الَّذِي وَعَدْتَهُ إِنَّكَ لَا تَخْلِفُ الْوَعْدَ. (بخاري، بیهقي)

ژباړه: الهي! ای د دې مکملې بلنې، او د کیدونکي لمونځ پروردگار! ته محمد ﷺ ته په جنت کې خاصه درجه او خاص فضیلت ورکړې، او هغه

ستایل شوي مقام ته یې ورسوي کوم چې تا ورسره وعده کړیده، (بې له شکه چې ته دخپلې وعدې مخالفت نه کوي).

فضیلت: د دې دعا ویل دا فایده لري چې د دې ویونکي ته د رسول الله ﷺ شفاعت واجب کیږي. (بخاري، بیهقي)

۵- د آذان او ذکر شوو دعاگانو نه وروسته خپل ځان ته دعا کول

په دې وخت کېنې دعا قبلېږي، رسول الله ﷺ فرمایي: مؤذن چې څه وایي هغه ته هم ووايه! او بیا د الله ﷻ نه وغواړه نو هغه به یې درکوي». (ابوداود، ابن حبان)

کور نه دو تلو او نو تلو سنتونه

۱- له کور نه دو تلو دعا

﴿ بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ﴾

پاالله.

ژباړه: د الله ﷻ په نامه سره (له کوره وځم) په الله ﷻ باندې توکل او

تکیه کوم، او نشته هیڅ قوت او طاقت (گناه نه د ساتلو او د نیکیو د

کولو) مگر د اوچت او باعظمت الله په توفیق سره.

فضیلت: کله چې (انسان) دا ووايي، نو پدې وخت کې ورته (د ملائکو

لخوا) ویل کیږي: لارښوونه درته وشوه. بسنه (کفایت) درته وشوه او

وساتل شوې، او شیطان به ترې لرې شي. (ابوداود، الترمذي)

﴿ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ، أَوْ أُضَلَّ، أَوْ أَزِلَّ، أَوْ أُزَلَ،

أَوْ أَظْلَمَ، أَوْ أُظْلِمَ، أَوْ أَجْهَلَ، أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ. ﴾

(ترمذي، ابن ماجه)

ژباړه: الهي! زه په تاسره پناه غواړم له دې چې زه بې لارې شم، يا مې بل
څوک بې لارې کړي، يا وښوېږم، يا وښويولی شم، يا ظلم وکړم، يا ظلم
راسره وشي، يا (چاته) ضرر او نقصان ورسوم، يا راته (له بل چانه)
ضرر ورسولی شي.

په دې ډول انسان په شپه او ورځ کښې ډېر ځله له کور څخه وځي، کله د
لمانځه لپاره جومات ته ځي، او کله هم د ورځني ضرر ورتونو لپاره بهر ته
وځي، که هر ځل د وتلو پر مهال دا سنت عملي کړي نو ډير لوی اجر به
هره ورځ ترلاسه کړي.

يادونه: د وتلو پر مهال د پور تنيو سنتونو په ادا کولو سره لاندې فوائد
ترلاسه کېږي:

➤ انسان ته د دنيا او آخرت په کارونو کې د الله ﷻ له خوا
کفايت ترلاسه کېږي.

➤ انسان د هر شر څخه ژغورل کېږي که د انسان له خوا وي
او که د جنيا تو (پيريانو).

انسان هدايت ترلاسه کوي، او د دنيا او آخرت په کارونو کېنې له گمراهۍ څخه ساتل کېږي.

۲- کور ته د ننوتلو پر مهال بسم الله ويل

امام نووي رحمه الله فرمايي: کور ته د ننوتلو پر مهال بسم الله ويل، د الله ﷻ ذکر کول، او د کور خلکو ته سلام ورکول مستحب دي.

۳- کور ته د ننوتلو دعا ويل

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَوْجِبِ وَخَيْرَ الْمَخْرَجِ بِسْمِ

اللَّهِ وَبِحَنَّا وَبِسْمِ اللَّهِ خَرَجْنَا وَعَلَى اللَّهِ رَبِّنَا تَوَكَّلْنَا. (ابوداود)

ژباړه: الهي! زه له تانه کور ته د ننوتلو او وتلو د خير او بهتری سوال

کوم، د الله ﷻ په نامه سره ننوتل، او د الله ﷻ په نامه سره ووتل او په

الله ﷻ باندې چې پروردگار مودی توکل کړی.

۴- مسواک استعمالول

نبي کریم ﷺ به چې کله کور ته ننوتلو نو مسواک به یې وهل. (مسلم)

۵- د کور خلکو ته سلام ور کول

۶- کور ته دننوتلو په وخت ذکر کول

نبي کریم ﷺ فرمايي: «کله چې يو کس کور ته ننوځي، او د الله ﷻ ذکر وکړي، او بيا د ډوډۍ په وخت کې هم ذکر وکړي، نو شيطان خپلو ملګرو ته ووايي، چې په دې ځای کې ستاسې لپاره نه د شپې ځای شته او نه هم دخوراک». (مسلم)

د مسجد اړوند ستونه

۱- مسجد ته پر وخت تلل

رسول الله ﷺ فرمايي: «که خلکو ته معلومه شي چې په آذان لو اول صف کښې خومره اجر او ثواب دی، لویا یې د قرعه اندازې پرته په بل څه پیدا نه کړل. نو قرعه اندازې به وکړي. او که خلکو ته دا معلومه شي چې د لمونځ لپاره پر وخت تللو کښې خومره ثواب دی نو دوی به له یو بل نه د مخکښې کیدو هڅه وکړي. او که دوی ته دا معلومه شي چې د بیلاګه او سهار لمونځ کښې خومره ثواب دی، نو دوی به په هر حال کښې لمنځونو ته راشي اگر که په خپور و هم وي.» (معنی حقه)

۲- مسجد ته د تلو په وخت دعا

اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُوراً، وَفِي لِسَانِي نُوراً، وَاجْعَلْ لِي فِي سَمْعِي نُوراً، وَاجْعَلْ لِي بَصَرِي نُوراً، وَاجْعَلْ مِنِّي خَلْقاً

نُوراً وَمِنْ أَمَامِي نُوراً وَاجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُوراً وَمِنْ تَحْتِي
نُوراً اللَّهُمَّ أَعْطِنِي نُوراً. (مسلم)

ژباړه: ای الله! زما په زړه کېنې نور پیدا کړې، او زما په ژبه کېنې نور
پیدا کړې، او زما په غوږونو کېنې نور پیدا کړې، او زما په سترگو کېنې
نور پیدا کړې، او زما شاته نور پیدا کړې، او زما مخې ته نور کړې، او
زما د پاسه نور کړې، او زما لاندې نور کړې، او ماته نور راکړې.

۳- په آرامه او وقار سره تلل

رسول الله ﷺ فرمایي: «کله چې اقامت واورئ نو لمانځه ته داسې ځئ
چې په تاسې سکون او وقار وي.» (متفق علیه)

یادونه: سکون نه مراد حرکاتو کېنې کمی راوستل، یعنې لاندې کتل،
آواز ټیټول او یو بل خوانه کتل.

۴- مسجد ته پیاده تلل

فقهاؤ لیکلي چې مسجد ته د تلو په وخت واړه واړه قدمونه اخیستل
پکار دي، او چټکتیا نده پکار، ترڅو ډېرې نیکۍ ترلاسه شي.

د دې دليل در رسول الله ﷺ دا فرمان دی: «آيا زه تاسې ته داسې کار په گوته نه کړم کوم چې ستاسې گناهونه له منځه وړي، او ستاسې درجې پورته کوي»، صحابه کرامو عرض وکړو چې: ولې نه ای د الله رسول، نو رسول الله ﷺ خو شيان ذکر کړل، چې د هغې نه یو هم دا وو چې: «د مسجدونو خواته زیات قدمونه پورته کړئ». (مسلم)

۵- مسجد ته دننوتلو په وخت لومړی ښی پښه دننه کول
انس ﷺ فرمایي: له سنتو څخه یو هم داده چې کله تاسې مسجد ته ننوځئ نو لومړی ښی پښه دننه کړئ، او چې کله بهر وځئ نو لومړی چپه (کینه) پښه بهر کړئ. (حاکم)

۶- مسجد ته دننوتلو دعا ویل

أَعُوذُ بِاللّٰهِ الْعَظِيمِ، وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ، وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ، مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.

ژباړه: په لوی الله ﷻ سره، او د هغه په عزتمند مخ، او ازلي او همیشنی پاچاهۍ سره، له رتل شوي شیطان نه پناه غواړم.

❖ بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي

أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ. (مسلم، ابن ماجه)

ژباړه: د الله ﷺ په نامه سره (داخليږم)، الهي! پر محمد ﷺ درود وليږه،
الهي! دخپل رحمت دروازي دې راته خلاصې کړه.

۷- لومړي صف ته وړاندې کيدل

رسول الله ﷺ فرمايي: «که خلکو ته معلومه شي چې په آذان او اول صف
کېنې خومره اجر او ثواب دی، او بيا يې د قرعه اندازی پرته په بل شي
پيدانه کړي نو قرعه اندازي به وکړي». (بخاري، مسلم)

۸- تحية المسجد لمونخ کول.

د رسول الله ﷺ ارشاد دی: «تاسې نه چې څوک کله مسجد ته ننوځي نو
تر هغه دې نه کېښي ترڅو چې دوه رکعت له مونځ ادا نکړي».

(متفق عليه)

۹- مسجد نه د وتلو پر مهال لومړۍ چپه پښه بهر ایښودل

۱۰- مسجد نه د وتلو دعا ویل

❖ بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ

مِنْ فَضْلِكَ. (مسلم، ابن ماجه)

ژباړه: د الله ﷻ په نامه سره، الهي! پر محمد ﷺ درود ولیږه. الهي! له تا نه ستا د فضل سوال کوم.

❖ اللَّهُمَّ اعْصِنِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. (ابن ماجه)

ژباړه: الهي! له رتل شوي شيطان نه مې وساتي.

په لمانځه کې مسنون اذکار او دعاگانې

يادونه: په نفل لمانځه کې لاندې اذکار او دعاگانې د خپل وس مطابق ويل د ټولو فقهاؤ په نزد مستحب کار دی خو په جماعت لمانځه کې د دې اذکارو ويلو پر مهال د مقتديانو خيال ساتل ضرور دي ځکه په هغوی کې مريض او ضعيف کسان هم وي.

د حنفي مذهب مشهور او محقق فقيه ابن عابدين شامي رحمه الله وروسته له هغې چې درکوع، سجدي، قومي او جلسي اذکار يې له روايتونو سره ذکر کړي ليکي "صاحب الحلية فرمايي: په فرض انفرادي لمانځه او يا هم په هغه جماعت کې چې پر مقتديانو سخته او درنه نه تماميږي پدې اذکارو التزام کول ضرر نه لري اگر که پدې زمونږ مشايخو صراحت ندی کړی، خو د شريعت قواعد له دې منع نه راولي.

د جلسي ذکر په هکله فرمايي "دې ذکر ته سنت نه ويل دامعنا نه لري چې ويل يې له سره جواز نه لري بلکه ويل يې مستحب کار دی ترڅو له اختلاف نه پرې ووزو. (حاشية ابن عابدين: ۵۰۶/۱)

په هند کې د حنفي مذهب مشهور محدث او فقيه شيخ ابوالحسنات عبدالحی الکنوي رحمه الله فرمايي "هغو فقهاؤ چې په جماعت لمانځه کې يې (اذکار او

دعاگانې) ويل منعه كړي د هغې وجه يې دا ښودلې چې پدې سره مقتديان متنفه (زړه توري) كيږي نو معنایې داده چې كه چيرې داسې نه كيږي نو جواز لري او ابن امير الحاج هم د منية المصلي په شرح كې پدې صراحت كړی. (النافع الكبير لمن يطالع الجامع الصغير ۱۹/۱)

د اعلاء السنن مؤلف د ديوبند مدرسي ستر محدث او فقيه مولانا ظفر عثماني التهانوي رحمه الله په خپل كتاب كې د وجوب الاعتدال و الطمأنينة في الركوع و السجود و سنية الذكر فيهما تر باب لاندې د ركوع، سجدي او قومي اذكار او دعاگانې له روايتونو سره ذكر كړې او بيا فرمايي "دا احاديث ددې باب په وروستۍ برخه "سنية الذكر" (يعني د ذكر په سنتيت) دلالت كوي".

له دې وروسته يې د شامي رحمه الله پورته ذكر شوی قول هم رانقل كړی او بيا يې ليكلي: "زه وايم وگورئ خومره د احاديثو پيروي كوي! همدادي د احنافو فقهاء چې هميشه د سنت د اتباع په لټه كې دي. (اعلاء السنن ۱۵/۱۸/۳)

د جلسې د ذكر له احاديثو بيانولو وروسته ليكي: «دا احاديث د دوو سجدو ترمنځ ددې ذكر په استحباب دلالت كوي»

کوم فقهاء چې فرمايي چې پدې مقام کې سنت ذکر نشته د هغې په هکله فرمايي: "له دې خبرې نه مراد نفې د تأکید ده، نه نفې د استحباب، او پدې خبره په ردالمحتار کې هم صراحت شوی، خو په امام باندې د مقتديانو خیال ساتل لازم دي. (اعلاء السنن ۴۳/۳-۴۴)

د دیوبند مدرسې ستر محدث او منل شوی فقیه محمد انور شاه کشمیري رحمه الله فرمايي: ابن امیر الحاج رحمه الله پدې خبره صراحت کړی چې دا ټولې دعاګانې (اذکار) ویل جائز دي آن تردې چې په جماعت لمانځه کې یې هم ویل پدې شرط جائز دي چې په مقتديانو سخته او درنه تمامه نشي، او زما په نزد هم راجح (غوره) قول هم دادی کوم چې ابن امیر الحاج اختیار کړی.

(فیض الباري شرح البخاري ۸۱/۳)

۱- د تکبير تحریمه نه وروسته اذکار

يادونه: له لاندې دوو ذکر و نه د په يوه بسنه وشي.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى

جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ. (ابو داود)

ژباړه: الهي! تا په پاکۍ سره يادوم، او ستا ستاينه کوم، او مبارک دی نوم ستا، او لوی دی شان او شوکت ستا، او بې له تانه بل څوک د عبادت وړ نشته.

اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ

الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يُنْقَى

الْقُوتُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ. اللَّهُمَّ اغْسِلْ خَطَايَايَ

بِالْمَاءِ وَالطَّلَجِ وَالْبَرْدِ. (البخاري)

ژباړه: الهي! زما او زما د گناهونو تر مینځ دومره لرې والی راولې، لکه

څنگه چې دې د مشرق او مغرب تر مینځ لرې والی راوستی دی، الهي!

ما له خپلو گناهونو نه داسې پاک کړې لکه څنگه چې سپینه جامه له
خیرونه پاکه کړای شي، الهي! ما له گناهونو نه په اوبو، واوره او ږلۍ
سره ووينځې.

۲- در کوع اذکار

❖ **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ** (کم له کمه درې ځلې). (ترمذي)
ژباړه: پاک دی زمالوی پروردگار.

❖ **سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي.**

(بخاري، ابن ماجه)

ژباړه: ای الله ﷻ! زموږ پروردگار! تا په پاکۍ سره یادوم او تالره
ستاینه کوم، الهي! ما ته بښنه وکړه.

❖ **سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ.** (مسلم، ابوداود)

ژباړه: ډیر پاک او ډیر مقدس دی پروردگار د ملائکو او د روح
(جبرائیل علیه السلام).

❖ سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبْرِيَاءِ،

وَالْعِظَّةِ. (ابوداود)

ژباړه: پاک دی خښتن د زبر خواکي، او غټې پاچاهي، او د لويي، او د عظمۍ.

❖ اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، خَشَعْتُ

لَكَ سَمْعِي، وَبَصَرِي، وَمُخِّي، وَعَظْمِي، وَعَصَبِي، وَمَا اسْتَقَلَّ

بِهِ قَدَمِي. (مسلم، بيهقي)

ژباړه: الهي! خاص تا ته مې سر تيت کړی، او په تاسې ايمان راوړی، او تا ته تسليم یم، او تسليم دي تا لره زما غوږونه، او زما سترگې، او زما ماغزه، او زما هډوکي، او زما پلې، او (زما هغه جسم) کوم چې زما پښو اوچت کړیدی.

له علي ؓ څخه روايت دی چې رسول الله ﷺ به کله په فرض لمانځه کې رکوع وکوله نو ويل به يې "اللَّهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ وَ..." (سنن الدارقطني)

۳- در کوع نه د پورته کیدو اذکار

﴿سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ﴾ (البخاري)

ژباړه: واوریده الله ﷻ له هغه چانه چې د هغه حمد او ثناې وویل.

﴿رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ﴾

ژباړه: ای زموږ پروردگار! تالره پوره ستاینه ده.

﴿رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ﴾

(البخاري)

ژباړه: ای زموږ پروردگار! تالره پوره ستاینه ده، ستاینه ډیره زیاته، پاکه او مبارکه.

فضیلت: په حدیث کې راځي چې په لومړي ځل چې کوم صحابي دا دعا وویل رسول الله ﷺ وفرمایل: ماڅه دپاسه ډیرش ملایکې ولیدې چې

(البخاري)

دا دعایې د الله تعالی دربار ته وړله.

اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ مِلءَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا بَيْنَهُمَا، وَمِلءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ، أَهْلُ الْعَنَاءِ
وَالْمَجْدِ أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ وَكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ، اللَّهُمَّ لَا
مَانِعَ لَنَا مِنْكَ أَنْ تُعْطِيَ، وَلَا مُعْطِيَ لَنَا مِنْكَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا
الْجَبْدِ مِنْكَ الْجَدُّ. (مسلم)

ژباړه: الهي! ای زموږ پروردگار! تالره پوره ستاینه ده، د آسمانونو او
ځمکې، او د دې دواړو ترمینځ د مخلوقاتو د ډکوالي په اندازه، او په
اندازه د ډکوالي د هغه شیانو چې وروسته یې غواړي (د خلقت اراده یې
وګرې)، ای د ستاینې او لویۍ خاونده! ته ډیر لایق یې د هغه (صفت)
چې یو بنده ویلی دی، او موږ ټول ستا بندګان یو، الهي! ته چې (چاته)
څه ورکړي، د هغه (څوک) بندونکی نشته، او ته چې (له چانه) څه بند
کړي د هغه (څوک) ورکونکی نشته، او فایده نه ورکوي مالدار لره د
هغه مال (ستاد عذاب په لرې کولو کې).

له علي څخه روايت دی چې رسول الله ﷺ به کله په فرض
لمانځه کې له رکوع نه سر را پورته کړ نو ويل به يې "اللَّهُمَّ رَبَّنَا لَكَ
الْحَمْدُ مِلْءُ السَّمَوَاتِ وَ.....". (سنن الدارقطني)

۴- د سجدې اذکار

سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى (کم له کمه درې ځلې) (ترمذي، ابن ماجه)
ژباړه: پاک دی زمالوی پروردگار.

سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ

(مسلم، ابو داود)

ژباړه: ډير پاک او ډير مقدس دی پروردگار د ملائکو او د روح
(جبرائيل علیه السلام).

سُبْحَانَ ذِي الْجَبُوتِ، وَالْمَلَكُوتِ، وَالْكِبَرِيَاءِ،

وَالْعَظَمَةِ. (ابوداود)

ژباړه: پاک دی څښتن د زبرځواکۍ، او غټې پاچاهۍ، او د لویۍ، او د
عظمت.

اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، سَجَدَ

وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَصَوَّرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ،

تَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ. (مسلم)

ژباړه: الهي! تالره مې سجده وکړه، او په تاسې ايمان راوړ، او تاته تسليم شوم، زما مخ هغه ذات لره سجده وکړه چې هغه يې پيدا کړی، او صورت او شکل يې ورکړی، او غوږونه او سترگې يې ورکړې دي. با برکته دى الله ﷻ چې له ټولونه غوره پيدا کونکى دى.

له علي ؓ څخه روايت دى چې رسول الله ﷺ به کله په فرض لمانځه کې سجده وکوله نو ويل به يې "اللَّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ وَ....." (سنن الدارقطني)

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي.

(بخاري، ابن ماجه)

ژباړه: الهي! پاكي ده تالره، زموږ پروردگار! او تالره ستاينه کوم، الهي! ماته بښنه وکړه.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي كُلَّهُ، دِقَّةَ وَجُلَّهُ، وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ،
وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّتَهُ. (مسلم)

ژباړه: الهي! وبښه زما ټول گناهونه، واړه او لوی، لومړني او وروستي،
ښکاره او پټ.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَبِمُعَافَاتِكَ
مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ، لَا أَحْصِي ثَنَاءً عَلَيْكَ،
أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ. (مسلم)

ژباړه: الهي! زه ستا په رضا سره ستا له غضب نه، او ستا په عافیت سره
ستا له عذاب نه، او په تا سره له تا نه پناه غواړم، زه ستا پوره ستاینه
نشم کولای، ته هماغسې یې لکه څنګه چې تا د ځان ستاینه کړې ده.

۵- د دوو سجدو تر مینځ اذکار

رَبِّ اغْفِرْ لِي رَبِّ اغْفِرْ لِي. (ابوداود، ابن ماجه)

ژباړه: ای پروردگاره! ماته بښنه وکړه، ای پروردگاره! ماته بښنه وکړه.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَاجْبُرْنِي، وَعَافِنِي،

وَارْزُقْنِي، وَارْفَعْنِي. (ترمذي، ابوداود، ابن ماجه)

ژباړه: الهي! ماته بښنه وکړې، او په ما رحم وکړې، او هدايت راته وکړې، او نقصان مې پوره کړې، او ماته عافيت را کړې، او روزي راته را کړې، او ما (مقام مې) اوچت کړې.

۶- د تلاوت د سجدي ذکر

سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ

وَقُوَّتِهِ، فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ. (ترمذي، احمد)

ژباړه: زما مخ هغه ذات لره سجده وکړه چې هغه يې پيدا کړی، او غوږونه او سترگې يې ورکړې دي په خپل قدرت او طاقت سره، نو بابرکته دی الله ﷻ، چې له ټولونه ښه پيدا کونکی دی.

اللَّهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أَجْرًا، وَضَعْ عَنِّي بِهَا
وِزْرًا، وَاجْعَلْهَا لِي عِنْدَكَ ذُخْرًا، وَتَقَبَّلْهَا مِنِّي كَمَا
تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ. (ترمذي)

ژباړه: الهي! ته د دې (سجدې) په بدل کې ماته د خپل ځان سره اجر
ولیکه، او په هغه سره له مانه د ګناه (بار) کېسته کړه، او هغه له خپل
ځان سره زما لپاره توبه وګرځوه، اوله مانه یې داسې قبوله کړه، لکه
څنګه چې دې له خپل بنده داود (عليه السلام) نه قبوله کړې ده.

۷- د سلام نه مخکې دعاګانې

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ عَذَابِ
الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ
الْمَسِيحِ الدَّجَالِ. (مسلم، نسائي)

ژباړه: الهي! زه پناه غواړم په تا سره د دوزخ له عذاب نه، او د قبر له
عذاب نه، او د ژوند او مړګۍ له فتنو نه، او د مسيح دجال دفتنې له شر نه.

عليكم بسنتي

[۱۰۸]

دورخني ژوند مهم اذکار او سنتونه

فضيلت : ابن عباس فرمايي چې رسول الله ﷺ به مونږ ته دا دعا داسې
(په اهتمام سره) بنودله لکه څنگه چې به يې د قرآن کریم يو سورت راته
بنودلو. (ابن ماجه)

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْجَنَّةَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ.

(ابن ماجه)

ژباړه: الهي! زه له تانه د جنت سوال کوم. او په تاسره له دوزخ نه پناه
غواړم.

﴿ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً

(البقرة: ۲۰۱)

وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴾

ژباړه: ای زموږ پروردگار! مونږ ته په دنیا کې نیکي راکړې، او په
آخرت کې نیکي راکړې، او د دوزخ له عذاب نه مو وساتې.

﴿رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا
وَتَقَبَّلْ دُعَاءَ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ
يَقُومُ الْحِسَابُ﴾ (ابراهيم: ۴۰-۴۱)

ژباړه: ای پروردگاره! ما او زما اولاد د لمانځه قایمونکي وگرځوه، ای
ربه! زما دعا قبوله کړې. ما وبښې او زما مور او پلار وبښې. او ټولو
مسلمانانو ته بښنه وکړې. په هغه ورځ چې حساب او کتاب کیږي.

په لمانځه کې قولي او فعلي سنتونه

قولي سنتونه

د لمانځه پورتنی تقریبا ۲۴ قولي سنتونه (اذکار او دعاگانې) که د شپې او ورځې د معروفو نفلي لمنځونو په هر رکعت کې وویل شي نو له څلور سوو څخه زیات سنتونه کیږي، او که په فرض او سنت لمنځونو کې ادا کړای شي، نو په شپه او ورځ کې له اووه سوو څخه زیات سنتونه کیږي چې مجموعا له یولس سوو څخه زیات سنتونه کیږي.

فعلي سنتونه

د لمانځه فعلي سنتونه چې د فقهي په کتابونو کې په تفصیل سره د تکبیر تحریمه نه تر سلام پورې ذکر شوي دا سنتونه که په فرض سنت او نفل لمنځونو کې ادا کړی شي نو په شپه او ورځ کې ددې عدد تر زرو سنتونو پورې رسیږي.

د سهار لمانځه سنتونه

۱- د سهار سنتونه خفيف او مختصر ادا کول

عائشه رضي الله عنها فرمايي چې: رسول الله ﷺ به د فجر آذان او اقامت تر منځ دوه مختصر رکعتونه کول. (متفق عليه)

۲- د سهار په سنتونو کې مسنون سورتونه ويل

په لومړي رکعت کې د فاتحې نه وروسته الکافرون او په دوهم کې د الاخلاص سورت لوستل. (ابن حبان)

۳- د سهار له لمانځه نه وروسته په مسجد کې کښيناستل

په حديث شريف کې راځي چې رسول الله ﷺ به کله د سهار لمونځ ادا کړو بيا به تر هغه په خپله مصله کې ناست وو تر څو به لمر ښه پورته شو. (مسلم)

ژباړه: الهي! مونږ له تانه مدد غواړو، او له تانه بښنه غواړو، او پر تايमान لرو، او پر تاتوکل کوو، او ستا په خير سره ستاينه کوو، او ستا شکر ادا کوو او ستا ناشکري نه کوو، او له هغه چانه لرې شو او پرېږدو يې څوک چې ستا نافرمانی کوي.

الهي! خاص ستا عبادت کوو، او خاص تاته لمونځ او سجده کوو، او تاته ستا په اطاعت او کار کې گړندي درځو، ستا د رحمت اميد لرو او ستا له عذاب نه ويريږو بې له شکه ستا عذاب کفارو ته رسيږي.

اللَّهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ، وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ،
وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا أُعْطِيتَ، وَقِنِي شَرَّ
مَا قَضَيْتَ، فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ، وَإِنَّهُ لَا
يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ، وَلَا يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ، تَبَارَكْتَ رَبَّنَا
وَتَعَالَيْتَ.

(ترمذي، ابن ماجه، ابوداود)

د وتر لمانځه سننونه

۱- په وتر لمانځه کې مسنون سور تونه لوستل

په اول رکعت کېنې د الاعلی، په دوهم کېنې د الکافرون، او په درېم

کېنې د الاخلاص سور تونه لوستل. (ابوداود، ترمذي، ابن ماجه)

۲- د وتر لمانځه دعا (قنوت)

يادونه: له لاندې دعاوو څخه يوه ويل کفايت کوي:

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْتَغْفِرُكَ وَنَسْتَغْفِرُكَ وَتُؤْمِنُ بِكَ

وَنَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَنُثْنِي عَلَيْكَ الْحَمْدَ وَنُشْكِرُكَ وَلَا

نَكْفُرُكَ، وَنَخْلَعُ وَنَتَرَكُ مَنْ يَفْجُرُكَ. اللَّهُمَّ إِنَّا نَعْبُدُ

وَلَكَ نُصَلِّي وَنَسْجُدُ وَإِلَيْكَ نَسْعَى وَنَحْفِدُ وَنَرْجُو رَحْمَتَكَ

وَنَخْشَى عَذَابَكَ، إِنَّ عَذَابَكَ بِالْكَفَّارِ مُلْحِقٌ.

(الدر المنثور للسيوطي، ابوداود في المراسيل، السنن الكبرى)

ژباړه: الهي! د هغو کسانو په جمله کې چې تا ورته هدايت کړی ما ته هم هدايت وکړه. او د هغو کسانو په جمله کې چې تا ورته عافيت کړی ما ته هم عافيت وکړه. ما هم له شر نه وساته او د هغو کسانو په جمله کې چې تا محفوظ کړي ما هم محفوظ کړه. او څه چې د راکړي په هغه کې راته برکت واچوه. او څه چې تا فيصله کړې. د هغه له شر نه مې وساته. ځکه همدا ته فيصله کوونکی يې. او ستا د حکم څوک دفعه کوونکی نشته. په رښتيا سره چې ته له چا سره دوستي وکړې. هغه به خوار نشي. او له چا سره چې دښمني وکړې. هغه به عزتمند نشي. ته مبارک ذات يې. او دلویی څښتن يې ای زموږ پروردگار!

۳- د وتروله لمانځه نه وروسته ذکر

سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ رَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ

(درې ځلې، درېم ځل به لوړ او اوږده اواز سره)

(نسائی، دار قطنی)

ژباړه: پاكي ده د کایناتو پاچا لره. پوره پاكي ده. د ملايکو او جبرایل پروردگار لره.

په شپه او ورځ کېنې نقلي لمنځونه

۱- د فرض لمنځونو سره سنت لمنځونه

رسول الله ﷺ فرمايي: «چا چې په شپه او ورځ کې دولس رکعت له منځ ادا کړو. هغه ته به په جنت کېنې يو کور جوړ کړای شي. خلور رکعت د ماسپښين د فرضونو وړاندې. دوه له هغې وروسته. دوه د ماښام نه وروسته. دوه د ماخوستن نه وروسته او دوه رکعت له سهار نه مخکېنې.» (الترمذي)

يادونه: پورتنیو دولسو رکعتونو ته نقلي لمنځ پدې اعتبار وايي چې له فرض لمنځ نه علاوه او اضافه دي. او سنت ځکه ورته وايي چې نبي کریم ﷺ مواظبت يا هميشه والی پرې کړی.

۲- د اشراق لمنځ

رسول الله ﷺ فرمايي: «څوک چې د سهار لمنځ په جماعت سره وکړي. او بيا د الله ﷻ ذکر کوي تر دې چې لمر اوچت شي. او بيا دوه رکعت

و کړي نوده ته د يو حج او يوې عمرې مکمل، مکمل، مکمل اجر ورکول
کيږي». (الترمذي)

۳- د خاښت (ضحی) لمونځ

ابو هريرة ؓ فرمايي: ماته زما خليل ؓ د دريو خبرو وصيت کړی وو:
يو دا چې په هره مياشت کښې درې ورځې روژه ونيسم، دوهم دا چې د
خاښت دوه رکعت له لمونځ وکړم، او دريم دا چې له ويده کيدو وړاندې
وتر لمونځ وکړم. (متفق عليه)

يادونه: بعضې علماء د اشراق او خاښت لمونځ يو گڼي.

فائده: دا لمونځ د ۳۶۰ صدقاتو برابر دی. ځکه چې د انسان په جسم
کښې ۳۶۰ غړي (بندونه) دي. او د هر بند شکر ادا کولو لپاره صدقې
ورکولو ته ضرورت دی، لکه چې رسول الله ﷺ فرمايي: «په تاسې کښې
د هر شخص په هر بند (غړي) باندې هره ورځ صدقه لازميږي، نو هر ځل
سبحان الله ويل صدقه ده، او هر ځل الحمد لله ويل صدقه ده، او هر ځل
لااله الا الله ويل صدقه ده، او هر ځل الله اکبر ويل صدقه ده، او د نيکۍ هر

کار صدقه ده. او د بدۍ نه منع کول صدقه ده. او د دې هرڅه لپاره د خاښت پروخت دوه رکعت له مونځ کنایت کوي». (مسلم)

۴- د مازدیگر لمونځ نه وړاندې څلور رکعته نبي کریم ﷺ فرمایي: «الله ﷻ دې په هغه چا رحم وکړي چې د مازدیگر نه وړاندې څلور رکعته ادا کړي». (ابو داود، ترمذي)

۵- د ماخوستن نه وړاندې نفل لمونځ رسول الله ﷺ فرمایي: «د هرو دوو آذانونو تر منځ لمونځ دی. د هر دوو آذانونو تر منځ لمونځ دی. په دریم ځل یې وفرمایي: چې د چا خوښه شي». (متفق علیه)

امام نووي رحمه الله فرمایي: د دوو آذانونو نه مراد آذان او اقامت دی.

۶- نفل لمنځونه په کور (استوگن ځای) کې کول رسول الله ﷺ فرمایي: «د فرض لمنځه نه علاوه د انسان تر ټولو غوره لمونځ هغه دی چې په کور کې یې کوي». (متفق علیه)

رسول الله ﷺ فرمايي: «د انسان هغه نفل لمونځ چې د خلکو څخه يې پټ کوي، له هغه لمانځه چې هغه يې د خلکو وړاندې کوي پنځه ويشت درجې لوړ دی». (ابو يعلى)

رسول الله ﷺ فرمايي: «د انسان هغه لمونځ چې په کور کې يې کوي، د هغه پر هغه لمونځ چې د خلکو په وړاندې يې کوي داسې فضيلت لري، لکه فرض لمونځ چې په نفل لمونځ فضيلت لري». (طبراني)

د دې سنت فايده او فضيلت دا دي چې:

➤ په دې سره د انسان په لمانځه کې خشوع او اخلاص

زياتيري او درياء څخه پرې ژغورل کيږي.

➤ په کور رحمت راوړيږي، او شيطان له کور څخه وځي.

➤ د نفل لمونځ اجر څو چنده زياتيږي، لکه د فرض لمونځ

اجر چې په مسجد کې زياتيږي.

د سترې طرف ته لمونځ کول

رسول الله ﷺ فرمايي: «کله چې له تاسې نه څوک لمونځ کول غواړي نو د سترې طرف ته دې لمونځ ادا کړي. او هغې ته دې نژدې شي، او د خپل ځان او سترې تر منځ دې چاته د تیرېدو اجازه نه ورکوي.

(ابوداود، ابن ماجه)

دا حدیث ددې خبرې دلیل دی، چې د هر لمانځه لپاره ستره کېښودل سنت عمل دی. که لمونځ کوونکی په جومات کې وي که په کور کې، که نارینه وي که ښځینه، ډېر لمونځ کوونکي په دې سنت دعمل نه کولو په وجه خپل ځان ددې له اجر څخه محروموي. حال دا چې په دې سنت هم د نورو سنتونو په څېر په شپه او ورځ کېنې ډېر ځلې عمل کېدای شي. که د فرض لمانځه نه وړاندې او وروسته سنت لمنځونه، تحية المسجد، وتر، د اشراق او خابست او فرض لمنځونه د سترې طرف ته وشي نو انسان د همدې یو سنت په تکرارولو سره ډېر زیات اجر ترلاسه کولای شي.

د سترې بعضې مسائل:

ستړه هر هغه شي ته وايي چې لمونځ کوونکي يې د قبلې طرف ته خپلې مخې ته ږدي مثلاً: دیوال، ستنه، لکنه، چوکۍ وغیره.

د سترې د عرض کوم حد مقرر ندی، مگر اوږدوالی يې کم نه کم یوه لويشت وي.

امام نووي رحمه الله فرمايي د سترې او لمونځ کوونکي تر منځ تقريباً درې لاسه فاصله پکار ده، دومره چې د سجدې لپاره ځای ولري.

ستړه د امام او منفرد دواړو لپاره یو شان مشروع ده، که فرض لمونځ وي او که نفل.

د امام ستړه د مقتديانو لپاره هم کفايت (بسنه) کوي.

د سترې فوائد:

◀ که ستره موجوده وي نو د لمونځ کوونکي نظر په يوه ځای پاتې کېږي. او په دې سره په لمانځه کېنې خشوع پيدا کېږي. او که ستره نه وي نو د لمونځ کوونکي نظر بل خواته ځي چې په دې سره دهغه فکر منتشر کېږي.

◀ که ستره موجوده وي نو تيريدونکو خلکو ته آسانتيا وي. او که نه نو لمونځ کوونکی د نورو لپاره د لارې سد جوړېږي.

د استخارې دعا او لمونځ

څوک چې د خالق نه خير وغواړي. او د مؤمنانو سره مشوره وکړي. او په کار کې ښه فکر وکړي. نو هيڅکله به پښيमानه نشي. الله ﷻ فرمايي: ژباړه: «اوله دوی (مؤمنانو) سره په کار کې مشوره وکړه، او چې کله (د کار کولو) عزم او اراده وکړې. نو پر الله ﷻ توکل او تکیه وکړه».

(آل عمران: ۱۵۹)

يادونه: د لاندې حديث د لفظ نه دا معلومېږي چې په ټولو کارونو کې استخاره کول پکار دي. که هغه جهادي وي. که اجتماعي. که سياسي وي. او که اقتصادي. تر څو د الله ﷻ له جانبې ورته د خير طرف روښانه شي. خو د الله ﷻ نافرمانۍ. او د فرائضو ادا کولو ته استخاره کول جائز نه دي.

د استخارې له لارې په اصل کې انسان له الله ﷻ څخه په خپلو کارونو کې د توفيق او هدايت سوال کوي. د څه په نتيجه کې چې الله ﷻ د انسان په زړه کې د هغې کار د فائدي او نقصان په باره کې الهام کوي. او د هغه زړه يوې خواته مطمئن کوي. بله دا چې الله ﷻ حالات. واقعات او د هغې مقدمات هم هغې خوا ته گرځوي کومې خوا ته چې استخاره کونکي خير غوښتلی وو. او يوې خوا ته د استخاره کونکي قناعت او اطمئنان حاصلېدل په حقيقت کې د الله ﷻ له جانبې هدايت او د استخارې ځواب دی.

خني خلک استخاره له خوب ليدلو سره مشروطه وي، خو دا ضروري نده. ځکه چې الله ﷻ دخپل بنده په زړه کې د خير جانب ته ميلان او اطمینان په وينه او خوب دواړو حالتونو کې اچولی شي.

د استخارې لپاره نفل لمونځ د مکروهه وختونو نه پرته په هر وخت کې ادا کولی شي.

امام نووي رحمه الله فرمايي: که استخاره کونکي له لمونځ کولو نه عاجز وي، نو يواځې په دعا هم اکتفا (بسنه) کولی شي.

حضرت جابر بن عبد الله رضي الله عنهما فرمايي: پيغمبر ﷺ به مونږ ته په هر کار کې د استخارې داسې بڼه کوله، لکه څنگه چې به يې مونږ ته د قرآن کریم د يو سورت بڼه کوله. (او داسې به يې) فرمايل: «کله چې له تاسې نه څوک د کوم کار کولو اراده وکړي، نو دوه رکعته غير فرضي (نفل) لمونځ دې وکړي، او بيا دې ووايي:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ
وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ
وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ
تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ (د هغه کار نوم به اخلي) خَيْرٌ لِي فِي دِينِي
وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي فَاقْضُ لَهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ
لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ (د هغه کار نوم به
اخلي) شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي فَاصْرِفْهُ
عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ ارْضِنِي
بِهِ. (البخاري)

ژباړه: الهي! زه ستا په علم سره له تانه خير غواړم. او ستا په قدرت
سره له تانه طاقت غواړم. او ستا د لوی فضل او رحمت سوال درنه کوم،
ځکه ته قادر یې. او زه عاجز یم. او ته پوهیږي او زه نه پوهیږم، او ته په

غیبو ښه پوه یې. الهي! که ته پوهیږې چې دا کار — د هغه کار نوم به
اخلي — زما لپاره په دین او دنیا کې. او انجام د کار کې خیر وي. نو ته
یې زما په برخه کړې. او مالره یې آسانه کړې. او بیا مالره په هغه کې
برکت واچوې. او که ته پوهیږې چې دا کار زما لپاره په دین او دنیا کې.
او په انجام د کار کې بد دی. نو له ما نه یې وگرځوې. او مالره هغه نه
وساتې. او ما ته خیر را په برخه کړې چیرته چې وي. او بیا ما په هغه
سره خوشحاله کړې».

د خاصو ورځو ځانگړي سنتونه

د جمعې د ورځې سنتونه

۱- د سورت کھف تلاوت کول

له ابو سعيد رضي الله عنه څخه روايت دی چې نبي کریم صلي الله عليه وسلم فرمايلي "چا چې د جمعې په ورځ سورت کھف تلاوت کړو د هغه لپاره به (دا تلاوت) د دوو جمعو ترمنځ رڼا (بصيرت) جوړيږي. (صحيح الجامع)

۲- په کثرت سره دعا کول

له جابر بن عبدالله رضي الله عنه څخه روايت دی چې نبي کریم صلي الله عليه وسلم فرمايلي "د جمعې ورځ په دولسو برخو ویشل شوې په هغې کې يوه برخه داسې ده چې هيڅ مسلمان بنده به داسې نه وي چې په هغې کې يې له الله جل جلاله نه څه غوښتي وي او الله جل جلاله هغه نه وي ورکړي نو دا وخت له مازديگره وروسته په آخري برخه کې ولټوي. (ابوداود)

۳- په کثرت سره درود ویل

اوس بن اوس رضی الله عنه له نبي کریم صلی الله علیه و آله څخه روایت کوي چې هغوی فرمایلي "جمعه ستاسې له بهترینو ورځو څخه ده، په همدې ورځ آدم عليه السلام پیدا شوی، په همدې ورځ بیا وفات شوی، په همدې ورځ به (دقیامت) شپیلې پوکل کیږي، په همدې ورځ به (دقیامت) خیره وهل کیږي، نو په همدې ورځ پرمازیات درود وایئ." (ابوداود، النسائي)

د دوشنبې او پنجشنبې د ورځې روژه نیول

اسامه رضی الله عنه فرمایي رسول الله صلی الله علیه و آله به د دوشنبې او پنجشنبې په ورځ روژه نیوله او فرمایلي به یې "په دې دوو ورځو کې اعمال د الله جل جلاله په دربار کې وړاندې کیږي." (ابن خزيمة)

د ایام بیض (قمری میاشتې ۱۵، ۱۴، ۱۳) روژې نیول

ابوهریره رضی الله عنه فرمایي رسول الله صلی الله علیه و آله ماته د دریو کارونو وصیت کړی : د هرې میاشتې درې روژې نیول ، د خابست دوه رکعتہ لمونځ کول ، او له ویده کیدو وړاندې د وتر لمونځ کول. (بخاري)

د عاشورا (۱۰ د محرم) روژه نیول

له ابن عباس رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه و آله فرمایلي : د عاشوراء روژه ونیسئ او په هغې کې د یهودو مخالفت وکړئ نو یوه روژه ترې وړاندې یا وروسته هم ونیسئ. (مسند احمد)

د عرفات د ورځې روژه نیول

ابو قتاده رضی الله عنه فرمایي چې له رسول الله صلی الله علیه و آله څخه د عرفات د ورځې روژې پوښتنه وشوه ، نو رسول الله صلی الله علیه و آله وفرمایل : دا روژه د تیر کال او راتلونکي کال گناهونه معاف کوي. (مسلم)

د جهاد اړوند دعاګانې

۱- د حکمران له ظلم نه د ځان ساتنې دعا

اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ، وَرَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، كُنْ لِي جَارًا مِنْ فُلَانٍ بِنِ فُلَانٍ وَأَحْزَابِهِ مِنْ خَلَائِقِكَ، أَنْ يَفْرُطَ عَلَيَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ أَوْ يَطْغَى، عَزَّ جَارُكَ، وَجَلَّ ثَنَاؤُكَ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. (الأدب المفرد للبخاري)

ژباړه: الهي! ای د اوو آسمانونو پروردګاره! او د لوی عرش پروردګاره! زما لپاره پناهګاه (ساتنځای) شې له دې نه چې فلانګی د فلانګي زوی، او د هغه ډلې چې ستا د مخلوقاتو نه دي پر ما زیاتې او تجاوز وکړي، چاته چې ته پناه ورکړې هغه غالبه دی، او ډیره لویه ده ستاینه ستا، او بې له تانه بل د عبادت وړ معبود نشته.

اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَعَزُّ مِنْ خَلْقِهِ جَمِيعاً، اللَّهُ أَعَزُّ مِمَّا أَخَافُ وَأَحْذَرُ، أَعُوذُ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ، الْمُنْسِكِ

السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ أَنْ يَقَعْنَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ، مِنْ
 شَرِّ عَبْدِكَ فَلَانٍ (د هغه کس نوم به اخلي) وَجُنُودِهِ وَأَتْبَاعِهِ
 وَأَشْيَاعِهِ، مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ، اللَّهُمَّ كُنْ لِي جَاراً مِنْ
 شَرِّهِمْ، جَلَّ ثَنَاؤُكَ وَعَزَّ جَارُكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَلَا
 إِلَهَ غَيْرُكَ. (درې خلی) (الأدب المفرد للبخاري)

ژباړه: الله ﷻ ډیر لوی دی، الله ﷻ له خپل ټول مخلوق نه زورور دی،
 الله ﷻ له هغه چا نه ډیر زورور دی، له کوم نه چې زه ویرېږم، او خطر
 احساسوم، په هغه الله ﷻ سره پناه غواړم کوم چې بې له هغه نه بل د
 عبادت وړ معبود نشته، او (هغه ذات) چې ټینګونکی د اوو آسمانونو دی،
 له دې نه چې بې دده له اجازې او حکم نه پر ځمکه را ولویږي، (پناه
 غواړم) ستاد فلانګي بنده له شر نه، او د هغه له انسي او جني پیروانو او
 لښکرو نه، الهي! د دوی له شر نه زما لپاره پناهګاه شې، او ډیره لویه ده

ستاينه ستا، او مبارک دی نوم ستا، او بې له تا نه د عبادت وړ معبود نشته.

۲- دښمن ته بشپړاکول

❖ اللَّهُمَّ مُنْزِلَ الْكِتَابِ، سَرِيعَ الْحِسَابِ، اهْزِمِ الْأَحْزَابَ، اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَزَلِّ لَهُمْ. (مسلم)

ژباړه: الهي! ای د کتاب نازلونکیه! ای ژر حساب کونکیه! (د دښمنانو) ډلو ته ماتې ورکړې، الهي! ته ماتې ورکړې، او ځمکه یې تر پښو لاندې ولړزوي.

۳- د دښمن سره مخامخ کیدو دعا

❖ اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ. (ابو داود، حاکم)

ژباړه: الهي! مونږ تا د دوی مقابلې ته گرځوو، او په تا سره د دوی له شر نه پناه غواړو.

﴿حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ﴾ (البخاري)

ژباړه: الله ﷻ مونږ ته بس او کافي دی، او هغه ښه کار ساز دی.

فضيلت: په حديث کې راځي چې دا دعا ابراهيم عليه السلام اور ته د غورځيدو پر مهال او نبي عليه السلام د مشرکانو سره د جنگ پر مهال ويلې وه. (البخاري)

۴- د کوم قوم نه چې ويره لرې دا دعا به وايې

﴿اللَّهُمَّ اكْفِنِيهِمْ بِمَا شِئْتَ﴾ (مسلم)

ژباړه: الهي! څنگه چې ته غواړې هماغسې مې د هغوی له شر نه وساتې.

۵- د جنگ پر مهال دعا

﴿اللَّهُمَّ أَنْتَ عَضِدِي وَأَنْتَ نَصِيرِي، بِكَ أَصُولُ

وَبِكَ أَصُولُ وَبِكَ أَقَاتِلُ﴾ (ابو داود، ترمذي)

ژباړه: الهي! ته زما مټ يې، او ته مې مددگار يې، ستا (په قدرت) سره

گرځم راگرځم، او (په دښمن باندې) حمله کوم، او جنگيږم.

۶- د دښمن له محاصرې نه د وتلو دعا

اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِنَا وَآمِنْ رَوْعَاتِنَا. (احمد)

ژباړه: الهي! زموږ کمزوری پټې کړې، او زموږ ډار او خوف په امن تبدیل کړې.

۷- د دښمن له نظر نه د ځان ساتنې او پټیدو اذکار

امام قرطبي رحمه الله په خپل تفسیر الجامع لاحکام القرآن کې د روایاتو او سیرت په رڼا کې د قرآن کریم څو آیاتونه ذکر کړي د کومو په قرأت سره چې مسلمان د دښمن له سترگو او نظر نه پټ پاتې کیدای شي:

د ابوبکر رضی الله عنه له لور اسماء خڅه روایت دی هغه فرمایي چې کله د "تبت یدا ابي لهب" سورت را نازل شو نو ام جمیل بنت حرب (د ابولهب ښځه) پداسې حال کې چې ډبره یې په لاس وه او په چغو او غصه یې دا الفاظ زمزمه کول "مذمما اینا، و دینه قلینا، و امره عصینا" او د نبی علیه السلام په لټه کې وه او نبی علیه السلام د ابوبکر صدیق رضی الله عنه سره په جومات (مسجد الحرام) کې ناست وو. کله چې ابوبکر رضی الله عنه هغه ولیده نو

ويې فرمايل : ای رسول الله ﷺ هغه (ام جميل) راغله او زه ویریرم چې تاسې وه نه ويني، نو رسول الله ﷺ وفرمايل: هغه مانشي ليدای، بيا هغوی (رسول الله ﷺ) دا آيت قرأت کړ:

وَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا. (الاسراء: ۴۵)

نو (ام جميل) د ابوبکر ؓ مخې ته ودرېده او رسول الله ﷺ يې ونه ليدو..... (مستدرک حاکم)

امام قرطبي فرمايي: کعب ؓ ددې آيت په تفسير کې فرمايلي: رسول الله ﷺ به د مشريکينو څخه په دريو آياتونه ځان پټولو او ساتلو:

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا

وَلَيْسَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ إِنَّا جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ

يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقُرْأَ وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَى فَلَنْ

يَهْتَدُوا إِذَا أَبَدًا " (الكهف: ۵۷)

❖ "أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمْعِهِمْ

وَأَبْصَارِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ " (النحل: ۱۰۸)

❖ "أَفَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ

وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ وَقَلْبِهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ

يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ " (الحجّة: ۲۳)

امام قرطبي رحمه الله فرمايي : دې آيتونو ته د سورت يس له شروع نه

تر " فهم لا يبصرونه " پورې آيتونه هم بايد اضافه شي :

﴿يَس (۱) وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ (۲) إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ (۳)
 عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ (۴) تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ (۵) لِيُنذِرَ
 قَوْمًا مَّا أُنذِرَ آبَاؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ (۶) لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ
 عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ (۷) إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ
 أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ (۸) وَجَعَلْنَا مِنْ
 بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ
 لَا يُبْصِرُونَ (۹)﴾ (یس : ۱-۹)

په سیرت کې ثابته ده چې د رسول الله ﷺ کور د هجرت پر مهال
 مشرکینو محاصره کړه نو رسول الله ﷺ علي عليه السلام پر خپله بستره پریښود
 او خپله له کوره ووتلو او یو موټی خاوره یې راواخیستله او د سورت یس
 له شروع نه تر (فهم لا يبصرون) پورې آیتونه یې قرأت کړل او له کور

نه را چاپیره شوو ټولو مشرکینو په سرونو یې دا خاورې واچولې او الله ﷻ د هغوی سترگې او نظر بند کړو او رسول الله ﷺ د هغوی له مخې سره تیر شو.

بیا امام قرطبي رحمه الله خپله یوه واقعه ذکر کوي چې په قرطبه کې زه د دښمن له مخې وتښتیدم او یوې خواته شوم نو د دښمن دوه عسکر زما په لټه کې راووتل او زه په خلاص میدان کې پاتې شوم او هیڅ شی پیدا نشو چې زه یې شاته پټ شم نو ما د سورت یس دا آیتونه او د قرآن نور آیتونه تلاوت کړل، نو هغوی دواړه زما مخې ته تیر شول او بیا را وگرځیدل او یو هغه بل ته وویل چې دا پیری وو، او دا رنگه الله ﷻ د دوی سترگې او نظر واخیستلو او الحمد لله زه یې ونه لیدم.

(الجامع لأحكام القرآن للإمام قرطبي رحمه الله: ۱۰ / ۲۶۹-۲۷۰)

۸- د جنگ له میدان نه دبیرته راتلو دعا

په هر لور ځای درې ځلې الله اکبر وېل، او بیا دا دعا وېل:

﴿ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، إِنْ شَاءَ اللَّهُ
تَأْتِبُونَ، عَابِدُونَ حَامِدُونَ لِرَبِّنَا سَاجِدُونَ، صَدَقَ
اللَّهُ وَعْدَهُ، وَنَصَرَ عَبْدَهُ، وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ. ﴾

(بخاري، مسلم)

ژباړه: بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، یو دی، شریک نه
لري، هغه لږه پاچاهي او غوره ستاینه ده، او هغه پر هر څه قادر دی.
مونږ بیرته راتلونکي، توبه ایستونکي، عبادت کونکي، یواځې د خپل
پروردگار ستایونکي یو، الله ﷻ خپله وعده رښتونې کړه، او د خپل
بنده مرسته یې وکړه، او په یواځې یې (د کفارو) ډلو ته ماتې ورکړه.

د خلکو سره د لیدو کتو سنتونه

۱- سلام اچول

د نبي کریم ﷺ نه پوښتنه وشوه چې په اسلام کې کوم عمل غوره دی؟ ویې فرمایل: «خلکو ته ډوډۍ ورکول، او هر چا باندې سلام اچول که ته یې پیژنې او که نه». (متفق علیه)

یوکس د رسول الله ﷺ په خدمت کې حاضر شو او ویې ویل: السلام عليكم، رسول الله ﷺ (دسلام) ځواب ورکړ او بیا کښیناست، رسول الله ﷺ وفرمایل: «د ده لپاره لس نیکۍ دي»، بیا بل کس راغلو هغه وویل: السلام عليكم ورحمة الله. رسول الله ﷺ ځواب ورکړ او بیا کښیناست، رسول الله ﷺ وفرمایل: «د ده لپاره شل نیکۍ دي»، بیا بل کس راغلو هغه وویل: السلام عليكم ورحمة الله وبرکاته، رسول الله ﷺ ځواب ورکړ او بیا کښیناست، رسول الله ﷺ وفرمایل: «د ده لپاره دیرش نیکۍ دي». (ابوداود، الترمذی)

څوک چې د سلام په یوه برخه اکتفا کوي او پوره سلام نه اچوي، هغه څومره اجر او ثواب ضایع کوي. که پوره سلام ووايي نو دیرش نیکی ورته لیکل کیږي. او یوه نیکی په لس نیکیو لیکل کیږي. نو پوره سلام ویونکي ته درې سوه نیکی لیکل کیږي. او الله ﷻ چې چاته وغواړي تردې هم زیاتې نیکی ورته لیکي. نو خپله ژبه د پوره سلام ویلو سره عادي کول پکار ده، تر څو دومره عظیم اجر او ثواب تر لاسه شي.

دا خبره مه هیروئ لکه څنگه چې سلام د ملاقات په وخت سنت دی د جدا کیدو په وخت هم سنت دی. رسول الله ﷺ فرمایي: ستاسې نه چې څوک مجلس ته لاړ شي نو سلام دې ووايي او چې بیا له هغه ځایه تلل غواړي نو بیا دې سلام ووايي ځکه چې ملاقات د جدایی نه زیات د سلام حق نه لري. (ابوداود و الترمذي)

۲- په ورین تندي او خندا سره مخامخ کیدل

رسول الله ﷺ فرمایي: «د نیکی کوم کار حقیر مه گڼئ اګر که د خپل

وروړ سره په ورین تندي مخامخ کیدل هم وي». (مسلم)

۳- مصافحه یا لاس ور کول

رسول الله ﷺ فرمائي: «دوه مسلمانان چې کله یوبل سره مصافحه کوي نو د یوبل نه تر جدا کیدو وړاندې الله ﷻ د هغوی ګناهونه معاف کوي».

(ابوداود، ابن ماجه، ترمذي)

امام نووي رحمه الله فرمائي: چې د هر ملاقات په وخت لاس ور کول مستحب دي.

۴- نیکه او ښه خبره کول

رسول الله ﷺ فرمائي: «نیکه خبره کول صدقه ده». (متفق علیه)

نیکه خبره: ذکر، دعا، سلام، ښه اخلاقو او آدابو ټولونه ویل کیږي.

۵- د مجلس دعا

عبدالله بن عمر رضي الله عنهما نه روایت دی چې رسول الله ﷺ به په یوه مجلس کې په شمار سل ځلې دا دعا ویله.

❖ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَتُبْ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.
ژباړه: ای زما پروردگار! بښنه راته وکړې، او توبه مې قبوله کړې. په
رښتیا سره چې ته ښه توبه قبلوونکی، ډیر بښوونکی یې.

(ترمذي، ابن ماجه)

۶- د مجلس کفارہ

❖ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ
أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ. (ابن ماجه، ابوداود، ترمذي، النسائي)

ژباړه: الهي! تا په پاکۍ سره یادوو، او ستا پوره ستاینه کوو، زه
شاهدي ورکوم، چې بې له تانه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، زه له تانه
بښنه غواړم. او تا ته توبه کوم.

په حدیث کې راغلي دي چې څوک په یو مجلس کې کښیني او بې ځایه
خبرې په کې وکړي او د پاڅیدو نه مخکې نوموړې دعا ووايي په دې
مجلس کې ټول کړي گناهونه به الله تعالی ورته معاف کړي او که د
نیکی مجلس وي نو دا دعا به د مهر په شان شي.

۷- څوک چې چاته ووايي: "غَفَرَ اللَّهُ لَكَ" يعني: الله دې تاته

بښنه وکړي. نو هغه ته به ځواب داسې وایي: "وَلَكَ" يعني: الله

دې تاته هم بښنه وکړي. (احمد، نسایی)

۸- څوک چې چاته ووايي: "إِنِّي أُحِبُّكَ فِي اللَّهِ" يعني: زه

در سره د الله لپاره محبت لرم. هغه ته به په ځواب کې داسې

وايي: "أَحَبُّكَ الَّذِي أَحْبَبْتَنِي لَهُ" يعني: هغه ذات دې در سره

محبت وکړي چې تاد هغه لپاره زما سره محبت کړیدی. (ابوداود)

۹- څوک چې تاسره ښه وکړي هغه ته دعا

﴿جَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا﴾ (ترمذي)

ژباړه: الله دې تالره خیر (اونیک اجر) در کړي.

۱۰- څوک چې خپل مال تاته وړاندې کړي هغه ته دعا.

❖ بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ. (البخاري)

ژباړه: الله دې تاته ستا په عيال او مال کې برکت واچوي.

۱۱- د قرض اداء کولو په وخت قرض ورکونکي ته دعا

❖ بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي أَهْلِكَ وَمَالِكَ، إِنَّمَا جَزَاءُ السَّلَفِ

الْحَمْدُ وَالْأَدَاءُ.

ژباړه: الله ﷻ دې تاته ستا په عيال او مال کې برکت واچوي. په رېښتيا

سره چې د قرض بدله په ستاينه او اداينه سره وي.

(عمل اليوم والليلة، نسائي، ابن ماجه)

۱۱- د مسلمان د ستايلو طريقه

د ابوبکر ؓ نه روايت دی. چې يو سړي د نبي ﷺ په وړاندې د

چا ستاينه وکړه. نو هغوی ورته درې ځلې وفرمايل: «ته د هلاک شې

تا دخپل ورور څخه غوڅ کړو».

پيغمبر ﷺ وفرمايل: «کله چې له تاسو نه څوک د خپل ملگري هرو مرو

صفت کول غواړي، نو داسې دې ووايي:

﴿أَحْسِبْ فَلَانًا وَاللَّهُ حَسِيبُهُ وَلَا أُزْرِي عَلَى اللَّهِ أَحَدًا

أَحْسِبُهُ كَذَا وَكَذَا.﴾ (مسلم)

ژباړه: زه (په فلاني) همداسې گمان کوم، او الله تعالى د هغه په حال ښه

خبر دی (زه د هیچا په زړه نه یم خبر، او په زړونو عالم یو الله دی) او د

الله ﷻ په وړاندې د هیچا تزکیه، او د هغه په سپیڅلتیا حکم نه کوم. زه

په هغه داسې داسې گمان کوم.

(دا په هغه وخت کې چې د هغه نه خبر وي).

د ستاینې درې ستونه دي:

➤ چې ستاینه ضروري وي، او بې ځایه نه وي.

➤ ستاینه د پيژندنې په اساس وي، او په هغې کې دروغ او

مبالغه نه وي.

➤ ستاینه په پورتنیو محطاتو الفاظو وي.

۱۲- کله چې د يو مسلمان صفت وشي نو هغه به داسې وايي

اللَّهُمَّ لَا تَوَاخِذْنِي بِمَا يَقُولُونَ، وَاعْفِرْ لِي مَا لَا

يَعْلَمُونَ، وَاجْعَلْنِي خَيْرَ أُمَّةٍ يُظُنُّونَ. (الأدب المفرد للبخاري)

ژباړه: الهي! ته ما په هغه څه مه نيسه چې دوی يې زما په اړه وايي، او ما ته د هغه څه بنسټه وکړې چې دوی پرې خبر نه دي. او دوی چې په ما څه گمان کوي له هغه نه مې غوره وگرځوي.

۱۳- د پرنجيدلو دعا

پيغمبر ﷺ فرمايي: «کله چې له تاسو نه څوک وپرنجيري. نو ودې

وايي: "الْحَمْدُ لِلَّهِ" (يعني ټوله ستاينه الله لره ده). هغه بل کس

(اوريدونکی) به ورته وايي: "يَرْحَمُكَ اللَّهُ" (يعني الله تعالى دې پر تا

رحم وکړي). هغه بل به بيا ورته وايي: "يَهْدِيْكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحْ

بَالَكُمْ" (يعني: الله ﷻ دې تاته هدايت وکړي. او الله ﷻ دې ستا

احوال او کار سم کړي)». (البخاري)

۱۴- د قهر او غوسې پر وخت دعا

﴿أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ﴾ (بخاري، مسلم)

ژباړه: زه په الله ﷻ سره له رټل شوي شيطان نه پناه غواړم.

۱۵- کله چې روژه دار ته څوک بنکنځلي وکړي نو هغه به داسې وايي.

﴿إِنِّي صَائِمٌ، إِنِّي صَائِمٌ﴾ (بخاري، مسلم)

ژباړه: زه روژه یم، زه روژه یم.

۱۶- څوک چې د بنکنځلي وي هغه ته دعا

﴿اللّٰهُمَّ فَأَيُّمَا مُؤْمِنٍ سَبَبْتُهُ فَاجْعَلْ ذَلِكَ لَهُ قُرْبَةً

إِلَيْكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ﴾ (بخاري، مسلم)

ژباړه: الهي! کوم مؤمن ته چې مې بنکنځلي کړې دي، نو هغه ورته د

قيامت په ورځ ځان ته د نژدیکت سبب وگرځوي.

۱۷- د نظر له ویرې دعا

کله چې له تاسو نه څوک له خپل ورور، او یا په خپل ځان کې، او یا خپل مال کې داسې څه وگوري چې له هغه نه تعجب وکړي، نو د هغه لپاره دې د برکت دعا وکړي. ځکه چې نظر کیدل حق دي.

(احمد، ابن ماجه)

مثلاً و دوايي چې الله ﷻ دې برکت په کې واچوي.

۱۸- د تعجب او خوشحالونکي کار پېښیدو په وخت دعا

نبي ﷺ ته چې به کله خوشحالونکی کار مخې ته راغی نو داسې به یې ویل:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ﴾.

(ابن السني، الحاكم)

ژباړه: پوره ستاینه هغه الله ﷻ لره ده چې په نعمت سره یې نیک کارونه ترسره کيږي.

﴿سُبْحَانَ اللَّهِ﴾ (بخاري، مسلم)

ژباړه: الله ﷻ لره ټوله پاکي ده.

﴿اللَّهُ أَكْبَرُ﴾ (بخاري، احمد)

ژباړه: الله ﷻ ډیر لوی دی.

۱۹- د خواشینونکي کار د پېښیدو پر مهال دعا

نبی ﷺ ته به چې کله ناخوښ کار پېښ شونو داسې به یې ویل:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ﴾ (ابن السني، الحاكم)

ژباړه: پوره ستاینه ده الله ﷻ لره په هر حال کې.

۲۰- د مصیبت په وخت دعا

﴿إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ، اللَّهُمَّ أَجْرُنِي فِي مُصِيبَتِي،

وَاخْلُفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا﴾ (مسلم)

ژباړه: بې شکه چې مونږ الله ﷻ لره یو. او هغه ته ورتلونکي یو. ای الله ﷻ ما ته زما په مصیبت کې اجر راکړې او د هغه په بدل کې ما ته له هغه نه ښه راکړې.

د ډوډۍ خوړلو سنتونه

د ډوډۍ نه وړاندې او د خوړلو پرمهال سنتونه

۱- بسم الله ويل

که په پیل کې ترې هیره شوه چې کله ورپه یاد شي ودې وایي:

❖ بِسْمِ اللّٰهِ اَوَّلُهُ وَاٰخِرُهُ - يَا بِسْمِ اللّٰهِ فِيْ اَوَّلِهِ

وَاٰخِرُهُ. (ترمذي)

ژباړه: په اول او آخر کې د الله په نامه سره (خوراک کوم)

۲- په بني لاس خوړل

رسول الله ﷺ فرمايي: «په بني لاس خوراک او څښاک کوي ځکه چې

شیطان په چپ لاس خوړل او څښل کوي». (موطا، احمد)

۳- د خپل طرف نه ډوډۍ خوړل

تیر درې سنتونه په دې حدیث کې ذکر دي: یو هلک د رسول ﷺ سره

ډوډۍ ته کښیناست نو رسول الله ﷺ ورته و فرمایي: «ای هلکه! بسم

الله ووايه او په بني لاس یې خوره اوله خپل طرف نه یې خوره». (مسلم)

۴- که مری (لقمه) د چانه ولویږي نو د هغې خنډل او بیا خورل

رسول الله ﷺ فرمایي: «کله چې له تاسې نه مری ولویږي نو هغه دې وڅنډي او بیا دې یې وخوري». (مسلم)

۵- په دریو گوتو خورل

حدیث شریف کښې راځي: رسول الله ﷺ به په دریو گوتو مری خورله. (مسلم)

۶- ډوډۍ ته د کښیناستلو طریقه

په زنگونو (د التحیات په شکل) کښیناستل. او یا ښۍ پښه درول او په چپه پښه کښیناستل. (فتح الباری)

د ډوډۍ خوړلو نه وروسته سنتونه

۱- د لوبښي او گوتو خټل

رسول الله ﷺ د گوتو او لوبښي خټلو امر کړی او فرمایلي یې دي چې تاسې ته نه ده معلومه چې برکت په څه کښې دی. (مسلم)

۲- د خوړلو نه وروسته د الله شکر ادا کول

حدیث شریف کښې راځي چې: الله ﷻ له هغه بنده نه راضي کیږي چې د خوړلو نه وروسته د هغه شکر ادا کوي. (مسلم)

رسول الله ﷺ به په لاندې دعا سره د الله ﷻ شکر ادا کولو:

❖ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا وَسَقَانَا وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ.

(ابوداود، ترمذي، ابن ماجه)

ژباړه: ټوله ستاینه هغه الله ﷻ لره ده چې پر مونږ یې خواړه و خوړل. او پر مونږ یې اوبه وڅښلې. او مونږ یې مسلمانان وگرځولو.

د دې دعا فضیلت دا دی چې د دې ویونکي تېر گناهونه معاف کیږي.

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ. (ترمذي)
ژباړه: الهي! مونږ ته پدې خواړو کې برکت واچوې. او له هغه نه ښه
خواړه را کړې.

الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ، غَيْرَ مَكْفِيٍّ
وَلَا مُوَدِّعٍ، وَلَا مُسْتَغْنَى عَنْهُ رَبَّنَا. (بخاري، ترمذي)
ژباړه: ټوله ستاينه الله ﷻ لره ده. ستاينه ډيره زياته. پاڪه. او بابر كته.
نه پوره كيدونكې. او نه پريښودونكې. او له هغه نه نه مستغني
كيدونكې ستاينه. اى زموږ پروردگار!

۳- دروژه ماتي په وخت کې دعا

ذَهَبَ الظَّمْأُ وَابْتَلَّتِ الْعُرُوقُ، وَثَبَّتَ الْأَجْرُ إِنْ
شَاءَ اللَّهُ. (ابوداود)

ژباړه: تنده ولاړه. او رگونه لاندې شول. او كه الله ﷻ وغواړي اجر حاصل
شوی دی.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ الَّتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ أَنْ تَغْفِرَ لِي. (ابن ماجه)

ژباړه: الهي! زه ستا په هغه رحمت سره چې هر څه ته رسيدونکي دي، له تانه سوال کوم چې ماته ببښه وکړي.

۴- د چا په کور کې دروژه ماتي په وخت دعا

أَفْطَرْتُ عِنْدَكُمْ الصَّائِمُونَ، وَأَكَلْتُ طَعَامَكُمْ الْأَبْرَارُ، وَصَلْتُ عَلَيْكُمْ الْمَلَائِكَةُ. (ابوداود، ابن ماجه)

ژباړه: تاسو کره دې روژه دار روژه ماته کړي، او ستاسو ډوډۍ دې نيکان وڅوري. او ملايکې دې درته دعا وکړي.

۵- څوک چې چا ته څښاک يا خوراک ورکړي هغه ته دعا
اللَّهُمَّ بَارِكْ لَهُمْ فِيْمَا رَزَقْتَهُمْ وَاعْفِرْ لَهُمْ وَارْحَمْهُمْ. (مسلم)

ژباړه: الهي! تاجې دوی ته څه ورکړي په هغه کې برکت واچوې، او هغوی ته بنسټه وکړې، او پرې ورځمیرې.

۶- څوک چې په چا اوبه وڅښي یا یې د ورکولو اراده وکړي، هغه ته دعا

اللَّهُمَّ أَطْعِمْ مَنْ أَطْعَمَنِي وَاسْقِ مَنْ سَقَانِي. (مسلم)
ژباړه: الهي! ته خواړه ورکړه هغه چاته چې ماته یې خواړه راکړل، او خړوبه کړه هغه څوک چې زه یې خړوبه کړم.

۷- د حیوان ذبحه کولو پر وخت دعا

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ مِنْكَ وَلَكَ، اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي. (مسلم، بیهقي)

ژباړه: د الله په نوم (حلالول کوم). الله ډیر لوی دی. الهي! دا (قرباني) ستا له طرف نه ده، او ستا لپاره یې حلالوم. الهي! ته یې را څخه قبوله کړې.

د څښلو سنتونه

۱- بسم الله ويل

۲- په بني لاس څښل

رسول الله ﷺ فرمايي: «په بني لاس خوراک او څښاک کوي ځکه چې

(موطاء، احمد)

شیطان په چپ لاس خوړل او څښل کوي».

۳- د څښلو په وخت د لوښي نه بهر ساه (نفس) اخیستل او

په دریو ساگانو (نفسونو) او به څښل

په حدیث شریف کې راځي چې رسول الله ﷺ به د څښلو په وخت درې

(مسلم)

ځله ساه (تنفس) اخیستلو.

۴- په ناسته څښل

(مسلم)

رسول الله ﷺ فرمايي: ستاسې نه دې څوک په ولاړه څښل نه کوي

۵- د څښلونه وروسته الحمد لله ويل

رسول الله ﷺ فرمايي: «الله ﷻ له هغه بنده څخه راضي كيږي چې وڅوري او (دهغې شكر ادا كړي) الحمد لله ووايي. او چې كله وڅښي نو (دهغې شكر ادا كړي) الحمد لله ووايي.» (مسلم)

۶- د شيدو څښلو دعا

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَزِدْنَا مِنْهُ. (ترمذي)

ژباړه: الهي! مونږ ته په هغه کې برکت واچوې. او مونږ ته نور هم زیات راکړې.

د سفر اړوند اذکار

۱- د سپریدو دعا

بِسْمِ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ ﴿سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ، وَإِنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ﴾ (زخرف: ۱۳)

ژباړه: د الله ﷻ په نامه سره. الله ﷻ لره پوره ستاینه ده. پاک دی هغه ذات چا چې مونږ ته دا سپرلی په ولکه کې راکړې (مُسخره کړې) او مونږ د هغې مهاروونکي نه یو. او مونږ خپل پروردگار ته بیرته تلونکي یو.

❦ الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ،
اللَّهُ أَكْبَرُ، سُبْحَانَكَ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا
يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ. (ابوداود، ترمذي)

ژباړه: الله ﷻ لره پوره ستاینه ده (درې ځلې)، الله ﷻ ډیر لوی دی (درې ځلې)، په پاکۍ سره یادوو تا ای الله ﷻ. ما پر خپل ځان زیاتې کړيدي. نو ماته بښنه وکړې. چې په رښتیا سره بې له تانه بل څوک گناهونه نشي بښلای.

۲- د سفر دعا

درې ځلې "الله اکبر" ویل. بیا لاندې دعا ویل:

﴿سُبْحَنَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ،

وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ﴾ (زخرف: ۱۳)

اللَّهُمَّ إِنَّا نَسْأَلُكَ فِي سَفَرِنَا هَذَا الْبِرَّ وَالتَّقْوَىٰ، وَمِنْ

الْعَمَلِ مَا تَرْضَىٰ. اللَّهُمَّ هَوِّنْ عَلَيْنَا سَفَرَنَا هَذَا، وَاطْوِ

عَنَّا بُعْدَهُ، اللَّهُمَّ أَنْتَ الصَّاحِبُ فِي السَّفَرِ وَالْخَلِيفَةُ فِي

الْأَهْلِ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ وَعْثَاءِ السَّفَرِ، وَكَآبَةِ

الْمَنْظَرِ، وَسُوءِ الْمُنْقَلَبِ فِي الْمَالِ وَالْأَهْلِ. (مسلم)

ژباړه: پاک دی هغه ذات چې مونږ ته یې دا (سورلی) تابع کړیده، او

مونږ د هغه مهاروونکي نه یو. الهي! مونږ پدې سفر کې له تانه د نیکی او

پرهیزګاری، او د داسې عمل سوال کوو چې تا ته خوښ وي. الهي! ته

مونږ ته دا سفر آسانه کړې. او اوږدوالی یې راته لنډ کړې. الهي! ته مو

په سفر کې ملګری. او په کور کې سر پرست یې. الهي! زه په تاسره

عليکم بسنتي [۱۶۰] دورخسي ژوند مهم اذکار او سستونه

پناه غواړم د سفر له سختۍ نه، او له خوار حالت نه، او مال او عيال ته له ناوړه بیره ستیندونه.

او چې کله له سفر نه بیره ستیندونکي وي نو همدا دعا به وایي، او ورسره به داهم وایي:

﴿آيُّوْنَ، تَائِبُوْنَ، عَابِدُوْنَ لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ﴾ (مسلم)

ژباړه: بیره راتلونکي، توبه ایستونکي، عبادت کونکي، دخپل پروردگار ستایونکي یو.

۳- دمقیم دعا مسافر ته

﴿أَسْتَودِعُ اللَّهَ دِيْنَكَ وَأَمَانَتَكَ، وَخَوَاتِمَ عَمَلِكَ﴾

(احمد، ترمذي)

ژباړه: زه ستا دین، او ستا امانت، او ستا د کارونو انجام الله ﷻ ته سپارم.

❦ رَوَدَكَ اللهُ الثَّقَوَى وَغَفَرَ لَكَ ذَنْبَكَ وَيَسِّرَ لَكَ الْخَيْرَ

حَيْثُ مَا كُنْتَ. (ترمذي)

ژباړه: الله ﷻ دې درته د پرهيزگاري توبه درکړي. او الله ﷻ دې ستا

گناه وېشي. او چیرته چې يې (الله ﷻ دې) درته نيکي آسانه کړي.

۴- د مسافر دعا مقيم ته

❦ اَسْتَوْدِعُكُمْ اللهُ الَّذِي لَا تَضِيْعُ وَدَائِعُهُ. (احمد)

ژباړه: هغه الله ﷻ ته دې سپارم. چې هغه ته سپارل شوي نه ضايع

کيږي.

۵- په سفر کې تکبير او تسبيح

جابر رضي فرمايي: کله به چې پورته ختلو نو (الله اکبر) به مو ويل. او کله

(البخاري)

به چې ښکته کيدو نو (سبحان الله) به مو ويل.

عليكم بسنتي [۱۶۲] دورخني ژوند مهم اذکار او سنتونه

۶- د سهار په وخت د مسافر دعا

﴿ سَمِعَ سَامِعٌ بِمَحْمَدٍ اللَّهِ، وَحُسْنِ بَلَائِهِ عَلَيْنَا رَبَّنَا

صَاحِبِنَا، وَأَفْضَلُ عَلَيْنَا عَائِذًا بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ ﴾ (مسلم)

ژباړه: یو شاهدي ورکونکي الله ﷻ لره (زمونږ) پر ستاینه، او پر مونږ

باندې د هغې د ښو نعمتونو شاهدي ورکړه، ای پروردگاره! زمونږ مل

اوسه، او خپل (بې شماره) نعمتونه (په خپل فضل سره) مونږ ته راکړه.

پناه غواړم په الله ﷻ سره (د دوزخ) له اور نه.

۷- په سفر یا پرته له سفر نه په یو ځای کې د کوزیدلو او

ودرېدلو دعا

﴿ أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّامَاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ﴾ (مسلم)

ژباړه: د الله ﷻ په بشپړ کلام سره د هغه څه له شر نه پناه غواړم چې الله

ﷻ پیدا کړي دي.

۸- بازار ته دننوتلو دعا

❖ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ بِيَدِهِ الْخَيْرُ، وَهُوَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. (ترمذي)

ژباړه: بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته. یو دی شریک نه
لري. هغه لره پاچاهي او غوره ستاینه ده. ژوند ورکوي. او مرګ راوړي.
او هغه (همیشه) ژوندی دی. مرګ نه لري. خیر دده په لاس کې دی. او
هغه پر هر څه قادر او برلاسی دی.

۹- کلي یا ښار ته دننوتلو دعا

❖ اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَمَا أَظْلَلْنَ، وَرَبَّ
الْأَرْضَيْنِ السَّبْعِ وَمَا أَقْلَلْنَ، وَرَبَّ الشَّيَاطِينِ وَمَا
أَضَلَّلْنَ، وَرَبَّ الرِّيَّاحِ وَمَا ذَرَيْنِ، أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذِهِ

الْقَرْيَةِ وَخَيْرَ أَهْلِهَا وَخَيْرَ مَا فِيهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا
وَشَرِّ أَهْلِهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا. (حاکم، ابن سني)

ژباړه: الهي! د اوو آسمانونو او د هغو تر سيوري لاندې مخلوقاتو
پروردگار! او د اوو ځمکو او د هغو پرسر مخلوقاتو پروردگار! او د
شیطانانو او په هغوی سره گمراه شویو مخلوقاتو پروردگار! او د
بادونو او په هغوی سره د الوزل شویو مخلوقاتو پروردگار! زه د دې
کلي خیر. او د هغه د اوسیدونکو خیر. او د هغه څه خیر درنه غواړم کوم
چې په هغه کې دي. او په تا سره پناه غواړم د هغه (کلي) له شر نه، او د
هغه د اوسیدونکو له شر نه، او د هغه څه له شر نه کوم چې په هغه کې
دي.

۱۰- د خره د هنگاري په وخت دعا

﴿أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ﴾

ژباړه: پناه غواړم په الله ﷻ سره درېتل شوي شیطان نه

۱۱- د چرګ د آذان په وخت دعا

﴿اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ﴾ (بخاري، مسلم)

ژباړه: الهي! زه ستاد فضل سوال کوم.

رسول الله ﷺ فرمايي: «کله چې د چرګ آذان واورئ، نو د الله ﷻ نه د هغه د فضل سوال وکړئ. ځکه چې هغه د آذان په وخت کې ملايکه ليدلې وي. او کله چې د خره هنگار واورئ، نو په الله ﷻ سره له شيطان نه پناه وغواړئ. ځکه چې هغه د هنگاري په وخت شيطان ليدلې وي.»

د موسم اړوند اذکار او دعاګانې

۱- د نوې مياشت ليدلو دعا

﴿اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُمَّ أَهْلُهُ عَلَيْنَا بِالْأَمْنِ وَالْإِيمَانِ،
وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ، وَالتَّوْفِيقِ لِمَا نَحِبُّ وَتَرْضَى،
رَبُّنَا وَرَبُّكَ اللَّهُ﴾ (ترمذي، دارمي)

ژباړه: الله ﷻ ډیر لوی دی، الهي! نه دغه نوې (مياشت) پر مونږ باندې راوخیږوه، له امن او ایمان سره، او له سلامتیا او اسلام سره، او له توفیق سره هغه څه ته چې ته یې خوښوې، ای میاشتې زموږ او ستا پروردگار الله ﷻ دی.

۲- د موسم اولنۍ میوې لیدو دعا

اللَّهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِي ثَمَرِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مَدِينَتِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي صَاعِنَا، وَبَارِكْ لَنَا فِي مُدِّنَا. (مسلم)

ژباړه: الهي! زموږ په میوه کې راته برکت واچوې، او زموږ په ښار کې راته برکت واچوې، او زموږ په (صاع) کې راته برکت واچوې، او زموږ په (مد) کې راته برکت واچوې.

صاع او مد د وزن دوه پیماني دي.

فایده: کله به چې رسول ﷺ ته نوې میوه راوړلې شوه هغه به په لاس کې ونیوه او دا دعا به یې وویل. بیا به یې په حاضر و خلکو کې تر ټولو کوچني ته ورکړه. (مسلم، الموطأ)

۳- د باد الوتلو په وخت دعا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا.

(ابوداود، ابن ماجه)

ژباړه: الهي! له تانه د دې باد دخیر سوال کوم. او له شر نه یې په تاسره پناه غواړم.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَخَيْرَ مَا فِيهَا، وَخَيْرَ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ مَا فِيهَا، وَشَرِّ مَا أُرْسِلَتْ بِهِ.

(مسلم، بخاري)

ژباړه: الهي! زه له تانه د دې باد دخیر سوال کوم. او دهغه څه دخیر سوال درنه کوم چې په هغه کې دی. او کوم خیر چې له ځان سره یې راوړی دی. او په تاسره پناه غواړم دهغه له شر نه. او دهغه څه له شر نه چې په هغه کې دی. او له هغه شر نه چې له ځان سره یې راوړی دی.

۴- د تالندي دعا

سُبْحَانَ الَّذِي يُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ

خِيفَتِهِ. (موطا)

ژباړه: پاک دی هغه ذات چې تالنده او ملايکې د هغه له ويرې نه د هغه
حمد ثنا او تسبيح وايي.

۵- د استسقاء (باران غوښتنې) لپاره خو دعاگانې

اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْثاً مُغِيثاً مَرِيئاً مَرِيئاً، نَافِعاً غَيْرَ

ضَارٍ، عَاجِلاً غَيْرَ آجِلٍ. (ابوداود)

ژباړه: الهي! پر مونږ باران و وروي. نجات ورکونکی. مزه لرونکی،
واښه شنه کونکی. فايده رسونکی. ضرر نه رسونکی. ژر کيدونکی، نه
خنډيدونکی.

اللَّهُمَّ أَغْنِنَا، اللَّهُمَّ أَغْنِنَا، اللَّهُمَّ أَغْنِنَا.

(بخاري، مسلم)

ژباړه: الهي! پر مونږ باران ووروي، الهي! پر مونږ باران ووروي، الهي!
پر مونږ باران ووروي.

اللَّهُمَّ اسْقِ عِبَادَكَ، وَبَهَائِمَكَ، وَأَنْشُرْ رَحْمَتَكَ،
وَأُحْيِ بَلَدَكَ الْمَيِّتَ. (ابوداود)

ژباړه: الهي! خپل بنده ګان، او خپل څاروي خړوب کړه، او خپل
رحمت خپور کړه، او خپل مړ ښار ژوندي کړه.

۶- د آسمان شين کيدو دعا

اللَّهُمَّ حَوَالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا، اللَّهُمَّ عَلَى الْآكَامِ
وَالظِّرَابِ، وَبُطُونِ الْأَوْدِيَةِ، وَمَنْابِتِ الشَّجَرِ.
(بخاري، مسلم)

ژباړه: الهي! زموږ په شاوخوايي وروڼه، او نه پر مونږ باندې، الهي! پر
غروړغو او د خوړونو په مينځونو، او د ونو شنه کيدلو ځايونو کې يې و
وروڼه.

عليكم بسنتي [۱۷۰] دورخني ژوند مهم اذکار او سنتونه

۷- د باران وريدو په وخت کې دعا

اللَّهُمَّ صَيِّبًا نَافِعًا. (بخاري)

ژباړه: الهي! د خير او فايدي باران يې کړي.

۸- د باران وريدلو نه وروسته دعا

مُطَرَّنَا بِفَضْلِ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ. (بخاري، مسلم)

ژباړه: د الله ﷻ په فضل او رحمت سره پر مونږ باران ووريده.

په اهل او اولاد پورې اړوندې دعاگانې

۱- واده کونکي ته دعا

بَارَكَ اللَّهُ لَكَ، وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَمَعَ بَيْنَكُمَا فِي خَيْرٍ.

(ابوداود)

ژباړه: الله ﷻ دې تالره برکت درکړي. او پر تا دې برکت وکړي، او

تاسې دواړه دې په خير سره يوځای کړي.

۲- دخپلې ښځې (میرمنې) لپاره دعا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَهَا، وَخَيْرَ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ،
وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا، وَشَرِّ مَا جَبَلْتَهَا عَلَيْهِ.

(ابوداود، ابن ماجه)

ژباړه: الهي! زه له تانه د دې (میرمنې) د خیر سوال کوم. او د هغه څه د
خیر سوال درنه کوم په کوم چې تا هغه پیدا کړې ده. او پناه غواړم په تا
سره د دې له شر نه. او له هغه شر نه په کوم چې تا هغه پیدا کړې ده.

۳- له خپلې ښځې سره د کوروالي نه مخکې دعا

بِسْمِ اللَّهِ. اللَّهُمَّ جَنِّبْنَا الشَّيْطَانَ، وَجَنِّبِ
الشَّيْطَانَ مَا رَزَقْتَنَا. (بخاري، مسلم)

ژباړه: د الله ﷻ په نوم. الهي! ته مو له شیطان نه لیرې کړې. او شیطان
زمونږ له هغه اولاد نه لیرې کړې چې تا مونږ ته را کړی (مقدر کړی).

فضيلت: رسول الله ﷺ فرمايي: کله چې يو کس له تاسو نه د کوروالي اراده وکړي او دا دعا ووايي او اولاد يې پيدا شي، هېڅکله به شيطان ورته ضرر ونه رسوي.

۴- مور او پلار ته د اولاد مبارکي ورکول

❀ بَارَكَ اللَّهُ لَكَ فِي الْمَوْهُوبِ لَكَ، وَشَكَرْتَ الْوَاهِبَ،

وَبَلَغَ أَشُدَّهُ، وَرَزَقْتَ بَرَّةً.

ژباړه: الله جلّ و علا دې ستا په درکړل شوي ماشوم کې برکت واچوي. او د هغه د ورکونکي شکر اداء کړې. او ماشوم دې خپل قوت (خوانۍ) ته ورسېږي. او د هغه نيکي (ښېگڼه او فرمانبرداري) دې په نصيب شه.

(الأذکار للنووي)

۵- او د ماشوم والدين به په خواب کې داسې وايي:

❀ بَارَكَ اللَّهُ لَكَ وَبَارَكَ عَلَيْكَ، وَجَزَاكَ اللَّهُ خَيْرًا،

وَرَزَقَكَ اللَّهُ مَعْلَةً، وَأَجَزَلَ قَوَابِكَ.

(الأذکار للنووي)

ژباړه: الله ﷻ دې تاته برکت درکړي. او پر تا دې برکت کنښېږدي. او
الله ﷻ دې تاته نیکه جزا (ثواب) درکړي. او همداسې ماشوم دې در په
برخه کړي. او ثواب دې تاته زیات کړي.

۶- ماشومانو د حفظ او امان لپاره دعا

❁ أُعِيذُكَ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّامَةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ

وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ. (بخاري)

ژباړه: زه د الله ﷻ په کامل کلام سره تاته له هر شيطان. او زهر ناک
حيوان نه. او له هرې آفت او ضرر رسونکې سترگې نه پناه غواړم.

رسول الله ﷺ به د حسن او حسين رضي الله عنهما لپاره په همدې الفاظو

پناه غوښتله او فرمايل به يې "أُعِيذُكُمَا بِكَلِمَاتِ اللَّهِ...." (بخاري)

د خفگان او غم دعاګانې

۱- چاته چې يو کار مشکل شي د هغه دعا

❖ اللَّهُمَّ لَا سَهْلَ إِلَّا مَا جَعَلْتَهُ سَهْلًا، وَأَنْتَ تَجْعَلُ

الْحَزْنَ إِذَا شِئْتَ سَهْلًا. (ابن حبان)

ژباړه: الهي! هيڅ آسانه شی نشته. مګر هغه چې ته یې آسان کړې. او ته چې وغواړې سخت او ګران آسانوي.

۲- د پریشانی او غم لیرې کولو دعا

❖ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْهَمِّ وَالْحَزَنِ، وَالْعَجْزِ

وَالْكَسَلِ، وَالْبُخْلِ وَالْجُبْنِ، وَضَلَعِ الدَّيْنِ وَغَلَبَةِ

الرِّجَالِ. (البخاري)

ژباړه: الهي! زه په تا سره پناه غواړم له پریشانی او غم نه. او له

کمزورتیا (سستی) اولټی نه. او بخيلتوب او بې زړه توب نه. او د قرض

له زیاتیدو او دخلکو له غلبې موندلو نه.

اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ ابْنُ عَبْدِكَ ابْنُ أُمَّتِكَ، تَأْصِيَّتِي
 بِيَدِكَ، مَاضٍ فِي حُكْمِكَ، عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ، أَسْأَلُكَ
 بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ سَمِيَتْ بِهِ نَفْسُكَ أَوْ عَلِمْتَهُ أَحَدًا مِنْ
 خَلْقِكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ
 الْغَيْبِ عِنْدَكَ أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رِيعَ قَلْبِي، وَنُورَ
 صَدْرِي، وَجَلَاءَ حُزْنِي وَذَهَابَ هَمِّي. (احمد)

ژباړه: الهي! زه ستا بنده، ستا د بنده زوی، ستا د مینځې زوی یم، زما
 غاړه ستا په لاس کې ده، ستا حکم پر ما جاري دی، ستا فیصله زما په
 حق کې عادلانه ده، ستا په هر هغه نوم سره له تانه سوال کوم، چې تا
 خپله خپل ځان په هغه نومولی دی، او یا دې په خپل کتاب کې نازل
 کړیدی، او یا دې له خپل مخلوق نه چاته بنودلی دی، او یا دې په خپل
 غیبی علم کې له ځان سره ساتلی دی، پدې ټولو درنه سوال کوم چې

قرآنکریم زما د زړه پسرلی، او د سینې روښنایي، او د غمونو لرې کونکی، او د پریشانو ختمونکی وگرځوي.

۳- د بې قراری دعا

❖ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَكِيمُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ. (بخاري، مسلم)

ژباړه: بل د عبادت وړ (معبود) نشته بې له هغه الله ﷻ نه چې لوی او حلم لرونکی دی. بل د عبادت وړ (معبود) نشته بې له الله ﷻ نه چې د لوی عرش خبستن دی. بل د عبادت وړ (معبود) نشته بې له الله ﷻ نه چې د آسمانونو او ځمکې پروردگار دی. او د عزتمند عرش پروردگار دی.

❖ اللَّهُمَّ رَحْمَتَكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ، وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. (ابوداود، احمد)

ژباړه: الهي! زه ستا د رحمت امید لرم، نو زما نفس ته مې د سترگې د رپ په اندازه هم مه پریږده، او زما کارونه ټول راته اصلاح کړې، بې له تانه بل د عبادت وړ (معبود) نشته.

❖ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

(الترمذي)

ژباړه: بې له تانه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، پاک یې ته، په رښتیا سره زه له ظالمانو نه یم.

❖ اللَّهُ اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً

(ابوداود، ابن ماجه)

ژباړه: الله ﷻ الله ﷻ زما پروردگار دی، له هغه سره هېڅ شریک نه بولم.

۴- د قرض نه د خلاصیدو دعا

❖ اللَّهُمَّ اكْفِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَأَغْنِنِي بِفَضْلِكَ

عَمَّنْ سِوَاكَ. (ترمذي)

ژباړه: الهي! ستا په حلالو مې ستا له حرامو نه وساتي، او ستا په فضل مې بې له تاله بل هر چانه بې نيازې کړې.
فضيلت: علي رضي الله عنه فرمايي "که پر تا باندې دغره په اندازه قرض هم وي الله به يې (ددې دعا په ويلو) درنه ادا کړي". (ترمذي)

۵- د شيطاني وسوسې لرې کولو دعا

﴿أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ﴾ (مسلم)

ژباړه: له رتل شوي شيطان نه په الله ﷻ سره پناه غواړم.

او بيا د چپ طرف ته درې ځلې لارې تف کړي.

۶- د بد شگومي بد گڼلو دعا

﴿اللَّهُمَّ لَا ظَيْرَ إِلَّا ظَيْرُكَ، وَلَا خَيْرَ إِلَّا خَيْرُكَ، وَلَا

إِلَهَ غَيْرُكَ﴾ (احمد، ابن سني)

ژباړه: الهي! بد شگومي يوازې ستا لخوا نه او ستا په حکم سره ده، او

خير ټول ستا لخوا نه دی، او بې له تانه بل د عبادت وړ (معبود) نشته.

عليكم بسنتي [۱۷۹] دورخني ژوند مهم اذکار او سنتونه

فضيلت: رسول الله ﷺ فرمايي: کوم کس چې له کوم کار څخه د بد فالي نيولو له امله شاته شو، نو هغه شرک وکړ، صحابه کرامو وويل: کفاره يې څه ده؟ هغوی و فرمايل: دا (دعا) د ووايي... (احمد)

۷- د دجال له فتنې نه ځان ساتل

رسول الله ﷺ فرمايي: چا چې د سورت کهف اولني لس آيتونه ياد کړل، له دجال نه به وژغورل شي. (مسلم)

او همدارنگه په هر لمانځه کې د وروستني ناستې د (التحيات) نه وروسته په الله ﷻ سره د دجال له فتنې نه پناه غوښتل.

د مرض اړوند دعاگانې

۱- په بدن کې د درد احساسولو دعا

دردمند کس به خپل لاس د خپل بدن په دردمن ځای کېږدي، او درې ځلې به بسم الله ووايي، او اوه ځلې به لاندې دعا ووايي:

﴿أَعُوذُ بِاللّٰهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ شَرِّ مَا أَجِدُ وَأُحَاطِرُ﴾ (مسلم)

ژباړه: زه په الله ﷻ سره او د هغه په قدرت سره پناه غواړم د هغه څه له شر نه چې ما ته رسېدلی دی، او زه ځنې ویرېږم.

۲- د مریض پوښتنې په وخت هغه ته دعا

﴿لَا بَأْسَ ظَهَرَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ﴾ (البخاري)

ژباړه: څه پروا نشته، دا مریضی که الله ﷻ وغواړي ستا د گناهونو د پاکوالي سبب به وي.

﴿أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ﴾

(ترمذي)

ژباړه: له هغه لوی او عظمت واله الله ﷻ نه سوال کوم چې د لوی عرش خښتن دی، چې تالره شفا او روغتیا در کړي. (اوه خلی)

فضیلت: رسول الله ﷺ فرمایي: چې یو مسلمان د داسې یو ناروغ پوښتنه وکړي چې د مرګ نېټه یې نه وي راغلې او دا دعا اوه ځله ووایي الله تعالی به یې خامخا رغوي. (احمد، ترمذی)

۳- د ژوند نه د نا امیده مریض ځان ته دعا

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَأَلْحِقْنِي بِالرَّفِيقِ الْأَعْلَى.

(بخاري، مسلم)

ژباړه: الهي! ما ته بښنه وکړې. او پر ما رحم وکړې. او د لوړ مقام والا پیغمبرانو سره مې یو ځای کړې.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ لِلْمَوْتِ لَسَكْرَاتٍ.

(البخاري)

ژباړه: بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، په رښتیا سره چې مرګ ډیرې سختۍ لري.

❖ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، لَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ لَهُ الْمُلْكُ
وَلَهُ الْحَمْدُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

(ترمذي)

ژباړه: بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته. الله ﷻ ډیر لوی
دی، بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته هغه یو دی. بې له الله
ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، هغه یو دی شریک نه لري. بې له
الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته هغه لره پاچاهي ده، هغه لره
پوره ستاینه ده، بې له الله ﷻ نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، او نشته
طاقت او قوت (د گناه نه د ځان ساتلو، او د نیکیو د کولو) مگر د یو
الله ﷻ په مدد او توفیق سره.

د مرګ اړوند دعاګانې

۱- د مړي سترګو پټولو په وخت دعا

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِفُلَانٍ وَارْفَعْ دَرَجَتَهُ فِي الْمَهْدِيَّينَ،
وَاخْلُفْهُ فِي عَقْبِهِ فِي الْغَائِرِيْنَ، وَاغْفِرْ لَنَا وَلَهُ يَا رَبَّ
الْعَالَمِيْنَ، وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ وَتَوَرَّ لَهُ فِيهِ. (مسلم)

ژباړه: ای الله ﷻ فلان کس (نوم به یې اخلي) ته بښنه وکړې، او د
هدایت شویو کسانو په جمله کې یې درجه لوړه کړې، او د هغه وارثانو
لپاره له هغه نه وروسته سرپرست اوسې. مونږ او ده ته بښنه وکړې، ای
د مخلوقاتو پروردګاره! او قبر یې ورته پراخ، او روښانه کړې.

۲- د جنازې د لمانځه دعا

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا وَمَيِّتِنَا وَشَاهِدِنَا وَغَائِبِنَا
وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا وَذَكْرِنَا وَأُنثَانَا اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ

مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَى الْإِسْلَامِ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَى
 الْإِيمَانِ اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَلَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ (ابن ماجه)
 ژباړه: ای الله ﷻ! زموږ ژوندي ته، او مړي ته، او حاضر ته، او غائب
 ته، او واړه ته، اولوی ته، اونر ته، او ښځې ته، ښښه وکړې، ای الله ﷻ!
 له موږ نه چې چا ته ژوند ورکړې، نو د اسلام سره ژوند ورکړه، او له
 موږ نه چې چا ته مرګ راولې، نو له ایمان سره یې مړ کړې، ای الله ﷻ!
 د دې مړي له اجر نه مو مه محرومه وې، او له هغه نه وروسته مو مه
 گمراه کوي.

۳- د جنازې د لمانځه نورې دعاګانې

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ، وَاعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرِمْ
 نُزْلَهُ، وَوَسِّعْ مَدْخَلَهُ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالتَّلَجِ وَالْبَرَدِ،
 وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَايَا كَمَا نَقَّيْتَ الْقُوبَ الْأَبْيَضَ مِنَ
 الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلًا خَيْرًا مِنْ

أَهْلِهِ، وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَأَعِذْهُ
مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ. (مسلم)

ژباړه: اى الله ﷻ! ده ته بښنه وکړې او رحم پرې وکړې، او عافیت ور
ته ورکړې، او عفوه ورته وکړې، او غوره میلستیا یې وکړې، او د
داخلیدو ځای یې پراخه کړې، او په اوبو او واوره او ږلۍ سره یې
ووینځې، او له گناهونو نه یې داسې پاک کړې لکه څنگه چې دې سپینه
جامه له خپرو نه پاکه کړیده، او (د دنیا) له کور نه غوره کور، او له
کورنۍ، او له بښځې نه یې غوره بښځه ورکړې، او جنت ته یې داخل
کړې، او د قبر له عذاب او د دوزخ له عذاب نه یې وساتې.

اللَّهُمَّ إِنَّ فُلَانَ بَنَ فُلَانٍ فِي ذِمَّتِكَ، وَحَبْلٍ
جَوَارِكَ، فَقِهِ مِنْ فِتْنَةِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ، وَأَنْتَ
أَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْحَقِّ، فَاغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ إِنَّكَ أَنْتَ الْغَفُورُ
الرَّحِيمُ. (ابن ماجه، ابوداود)

ژباړه: ای الله ﷻ! په رښتیا سره فلان د فلاني زوی ستا په حفظ او ستا په پناه کې دی. نو د قبر له ازمایش نه، او د دوزخ له عذاب نه یې وساتې، او ته د وفا او پیمان څښتن یې، نو هغه ته بښنه وکړې، او رحم پرې وکړې، بیشکه ته بښونکی او بې حده مهربان یې.

اللَّهُمَّ عَبْدُكَ وَابْنُ أُمَّتِكَ احْتَاجُ إِلَى رَحْمَتِكَ، وَأَنْتَ غَنِيٌّ عَنْ عَذَابِهِ، إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فِرْدٌ فِي حَسَنَاتِهِ، وَإِنْ كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ. (حاکم)

ژباړه: الهي! ستا بنده، او ستا د مينځې زوی دی، ستا رحمت ته محتاج دی، او ته یې له عذابولو نه بې نیازه یې. که نیک عمله وي نو نیکۍ یې نورې هم زیاتې کړې، او که گنهگار وي نو عفوه ورته وکړې.

۴- د ماشوم د جنازې دعا

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لَنَا فَرَطًا، وَسَلَفًا، وَأَجْرًا

ژباړه: الهي! ته یې زموږ لپاره مخکښ، او اجر جوړونکی وگرځوي.

(بخاري، بیهقي، مصنف عبدالرزاق)

۵- دمري وارثانو ته د تسليت دعا

❖ إِنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ، وَلَهُ مَا أُعْطِيَ، وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ

بِأَجَلٍ مُّسَمًّى فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ. (بخاري، مسلم)

ژباړه: الله ﷻ لره دي څه يې چې واخستل، او هغه لره دي څه چې ورکوي، او هر څه د ده په نزد تر ټاکلې نېټې پورې دي، او ښايي چې صبر وکړې او له الله ﷻ نه ثواب وغواړې.

❖ أَعْظَمَ اللَّهُ أَجْرَكَ، وَأَحْسَنَ عَزَاكَ، وَغَفَرَ لِمِيتِكَ.

(اذکار نووي)

ژباړه: الله ﷻ دې ټا لره لوی اجر درکړي، او ټا لره دې ښه تسلي درکړي، او ستا مړي ته دې ښه وکړي.

۶- دمري ښخولو په وخت دعا

❖ بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَى سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ. (ابوداود)

عليكم بسنتي [۱۸۸] دورخني ژوند مهم اذکار او سنتونه

ژباړه: د الله ﷻ په نوم سره، او د پیغمبر ﷺ په سنت سره (یې قبر ته داخلوو).

۷- د مړي ښخولو نه وروسته دعا

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ اللَّهُمَّ تَبِّتْهُ. (ابوداود)

ژباړه: الهي! هغه ته ښځه وکړې، الهي! ته یې (په سوال او ځواب کې) ثابت قدمه لرې.

۸- د قبرونو د زیارت کولو دعا

اللَّسَّامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَاحِقُونَ، نَسْأَلُ اللَّهَ
لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ. (مسلم)

ژباړه: ای د دې ځایونو او سیدونکو مؤمنانو او مسلمانانو! پر تاسو دې
سلام وي. او که الله ﷻ وغواړي مونږ هم په تاسو پسې یو، او الله ﷻ دې
زمونږ په مخکینیو او وروستیو رحم وکړي. زه ځان ته او تاسو ته له
الله ﷻ نه عافیت غواړم.

د شپې په پيل کې بعضې نیک آداب

نبي ﷺ فرمايي " کله چې شپه تیاره شي، یا شپه درباندي راشي نو خپل ماشومان له کورنه بهر مه پریردئ، ځکه چې شیطانان پدې وخت کې خوریري، بیا چې کله د شپې یو ساعت تیر شي نو بیا یې خوشي کړئ، او دروازي موبندې کړئ او د الله ﷻ نوم (پرهغې) یاد کړئ، ځکه چې شیطانان بنده دروازه نشي پرانستلی، او د خپل مشکونو (داوبو خښلو لوبنو) سرونه پټ کړئ، او د الله ﷻ نوم (پرې) یاد کړئ، او خپل لوبني پټ کړئ او د الله ﷻ نوم پرې یاد کړئ. که څه هم له پاسه پرې څه کیږدي، او خپل چراغونه مړه کړئ. " (البخاري، مسلم)

بعضې عمومي اذکار

۱- استغفار او توبه

❖ اَسْتَغْفِرُ اللهَ الْعَظِيمَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ
وَأَتُوبُ إِلَيْهِ.

ژباړه: له هغه لوی او عظمت واله الله ﷻ نه بښنه غواړم، چې بې له هغه نه بل د عبادت وړ (معبود) نشته، ژوندی دی، (د کایناتو) تدبیرونکی دی، اوزه هغه ته توبه وباسم.

رسول الله ﷺ فرمایي: «څوک چې دا دعا ووايي نو الله ﷻ به هغه ته بښنه وکړي، که څه هم له کفارو سره د جهاد له میدان نه تښتیدلی وي».

(ابوداود، ترمذی)

۲- تسبیح

سُبْحَانَ اللَّهِ. الله ﷻ پاک دی (۱۰۰ ځلې)

فضیلت: څوک چې سل ځلې سبحان الله ووايي، نو (۱۰۰۰)

زر گناهونه به یې معاف شي او (۱۰۰۰) زرنیکۍ به ورته ولیکل شي.

(مسلم)

سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِحَمْدِهِ.

ژباړه: الله ﷻ پاک دی، په عظمت او لویۍ، او ستاینې سره.

څوک چې دا ذکر ووايي نو په جنت کې به ورته (د هر ځل په بدله کې) یوه د خور ماونه وکړل شي. (ترمذي، حاکم)

سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ.

ژباړه: الله ﷻ پاک دی په ستاینه سره، الله ﷻ پاک دی په عظمت او لویۍ سره.

فضیلت: رسول الله ﷺ فرمایي: «دوه کلمې دي چې پر ژبه ډیرې آسانه دي، او په تله کې ډیرې درندې دي، او الله ﷻ ته ډیرې خوښې دي، هغه دادي (سبحان الله و...)». (بخاري، مسلم)

۳- الله ﷻ او رسول الله ﷺ ته خوښې کلمې

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ

أَكْبَرُ. (سل خلې)

ژباړه: الله ﷻ پاک دی، ټوله ستاینه الله ﷻ لره ده، نشته د عبادت وړ

(معبود) مګر یو الله ﷻ دی، او الله ﷻ ډیر لوی ذات دی. (مسلم، ترمذي)

فضيلت: ددې ذکر په ويلو سره لاندې اجرونه تر لاسه کيږي:

➤ **سل ځله سبحان الله ويلو سره د سلو حجونو ثواب.**

➤ **سل ځله الحمد لله ويلو سره د الله ﷻ په لاره کې د سلو آسونو ورکولو يا سل ځله په جهاد کې د شريکيدلو اجر او ثواب.**

➤ **د سل ځله لا اله الا الله اجر د اسماعيل عليه السلام له اولاد نه د سلو غلامانو آزادولو برابر دی.**

➤ **او د سل ځله الله اکبر ويلو ثواب نه زيات ثواب به پدې ورځ دهیڅ شي نه وي، مگر دهغه چا چې ددې نه زيات الله اکبر ووايي. (ترمذي)**

۴- الباقيات الصالحات (د انسان نه وروسته پاتې کیدونکې نیکۍ)

سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ،

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. (احمد، مجمع الزوائد)

ژباړه: الله ﷻ پاک دی، ټوله ستاینه الله ﷻ لره ده، نشته د عبادت وړ

(معبود) مګر یو الله ﷻ دی، او الله ﷻ ډیر لوی ذات دی، او نشته طاقت

او قوت (د ګناه نه د ساتلو، او د نیکیو د کولو) مګر د یو الله ﷻ په مدد او

توفیق سره.

۵- د جنت د خزانو نه یوه خزانه

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ. (بخاري بمع فتح، مسلم)

ژباړه: نشته طاقت او قوت (د ګناه نه د ساتلو، او د نیکیو د کولو) مګر د

یو الله ﷻ په مدد او توفیق سره.

۶- په نبي ﷺ باندې په کثرت سره درود ویل

نبي ﷺ فرمایي "څوک چې پر مایو ځل درود ووايي نو الله ﷻ به پر هغه
لس ځلې رحمت ووايي" (مسلم)

نبي ﷺ فرمایي "بې له شکه الله ﷻ لره په ځمکه کې ګرځیدونکې
فرستې دي چې زما دامت سلام ماته رسوي." (مسند احمد)

یادونه: د درود مختلف الفاظ له رسول الله ﷺ څخه ثابت شوي دي. خو
تر ټولو غوره ابراهیمي درود دی.

❦ ابراهیمي درود: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَعَلٰی آلِ مُحَمَّدٍ،
کَمَا صَلَّيْتَ عَلٰی اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰی آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ
مَّجِيْدٌ. اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَعَلٰی آلِ مُحَمَّدٍ، کَمَا بَارَكْتَ
عَلٰی اِبْرَاهِيْمَ وَعَلٰی آلِ اِبْرَاهِيْمَ اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ.

ژباړه: الهي! پر محمد ﷺ او د محمد ﷺ پر اهل و عيال درود وليږه، لکه څنگه چې دې پر ابراهيم عليه السلام او د ابراهيم عليه السلام پر اهل و عيال درود ليرلی دی، په رښتيا سره ته ستايلي شوی يې، دلويي خاوند يې.

الهي! برکت نازل کړه پر محمد ﷺ او د محمد ﷺ پر اهل و عيال باندې، لکه څنگه چې دې برکت نازل کړی دی پر ابراهيم عليه السلام، او د ابراهيم عليه السلام پر اهل و عيال باندې، په رښتيا سره ته ستايل شوی، دلويي خاوند يې.

فضيلت: ابودرداء رضي الله عنه وايي: چې رسول الله ﷺ وفرمايل: هغه څوک چې د سهار او ماښام پر وخت لس ځله پر ما درود واستوي، د قيامت په ورځ يې زما شفاعت په نصيب کيږي. (مجمع الزوائد)

❖ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ. (نسائي)

ژباړه: الهي! پر محمد ﷺ او د محمد ﷺ پر اهل و عيال درود وليږه.

❖ اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ. (مجمع الزوائد)

ژباړه: الهي! زموږ پر پیغمبر محمد ﷺ درود او سلام ولیږه.

هره میاشت د قرآن کریم ختم

رسول الله ﷺ فرمایي: «په میاشت کې یو ځل قرآن کریم تلاوت کوي».

(ابوداود)

په میاشت کې د قرآن کریم د ختمولو طریقه داده چې د هر فرض
لمانځه نه وړاندې یا وروسته کم له کمه څلور رکوع تلاوت کړئ په دې
طریقه به په شپه او ورځ کې یوه پاره پوره کیږي که هره ورځ دا کار
ترسره شي په دیرشو ورځو کې به قرآن کریم مکمل شي.

خلورم باب

د قرآن او مسنونہ اذکار و پیه ذریعہ علاج

د قرآن کریم آیاتونہ او د نبی کریم ﷺ مبارکې دعاگانې او اذکار الله ﷻ خپلو بندگانو ته له ظاهري او باطني امراضو څخه شفاء گرځولي، الله ﷻ فرمایي: "مونږ په قرآن کې هغه څه را نازلوو چې د مؤمنان لپاره پکې شفاء او رحمت دی" (الاسراء: ۸۲)

له عوف بن مالک رضی الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله ﷺ فرمایلي: خپل دمنه ماته را وښیئ، کوم دم چې شرک ونه لري پروا نه کوي (یعنې جواز لري). (مسلم)

جابر بن عبد الله رضی الله عنه فرمایي یو کس لږم و چیچلو او مونږ د نبی کریم ﷺ سره ناست وو نو یو کس وویل چې ای دې الله ﷻ رسوله آیا دم یې کړم نو

نبي کریم ﷺ و فرمايل: ستاسي نه چي څوک خپل ورور ته ښيگنه
(فايده) ور رسولی شي نو دا کار د وکړي.
(مسند أحمد)

د علماؤ پدې اجماع (اتفاق) دی چې په هر دم کې لاندې درې شروط
پوره شي هغه جائز دی:

۱- د الله ﷻ په کلام (قرآن کریم)، د هغه په پاکو نومونو او صفاتو او د
نبي کریم ﷺ په ماثور واذکارو او دعاگانو سره دم کول.

۲- دم باید په لغت عربي او په بامفهومه الفاظو وي.

۳- دم کونکی باید پدې عقیده وي چې دا دم د الله ﷻ په اذن سره شفاء
ورکوي. (فتح الباري ۱۰/۱۹۵)

شرعي رقية (دم)

په لاندې کړنو کې د قرآن کریم له آیتونو او د نبی کریم ﷺ له مبارکو احادیثو څخه د دم لپاره یو څو جامع اذکار ذکر کوو چې د الله ﷻ په اذن سره د هر مرض لپاره شفاء ده:

۱- سورة الفاتحه.

۲- آیت الكرسي:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾

۳- دسورۃ البقرۃ دوہ آخری آیتونہ :

﴿أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ
 آمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ
 مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ
 الْمَصِيرُ ﴿١﴾ لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا
 كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ
 نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ
 عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ
 وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى
 الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢﴾﴾

۴۔ درې آخري سورتونہ درې خُلي:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۞ اللّٰهُ
الصَّمَدُ ۞ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۞ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا
اَحَدٌ﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۞
مِنْ هَرِّ مَا خَلَقَ ۞ وَمِنْ هَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَ ۞ وَمِنْ
هَرِّ النَّفّٰثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۞ وَمِنْ هَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ﴾
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۞
مَلِكِ النَّاسِ ۞ اِلٰهِ النَّاسِ ۞ مِنْ هَرِّ الْوَسْوَاسِ
الْخَنَاسِ ۞ الَّذِي يُّوسْوِسُ فِي صُدُوْرِ النَّاسِ ۞ مِنْ
الْجَنَّةِ وَالنَّاسِ﴾

۵- أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ، رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ
(اوہ خلی) (الترمذی، ابوداود)

۶- مریض د پہ خوب من خای لاس کیردی او درې خلی د (بِسْمِ اللَّهِ
(وویای او ور پسې د اووہ خلی) (أَعُوذُ بِاللَّهِ وَقُدْرَتِهِ مِنْ هَرِّ
مَا أَجِدُ وَأُحَاذِرُ) وویای. (مسلم)

۷- اللَّهُمَّ رَبَّ النَّاسِ، أَذْهِبِ الْبَاسَ وَاشْفِهِ أَنْتَ
الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ، شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا.
(البخاری، مسلم)

۸- أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّامَةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ
وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَةٍ. (البخاری)

۹- أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّامَاتِ مِنْ هَرِّ مَا خَلَقَ. (مسلم)

١٠- اَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ ، مِنْ غَضَبِهِ وَعِقَابِهِ ،
وَهَزْ عِبَادِهِ ، وَمِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ ، وَأَنْ يَحْضُرُون .

(ابوداود، الترمذي)

١١- اَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ الَّتِي لَا يَجَاوِزُهَا بَرٌّ ،
وَلَا فَاجِرٌ مِنْ شَيْءٍ مَا خَلَقَ ، وَذَرَأَ وَبَرَأَ ، وَمِنْ شَيْءٍ مَا يَنْزِلُ
مِنَ السَّمَاءِ ، وَمِنْ شَيْءٍ مَا يَعْرُجُ فِيهَا ، وَمِنْ شَيْءٍ مَا ذَرَأَ
فِي الْأَرْضِ ، وَمِنْ شَيْءٍ مَا يَخْرُجُ مِنْهَا ، وَمِنْ شَيْءٍ فَتَنِ
الَّيْلِ وَالنَّهَارِ ، وَمِنْ شَيْءٍ كُلِّ طَارِقٍ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ
بِخَيْرٍ ، يَا رَحْمَنُ . (مسند أحمد)

١٢- اللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ ، وَرَبَّ الْعَرْشِ
الْعَظِيمِ ، رَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ ، مُنْزِلَ الثَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ

وَالْقُرْآنَ ، فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، أَعُوذُ
بِكَ مِنْ هَرِّ كُلِّ شَيْءٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ ، أَنْتَ الْأَوَّلُ
لَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ ، وَأَنْتَ الْآخِرُ لَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ ،
وَأَنْتَ الظَّاهِرُ لَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ ، وَأَنْتَ الْبَاطِنُ لَيْسَ
دُونَكَ شَيْءٌ . (مسلم)

١٣- بِاسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ مِنْ هَرِّ كُلِّ
نَفْسٍ أَوْ عَيْنٍ حَاسِدٍ اللَّهُ يَشْفِيكَ بِاسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ .
(مسلم)

١٤- بِاسْمِ اللَّهِ يُبْرِيكَ وَمِنْ كُلِّ دَاءٍ يَشْفِيكَ وَمِنْ هَرِّ
حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ وَهَرِّ كُلِّ ذِي عَيْنٍ . (مسلم)

۱۵- بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ يُؤْذِيكَ مِنْ حَسَدِ
حَاسِدٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ اللَّهُ يَشْفِيكَ. (ابن ماجه)

يادونه : له پورتنیو اذکارو لوستلو وروسته د د مریض خوږمن ځای په
بني لاس مسحه او لوستل شوي اذکار د پرې چف کړای شي.

(فتح الباري ۶۲/۹ - ۲۰۸/۱۰)

د سحر (جادو) علاج په شرعي طريقه سره

هغه څه چې د سحر (جادو) نه ځان پرې ساتل کيږي:

۱- ټول فرائض او واجبات ادا کول، له ټولو محرماتو ځان ژغورل او له
ټولو گناهونو څخه توبه ويستل.

۲- په کثرت سره د قرآن کریم تلاوت کول، هر ورځ بايد د قرآن کریم
يوجزء (يوه برخه) تلاوت کړای شي.

۳- آیت الکرسي له هر فرض لمانخه نه وروسته ، د خوب پر وخت ، اود سبا او ماښام پر وخت لوستل.

۴- معوذات (قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ....، قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ،....

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ...) درې درې ځلې سبا ، ماښام او د خوب پر وخت لوستل.

۵- د سبا او ماښام اذکار ، له فرض لمانخه وروسته اذکار ، او د خوب پر وخت اذکار په پابندی سره ویل. (البخاري، مسلم، الترمذي، ابوداود، الحاکم)

۶- د امکان په صورت کې د سهار په نهره اووه دانې عجوۃ خورما خوړل، نبي ﷺ فرمایي : څوک چې سهار اووه دانې عجوۃ وڅوري هغې ته به پدې ورځ کې زهر او سحر څه زیان ونه رسوي. (البخاري، مسلم)

یادونه : د امام مسلم په یو روایت کې د مدینې منورې عامه خورما ذکر شوې ، د بعضې علماؤ نظر دادی چې هره خورما وڅورل شي د الله ﷻ نه امید دی چې دا فایده به پرې مرتبه شي.

که چیرته په چا سحر وشي نو هغه (مريض) دلاندې لاره
اختیار کړي:

۱- غالباً ساحران چې کله سحر کوي نو په یوه جامد او محسوس توکي

یې کوي او بیا هغه چیرته پټ ایږدي او غوټې ورته لږوي. نو د سحر

له منځه وړلو تر ټولو مؤثره لاره داده چې د امکان په صورت کې په

مباحه طریقه هغه پیدا او ضایع کړای شي. (فتح الباري، زادالمعاد)

۲- د شرعي دم په ذریعه:

پورتنی آیتونه او مسنون اذکار د (له ۱ نه تر ۱۵ پورې) ولوستل شي او

په مریض د په پورتنۍ طریقه چف کړای شي.

۳- د امکان په صورت کې دې د سدر (بیرې) شنې پانې وټکول شي او د

غسل اندازه اوبو کې د واچول شي (که سدر نه وي نو ساده اوبه کفایت

کوي) او د پورتنیو آیتونو (فاتحه، آیت کرسی، معوذات) سربیره

(علاوه) دلاندې آیتونه هم پرې ولوستل شي. اوله هغې اوبو نه د مریض

(مسحور) خہ و خبسی او پہ پاتی د غسل و کوی، کہ ضرورت شو نو خو
خلہ د دا طریقہ تکرار کری، اِنْ شَاءَ اللہ شفاء یاب بہ شی.

(فتح الباری، مسلم، مصنف عبدالرزاق، زاد المعاد، فتح المجید، فتح الحق المبین...)

۱- ﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ
تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿۱۱۷﴾ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿۱۱۸﴾ فَغُلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ ﴿۱۱۹﴾
وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ ﴿۱۲۰﴾ قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ
﴿۱۲۱﴾ رَبِّ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿۱۲۲﴾﴾ (الأعراف: ۱۱۷-۱۲۲)

۲- ﴿وَقَالَ فِرْعَوْنُ ائْتُونِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿۱۲۳﴾ فَلَمَّا
جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُم مُّوسَىٰ أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُّقْلُونَ ﴿۱۲۴﴾
فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَىٰ مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ إِنَّ اللَّهَ

سَيُبْطِلُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٧٩﴾ وَيُحِقُّ
اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٠﴾
(يونس: ٧٩-٨٢)

٣- ﴿قَالُوا يَا مُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوَّلَ
مَنْ أَلْقَى﴾ ﴿٨١﴾ قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعِصِيُّهُمْ
يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَى ﴿٨٢﴾ فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ
خِيفَةً مُوسَى ﴿٨٣﴾ قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى ﴿٨٤﴾
وَأَلْقَى مَا فِي يَمِينِكَ تَلَقَّفَ مَا صَنَعُوا إِمَّا صَنَعُوا كَيْدُ
سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى ﴿٨٥﴾ (طه: ٦٥-٧٠)

٤- بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ
﴿٨٦﴾ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ﴾ ﴿٨٧﴾ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا

أَعْبُدُ ❖ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ❖ وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ
مَّا أَعْبُدُ ❖ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ❖

د نظر (سترگو) علاج

له نظر لکيدونه وړاندې تدابير :

۱ - د بد نظر لکيدونه د ځان ساتلو لپاره دې هغه ټول احتياطي تدابير

اختيار کړای شي چې د سحر نه د ژغورنې لپاره پوره ذکر شول.

۲ - څوک چې له خپلو سترگو ډاريري چې بل څوک نظر نه کړي هغه

ته پکار ده چې کله هم تعجب آور او د خوښې شې وگوري نو هغې ته دې

د برکت دعا وکړي. (موطأ، ابن ماجه، احمد)

او ودي وايي : ماشاء الله تبارک الله. لا حول ولا قوة إلا بالله. (زاد المعاد).

۳ - د چا د نظر کيدو احساس چې وشي د هغې محاسن بايد پټ کړای

شي. (زاد المعاد، شرح السنة للبغوي)

د نظر لگیدونه وروسته دهغې علاج

۱- که نظر کونکی کس معلوم شي د هغې نه باید و غوښتل شي چې

اودس وکړي او بیا د په هغې اوبو نظر کړی شوی مریض غسل وکړي.

(سنن ابوداود، زادالمعاد)

۲- پورته ذکر شوی شرعي دم (له ۱ نه تر ۱۵ پورې) لوستل او هغه په

مریض ور چف کول.

۳- پورته ذکر شوی شرعي دم (له ۱ نه تر ۱۵ پورې) لوستل او هغه په

اوبو کې چف کول، او له هغې اوبو نه به نظر شوی مریض څه څښي او په

پاتې به غسل کوي. (سنن ابوداود)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library